Vragen windenergie Montfoort-Oudewater - update september 2026

In dit document vindt u de antwoorden op vragen die gesteld zijn tijdens bijeenkomsten. In deze versie zijn een aantal achterhaalde antwoorden bijgewerkt op basis van nieuwe informatie of een nieuwe fase in het proces.

Algemeen 2
Proces 6
Gezondheid 14
Natuur en leefomgeving 41
Energieopbrengst en nut van windenergie 46
Locatiekeuze 49
Participatie en omgevingsovereenkomst 56
Compensatie 65
Juridische vragen 70
Lokaal eigendom 71
Initiatiefnemers en grondeigenaren 77
Technisch 82
Businesscase 86

Algemeen

Vr. 1. Waar is de door de inwoners ervaren enorme haast voor nodig?
Bewoners hebben nog slechts 2 maanden geleden gehoord dat er windturbines worden geplaatst. Kunt u zich voorstellen dat dit als een overval wordt ervaren? Omwonenden hebben nog geen enkele kans gekregen om zich goed te realiseren wat dit betekent, zich informatie hierover eigen te maken. Wat kan er misgaan als de tijd die nodig is voor omwonenden wordt gerespecteerd?
We begrijpen dit gevoel en het is ook goed om te beseffen dat we nu aan het begin van het proces staan. Alleen het gebied is gekozen. In tegenstelling tot een gangbaar vergunning proces, wordt nu nog geen vergunningaanvraag in behandeling genomen. We vinden het belangrijk om aan de voorkant afspraken met de omgeving te maken. Het participatieproces de komende maanden is dan ook bedoeld om de omgeving de kans te geven zich te informeren en mee te denken over dit proces voor windenergie. Er wordt dus geen haast gemaakt, maar een extra stap ingebouwd voor dit proces met de omgeving.

Vr. 2. Wij willen dat op zijn minst met het projectbesluit wordt gewacht tot de onderzoeksresultaten bekend zijn en dat tot die tijd geen onherroepelijke afspraken met ontwikkelaars worden gemaakt.
Indien u hiertoe niet bereid bent horen wij graag hoe u dit kunt beargumenteren en verantwoorden? Hoe rijmt dat dan met het zorgvuldigheidsbeginsel?
Bij het proces dat we doorlopen wordt het zorgvuldigheidsbeginsel in acht genomen door gebruik te maken van aanvaarde wetenschappelijke inzichten over de effecten van windturbines. Inherent aan deze extra stap van participatie voorafgaand aan het proces van vergunningverlening is ook dat er nog veel onbekend is over deze specifieke. We zullen dan ook zeker geen projectbesluit nemen voordat de milieuonderzoeken voor dit project zijn uitgevoerd. Ook daarmee zorgen we voor een zorgvuldige besluitvorming.

Vr. 3. Wat gebeurt er als er nieuwe normen komen waar we niet aan voldoen, als het park er nog niet staat maar ook als het park er al wel staat?
In het onderzoek van de provincie is uitgegaan van de ontwerp-landelijke windturbine bepalingen. Wanneer initiatiefnemers dus binnen de zoekgebieden gaan zoeken naar een optimale opstelling van de windmolens, dan blijft het plan binnen de ontwerpnormen. Mocht ten tijde van vergunningverlening niet voldaan kunnen worden aan dan geldende normen, dan kan er geen toestemming verleend worden aan het windpark.

Wat de gevolgen zijn voor parken die al gebouwd zijn als er nieuwe normen komen, hang af van wat de betreffende norm hierover stelt. Meestal gelden nieuwe normen alleen voor parken die nog niet gerealiseerd zijn, maar dat zal moeten blijken uit wat hierover wordt opgenomen in een nieuwe norm.

Vr. 4. Aan wat voor normen werkt het Rijk nu?
Momenteel zijn de normen voor windturbines buiten werking gesteld. Het Rijk werkt aan nieuwe normen, die naar verwachting deze zomer bekend zullen worden. De normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid worden vermoedelijk strenger dan ze waren. Ook komt er waarschijnlijk een afstandsnorm tot woningen. Wat uiteindelijk de nieuwe normen van het Rijk zullen zijn is nu nog onbekend. De provincie volgt altijd de normen van de Rijksoverheid.

Vr. 5. Worden het echt grote windmolens? Is dit hoger dan het gemiddelde? Wat is nu het gemiddelde?
In het planMER is gerekend met windmolens met een tiphoogte van 241 meter, maar er kan bij de projecten ook gekozen worden voor andere hoogtes. Welke type windmolen gekozen wordt komt uit het proces van een initiatiefnemer in samenspraak met omwonenden en is o.a. afhankelijk van het aanbod op de markt en de specifieke kenmerken van het gebied waar de windmolens komen. In 2023 was de gemiddelde tiphoogte 240 meter, in 2022 was dat nog 186 meter. Er worden dus steeds hogere windmolens geplaatst. Bron: Statistieken van Windstats.

Vr. 6. Over hoeveel windmolens praten we? En hoeveel opwek?
Er is een besluit genomen dat er windenergie mogelijk gemaakt wordt in het gebied en ook is aangegeven met hoeveel opwek er rekening gehouden wordt (80 GWh). Er zijn echter nog geen keuzes gemaakt over de exacte locatie van de windturbines binnen het gebied of over de hoeveelheid windturbines en de hoogte van de windturbines. Inwoners en grondeigenaren zullen betrokken worden in de keuze om te komen tot de keuze van turbineposities.

Vr. 7. Is de provincie Zuid-Holland op de hoogte, zodat er niet ook vlak over de grens windmolens komen?
Ja de Provincie Zuid-Holland is op de hoogte en heeft een eigen proces om te komen tot windmolenlocaties. Daarbij moeten toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, dus ook de windmolens van de provincie Utrecht, meegenomen worden.

Vr. 8. Waarom zo hoog?
Hoe hoger de windmolen, maar vooral, hoe langer de wieken, hoe meer energie er opgewekt kan worden. Met hogere windmolens kunnen opwekdoelen met minder molens gehaald worden. Daarnaast is de markt van windturbines verschoven naar steeds hogere windmolens.

Vr. 9. Is het zeker dat de windmolens er gaan komen?
De provincie Utrecht heeft een besluit genomen windenergie mogelijk te maken in dit gebied. Hier is uitvoerig onderzoek aan voorafgegaan en het gebied is een van de meest kansrijke gebieden in de provincie. Wel moet er nog nader onderzoek worden uitgevoerd, waaruit zou kunnen blijken dat windenergie in (een deel van) het gebied niet mogelijk is.

Vr. 10. Waarom zo dichtbij woningen?
De locatiekeuze van de windmolens vindt plaats binnen de regelgeving. Op dit moment zijn er landelijke conceptnormen met daarin een geluidsnorm voor o.a. woningen en een afstandsnorm van 2 x de tiphoogte. De normen zijn bedoeld om de omgeving te beschermen. De normen bepalen samen de minimale afstand tot o.a. woningen. Als de normen zijn vastgesteld dan volgt de provincie de landelijke normen. In het ontwerpproces om te komen tot een voorkeursopstelling kunnen nog grotere afstanden van woningen onderzocht en gekozen worden. De exacte locaties staan dus nog niet vast.

Vr. 11. Als het minder molens worden, gaat de provincie er dan nog wel over?
Bij minder dan 5 MW is de gemeente inderdaad in eerste instantie bevoegd gezag voor windmolens, en bij ingang van de nieuwe Energiewet ligt die grens bij 15 MW. De Energiewet treedt naar verwachting per 1 januari 2026 in werking. Een moderne windmolen is circa 5 MW, dus bij een windpark van minder dan 15 MW gaat de gemeente hier in eerste instantie over, maar de provincie kan ook dan ervoor kiezen om alsnog als bevoegd gezag op te treden. Bij een opwek van 80 GWh gaat het om een vermogen van rond de 20 MW.

Vr. 12. Compenseren andere regio's hier hun windmolens? Lossen wij zo het energieprobleem van andere plekken op?
De regio's hebben zelf doelstellingen afgesproken waar de gemeenten en de provincies akkoord op hebben gegeven. Alleen het tekort van deze regio (U16) wordt in deze regio opgevangen. Het is dus niet zo dat de opwek van een andere regio in deze regio wordt gecompenseerd.

Vr. 13. Hoe is een windmolen onderdeel van de totale gebiedsontwikkeling? Er spelen ook andere zaken.
Bij het ontwerpen van een windpark worden andere (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen meegenomen zodat een integraal ontwerp ontstaat.

Vr. 14. Hoe ga je om met harde juridische beperkingen, zoals NNN of de zichtlijnen vanuit rijksmonument Huis Linschoten?
Harde belemmeringen maken dat er voorbij die grens geen windpark kan komen. Harde belemmeringen zijn bijvoorbeeld hoogspanningslijnen, infrastructuur, woningen en Natura 2000. Het Natuurnetwerk Nederland en de genoemde zichtlijnen zijn zogenoemde zachte belemmeringen. Een windturbine kan effect hebben op de natuur door de locatie waar de windturbine geplaatst wordt. Daarom wordt onderzocht wat de effecten zijn. Op basis daarvan wordt bepaald of en onder welke voorwaarden een windmolen geplaatst kan worden. Het toelaten van de windmolens is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de regels in de omgevingsverordening.

Vr. 15. Als de nieuwe normen worden dat de afstand 2x tiphoogte moet zijn, betekent dat dan dat er geen windturbines geplaatst mogen of kunnen worden binnen 480 meter van woningen? Mag zich dan geen enkele woning binnen deze afstandsnorm bevinden?
Het is mogelijk dat in de nieuwe normen bepaalde uitzonderingsregels worden opgenomen. Als de normen stellen dat 2x tiphoogte wordt gehanteerd als afstandsnorm en dat er geen uitzonderingen mogelijk zijn betekent dat inderdaad dat er geen windturbines binnen de 2x (nog te bepalen) tiphoogte afstand geplaatst mogen worden.

Vr. 16. Kunnen er geluidsschermen langs de snelweg en het spoor gemaakt worden zodat dit het extra geluid van de windmolens gaat compenseren?
De provincie is niet het bevoegd gezag voor geluidsschermen en in de beheerzone van de rijksweg gaat RWS hier over. Ook is het niet mogelijk om het geluid van een windturbine te mitigeren met een geluidsscherm omdat het geluid eroverheen draagt door de hoogte van de turbine.

Vr. 17. Wat gaat er mis als de provincie 800 meter als afstandsnorm aanhoudt?
In het afwegingskader van Oudewater is ook een ruimere afstandsnorm van 800m opgenomen, wij willen graag zien dat u op het grondgebied van Oudewater deze norm respecteert en dus hanteert. En als u vindt dat dat niet kan, op basis van welke argumenten en uitgangspunten is dat dan?
De provincie neemt de afstandsnorm niet over. Voor de keuze van de gebieden in de provincie is een PlanMER uitgevoerd die helpt om tot een goede locatiekeuze tussen verschillende zoekgebieden in de provincie te komen. Daarin is een minimale afstand tot losstaande woningen van 300m aangehouden, om de beschikbare ruimte te bepalen. Bij voorbaat 800m van woningen als afstand aanhouden is te beperkend omdat ook op kortere afstand aan te verwachte normen kan worden voldaan. Dat betekent niet dat turbines ook daadwerkelijk op 300m van woningen komen. Op basis van onderzoek waarbij verschillende opstellingen onderzocht worden, zal uiteindelijk gekozen worden welke opstelling het beste is.

Proces

Vr. 1. Op welk moment gaat de provincie eigen afstandsnormen bepalen?
Ik begreep wanneer er geen landelijke normen zijn, de provincie zelf eigen afstandsnormen gaat vaststellen. Is dat alleen het geval als er op moment van vergunningsaanvraag geen landelijke normen zijn of is daar een ander moment voor relevant? Oftewel: tot welk moment worden de nieuwe landelijke normen meegenomen in de eisen waaraan het projectbesluit moet voldoen?
Dit is inderdaad bij vergunningsaanvraag. Aangezien er voordat men kan komen tot een vergunningsaanvraag nog veel stappen gezet moeten worden, waaronder diverse onderzoeken, is de verwachting dat het Rijk al lang landelijke normen heeft kunnen vaststellen voor die tijd. Mochten voor vergunningverlening alsnog rijksnormen van toepassing worden, zullen deze gevolgd worden in plaats van de lokale normen.

Vr. 2. Kunt u garanderen dat de nieuwe landelijke afstandsnormen worden gehanteerd als die bekend zijn?
Ja, de provincie houdt zich altijd aan de landelijke normen.

Vr. 3. Doen andere provincies het vaststellen van afstandsnormen ook op deze wijze?
Ja, er zijn inmiddels veel voorbeelden van provincies en gemeenten die lokale normen hebben vastgesteld bij afwezigheid van rijksnormen.

Vr. 4. Waarom is het al besloten voor wij erover ingelicht worden?
Waarom weten wij niets over het proces tot nu toe? Waarom deze beslissing zonder overleg met omwonenden die dit treft?
Om te komen tot de keuze van de gebieden voor windenergie is een provinciaal participatieproces doorlopen. Hiervoor is een inwonersraadpleging, een burgerforum en informatiebijeenkomsten georganiseerd. Mede gebaseerd hierop zijn de besluiten genomen. Zie ook: Burgerforum en inwonerraadpleging | provincie Utrecht.

Vr. 5. Waarom is de zonneweide waar de gemeente een plan voor heeft van tafel geveegd? Is de gemeente iets te verwijten? Hoe ver zijn die plannen?
Het plan van de gemeente voor het zonneveld was niet concreet genoeg. De gemeente is meermaals opgeroepen om voor 1 januari 2025 vergunningen te verstrekken, om zo het plan concreet genoeg te maken. In de RES 1.0, die ook door de gemeente is vastgesteld, was dit ook afgesproken. Het plan is overigens niet van tafel geveegd, maar kan nog steeds gerealiseerd worden. De kans erop is zelfs toegenomen aangezien er mogelijkheden zijn voor het delen van de netaansluiting.

Vr. 6. Als het zonneveld niet door kan gaan omdat grondeigenaren liever een windmolen willen dan een zonneveld, moet de gemeente Oudewater die 19 GWh dan gaan compenseren met een nieuw gebied voor een zonneveld?
Wie betaalt de kosten om dit te ontwikkelen? Kunt u garanderen dat Oudewater niet opnieuw wordt afgerekend voor te weinig opwek omdat ze door dit besluit van de provincie de opgave voor 2030 niet haalt?
Het besluit over windenergie betekent niet dat het plan voor een zonneveld niet door kan of ergens anders zou moeten plaatsvinden.

De kosten voor ontwikkeling van een energieproject zijn voor de initiatiefnemer.

Met de Tussenbalans 2 van september 2024 heeft de provincie gekeken hoeveel aanvullende plannen nodig zijn om de RES doelen in 2030 te behalen. De twee aangewezen gebieden zijn nodig om deze doelen te halen en op dit moment zijn geen andere gebieden nodig hiervoor. Indien planuitval optreedt in de U16 zal in de regio opnieuw gekeken worden daar waar dit opgevangen wordt.

Vr. 7. De opwek van windturbines telt niet mee voor de RES-opgave van Oudewater. Kan de provincie dit gebied zo openstellen dat de combinatie zon en wind vereist is en Oudewater daarmee aan de opgave voldoet?
De opwek met windturbines telt wel mee voor de RES-opgave.

Vr. 8. Kan de communicatie worden overhandigd waarin staat dat de gemeente voor 1-1-2025 zijn energieplannen had moeten hebben vergund? Meerdere communicatie momenten?
De deadline om de vergunning voor zon en wind projecten te regelen staat in de RES 1.0 die door gemeenten (ook de gemeente Oudewater), provincie en waterschappen samen is vastgesteld. Dit document is hier te vinden: Publicaties | Energie Regio Utrecht. De datum van 1 januari 2025 staat op meerdere plekken in het document, o.a. op pagina 9 bij de belangrijke ijkpunten tot 2030: *Voor 1 januari 2025 zijn de ruimtelijke procedures voor zonnevelden en windmolens afgerond en de vergunningen verleend, voor zover die nodig zijn om de bijdrage van 1,8 TWh in 2030 te realiseren*.

De provincie heeft gemeenten op verschillende momenten opgeroepen om zich te houden deze gezamenlijke afspraak om voor 1 januari 2025 de vergunning te regelen:

- In 2022 is een brief gestuurd naar gemeenten n.a.v. de Tussenbalans 1 waarin de deadline van 1 januari 2025 wordt genoemd: PS2022MM46-12-Brief-Tussenbalans-RES-U16.pdf
- In 2023 is de Nota Reikwijdte en Detailniveau voor de planMER windenergie ter inzage gelegd (Kennisgeving verkenning participatie plan MER windenergie) en met gemeenten is gedeeld dat is gedaan in het kader van de RES afspraken.
- In januari 2024 is een brief naar gemeenten gestuurd n.a.v. het besluit over de meest kansrijke gebieden windenergie waarin vergunning regelen in 2025 ook wordt genoemd: 3-Brief-gemeenten-meest-kansrijke-gebieden-windenergie.pdf
- In september 2024 is n.a.v. de Tussenbalans 2 een brief gestuurd naar gemeenten.

Vr. 9. Hoe kan het dat in de eerste brief n.a.v. de motie “wie goed doet goed ontmoet:” Oudewater gemeld stond als voldoende op weg en een brief later Oudewater ineens niet voldeed aan de afspraak omdat het zonneveld 1-1-25 vergund moest zijn? Hoe is dit verschil te verklaren?
De eerste brief is bij ons niet bekend. In de statenbrief Tussenbalans II RES is in september 2024 uitgelegd hoe de motie uitgevoerd zou worden, namelijk dat gemeenten die nog geen gerealiseerde of vergunde projecten hadden als eerste bekeken zouden worden. Het besluit is conform aan deze methodiek genomen zoals ook te lezen in de statenbrief Keuze gebieden projectbesluiten windenergie provincie Utrecht. Voor het bepalen welk aandeel de provincie

aanvullend moet bijdragen door het mogelijk maken van windenergie is niet alleen gekeken naar projecten die al vergund zijn, maar ook projecten die al relatief concreet zijn, daar is het zonneveld Oudewater er één van. Waarschijnlijk zal nog een deel van de projecten die nog niet vergund zijn, uiteindelijk ook niet gerealiseerd worden, maar met deze zogenaamde 'planuitval' is geen rekening gehouden bij het bepalen van de benodigde extra windenergie. Anders zouden er nóg meer gebieden aangewezen zijn en er is ervoor gekozen om dat niet te doen.

Vr. 10. Waarom wordt de gemeente niet de ruimte gegeven het RES-bod in te vullen hoe ze zelf wil?
Deze ruimte is gegeven aan gemeenten en er zijn herhaaldelijke oproepen gedaan aan gemeenten om dit ook zelf te doen (zie ook antwoord op vraag hierboven). Echter constateerde de provincie bij de laatste Tussenbalans dat er te weinig concrete plannen van gemeenten waren om de RES doelen in 2030 te kunnen behalen. Als dit wel het geval was geweest was het besluit van provincie niet nodig geweest.

Vr. 11. De RES-afspraken gelden tot 2030, waarom niet gewacht tot de gemeenten hun afspraken hebben gerealiseerd?
En wat gaat er mis als de provincie niet zelf windturbines gaat plaatsen, maar de RES-ontwikkelingen afwacht?
De provincie heeft vanaf 2021 de ruimte geboden aan gemeenten om de RES afspraken in te vullen met eigen concrete projecten en hiervoor herhaaldelijke oproepen voor gedaan (zie ook antwoord op vraag hierboven). Er zijn echter nog onvoldoende concrete projecten en als de provincie dus zou afwachten zouden de doelen in 2030 niet gehaald worden.

Vr. 12. Kosten projectmer etc. wordt dat gefinancierd door initiatiefnemer?
Ja, dat klopt.

Vr. 13. Wanneer komen de windmolens er te staan?
Een exacte datum is nog niet bekend. Hiervoor moet nog een lang traject voor de ruimtelijke uitwerking en participatie plaatsvinden. Verschillende onderzoeken zijn hier ook onderdeel van. Gezien het nog te doorlopen proces zullen windmolens er niet voor 2029 staan.

Vr. 14. Wanneer wordt de vergunning verleend?
Een exacte datum is nog niet bekend. Hiervoor moet nog een lang traject voor de ruimtelijke uitwerking en participatie plaatsvinden. Bij elkaar is de verwachting dat nog dit minimaal 1,5 jaar duurt.

Vr. 15. Waarom wordt het proces op deze manier gevolgd?
Door de fases uit het beleidskader Lokaal Eigendom en Participatie te volgen hebben inwoners de meeste kans op inbreng in het proces.

Vr. 16. Is het geen ondermijning van de democratie dat de provincie de gemeente overrulet?
De provincie is op basis van de Elektriciteitswet (en toekomstige Energiewet) bevoegd gezag voor (grote) windenergieprojecten. De provincie past dus de eigen bevoegdheid toe. Het besluit van de provincie is daarbij ook tot stand gekomen door gekozen volksvertegenwoordigers en dus ook democratisch.

Vr. 17. Wat geeft de provincie het recht om van het afwegingskader van de gemeente af te wijken en de gebieden aan te wijzen voor de opwek van windenergie?
De provincie is bevoegd gezag voor windenergieprojecten vanaf 5 MW (15 MW vanaf inwerkingtreding Energiewet). De provincie is niet gehouden aan lokale afwegingskaders.

Vr. 18. Eerder heeft u aangegeven dat de energieopwekking van de geplande windturbines in gebied 8 niet wordt meegerekend voor de opgave van Oudewater. Wat betekent dit voor de energieopgave van Oudewater na 2030?
De opbrengst van windenergie in gebied 8 kan wel meegeteld worden voor de energieopgave van de gemeente Oudewater.

Vr. 19. Kan het project nog afgeblazen worden als de meerderheid tegen is?
Nee, er is een besluit genomen om windenergie mogelijk te maken in dit gebied.

Vr. 20. Is het projectbesluit al genomen of nog niet?
Het projectbesluit is nog niet genomen. Er is een besluit genomen om de projectbesluitprocedure te vervolgen in dit gebied en daarmee is fase 1 doorlopen. Er moeten echter nog verschillende fases doorgelopen worden voordat er sprake is van het nemen van een projectbesluit. Zie ook de figuur hieronder:

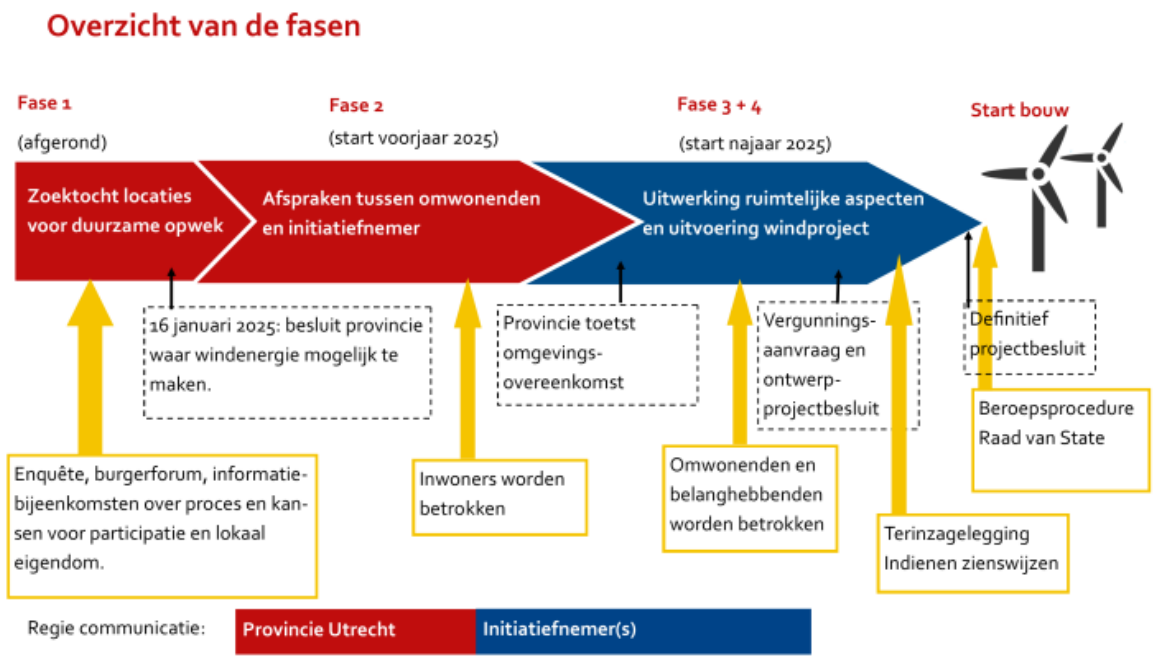

Vr. 21. Welke aanvullende onderzoeken komen er nog en wanneer (bijvoorbeeld projectMER)?
Er zal inderdaad een projectMER uitgevoerd worden om nader onderzoek te doen naar milieueffecten van verschillende opstellingen van windturbines in het gebied. Hierbij zullen een groot aantal thema's onderzocht worden, waaronder bijvoorbeeld geluid, slagschaduw, ecologie, landschap, etc. In de omgevingsovereenkomst is ook de mogelijkheid af te spreken om aanvullende (bovenwettelijke) onderzoeken uit te voeren.

Vr. 22. Door wie wordt een projectMER gedaan, is dat onafhankelijk?
Milieuonderzoeken worden per definitie uitgevoerd door onafhankelijke adviesbureaus. Een adviesbureau heeft als belangrijkste taak om klanten objectief en deskundig advies te geven. Als het bureau niet onafhankelijk is, bijvoorbeeld doordat het wordt beïnvloed door externe belangen, verliest het zijn geloofwaardigheid. Dit is niet in het belang van het adviesbureau.

Vr. 23. Wat wordt precies onderzocht en wat zijn de criteria daarbij?
Een projectMER is een onderzoek naar de milieueffecten van verschillende opstellingen in het gekozen gebied. Hierbij zal gekeken worden naar een breed aantal thema's zoals geluid, slagschaduw, ecologie, landschap, etc. De omgeving zal betrokken worden om inbreng te leveren op wat onderzocht zal worden.

Vr. 24. Wie controleert de projectMER?
Het onderzoek wordt uitgevoerd door een onafhankelijk bureau. De commissieMER geeft hierover advies. Bij vergunning controleert het bevoegd gezag of alle stukken compleet zijn.

Vr. 25. Zou het kunnen dat het project niet doorgaat als uit onderzoek blijkt dat het te verstorend is voor vogels?
In theorie zou dit kunnen, maar de kans dat het helemaal niet door kan gaan is klein. In het planMER is een bureau onderzoek gedaan naar natuur om gebieden met elkaar te vergelijken. Hieruit bleken er wel aandachtspunten te zijn, maar niet zodanig dat de impact op vogels of andere dieren zodanig is dat windmolens onmogelijk zouden kunnen zijn. Het is wel mogelijk dat er voor bepaalde diersoorten in bepaalde perioden een stilstandregeling komt. Dat moet uit nauwkeurig veldonderzoek blijken. De vervolgonderzoeken kunnen dus wel impact hebben op mogelijke opstellingen en eventuele mitigatie (stilstand) of compensatie (nieuwe natuur). Indien blijkt dat zelfs met stilstandsregelingen niet voldaan kan worden aan de eisen die gesteld worden vanuit natuurbescherming, kan het project niet doorgaan.

Vr. 26. Waarom zou de gemeente Oudewater zich nu en in de toekomst nog inzetten voor de RES, als de provincie toch haar eigen koers bepaalt?
In eerste instantie heeft de provincie gemeenten de kans geboden zelf voldoende duurzame opwek te realiseren. In de RES 1.0 was afgesproken dat, wanneer dit niet zou lukken, de provincie zelf haar rol zou pakken. De gemeente heeft de RES 1.0 mede ondertekend en was op de hoogte van deze werkwijze en afspraken. Of de gemeente zich verder wil inzetten voor de doelen uit de RES is aan de gemeente.

Vr. 27. In de Europese SMB-richtlijn (Strategische Milieu Beoordeling) is vastgelegd dat projecten zoals deze geen verslechtering van de leefomgeving en gezondheid van mensen mogen veroorzaken. Hoe bent u van plan deze rechten en het voorzorgsbeginsel te waarborgen? Waaruit blijkt dat?
Als de provincie besluiten neemt over een windenergieproject, betrekt ze daarbij de wetenschappelijk onderbouwde inzichten over gezondheid en windenergie. Deze inzichten worden oa besproken in het milieuonderzoek. In de argumentatie van het besluit moet de provincie onderbouwen dat het plan voldoet aan de geldende wet- en regelgeving en dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Het voorzorgsbeginsel of de SMB-richtlijn vereist niet dat het bevoegd gezag op basis van enkele publicaties, waarin slechts een mogelijk

verband wordt gelegd tussen windturbines en gezondheidsklachten, wanneer er algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten zijn, van de vaststelling van een plan moet afzien.

Vr. 28. In welke fase kan dit project nog worden gestopt wanneer dit met de nieuwe landelijke normen of naar aanleiding van de uitkomsten van het RIVM-onderzoek onhaalbaar blijkt?
Wanneer de landelijke normen dusdanig zijn dat er geen windmolens in dit gebied mogelijk zijn dan stopt dit project. Wanneer uit RIVM onderzoek nieuwe inzichten komen over de gezondheidseffecten van windmolens dan neemt de provincie dat mee in de afweging.

Vr. 29. Traject Woerden voor toetsingskader heeft lange tijd geduurd. Wij staan nu aan het begin van dit traject. Hoe kan het dan zijn dat wij dit veel sneller doorlopen dan in Woerden. En hoe wordt gewaarborgd dat dit traject dan ook zorgvuldig is?
De provincie Utrecht is al in 2023 gestart met haar onderzoek naar locaties. Medio vorig jaar heeft de provincie een beleids-en Toetsingskader voor het lokaal eigendom van windprojecten opgesteld. Er zijn dus ook al verschillende zorgvuldige stappen gezet voorafgaand aan dit besluit. Daarbij is het gangbaar voor vergunning trajecten dat direct gestart wordt met een ruimgelijke procedure voor vergunningverlening. In dit geval wordt daarvoor nog een extra zorgvuldige stap gezet om participatie en zeggenschap van de omgeving te borgen. Er worden andere stappen doorlopen dat de gemeente Woerden, maar de doorlopen stappen zijn zeer zorgvuldig.

Vr. 30. Beleid en toetsingskader: "3.2.5 Afspraken over overige onderwerpen. Naast de onderwerpen die tot dusver behandeld zijn, is er ruimte om afspraken te maken over overige onderwerpen. Zo kan het zo zijn dat de omgeving een aantal zaken wil borgen in het proces, zoals biodiversiteit en natuurwaarden of gezondheid in het gebied. Hier zouden onderzoeken voor gedaan kunnen worden, deze dienen te passen binnen de planning en businesscase van het project." Wordt hier nu niet heel hard gesteld dat als de planning en business case niet gehaald worden dat de gewenste en noodzakelijke onderzoeken dan niet gedaan mogen worden? Gaat geld en tijd nu niet boven zorgvuldigheid?
Noodzakelijke onderzoeken worden sowieso uitgevoerd en deze zullen ook getoetst worden door de provincie. Er wordt met dit proces ruimte geboden om aanvullende, bovenwettelijke, onderzoeken uit te voeren op onderwerpen die de omgeving van belang vindt. Uiteraard worden hier ook grenzen aan gesteld, hetgeen met deze zin duidelijk is gemaakt.

Vr. 31. Beleid en toetsingskader "3.2.7 blz.16. Om te voorkomen dat de omgeving in een enorm lang participatietraject verwikkeld raakt, worden er zes maanden uitgetrokken voor fase 2. Als er na deze periode niet één plan met voldoende kwaliteit is, kan de provincie besluiten voor een nieuwe procedure om tot een nieuw of verbeterd plan te komen. Er wordt dan gepoogd om dit in maximaal drie maanden te doen." Wat wordt hiermee bedoeld?
Wanneer het na 6 maanden overleg met de omgeving, initiatiefnemer(s) en belanghebbenden niet tot samenwerkingsafspraken en een plan met voldoende kwaliteit komt, dan wordt de periode verlengd met maximaal 3 maanden. Dit plan betreft afspraken over de samenwerking, de randvoorwaarden voor het onderzoek en het participatieplan. Het gaat nog niet om het ruimtelijke ontwerp, dat komt in fase 3.

Vr. 32. Voor welke datum, of hoe lang na vaststelling van de omgevingsovereenkomst moeten initiatiefnemers bij de provincie hun projectplan hebben ingediend? Kan dit jaren duren of zit hier een deadline aan gekoppeld?
Er is geen deadline maar wel een streven dat samenhangt met de realisatie van de duurzame energiedoelen in 2030.

Vr. 33. Wordt naar andere gebieden gekeken om voorbeelden te hebben voor dit windpark? Zodat niet het wiel opnieuw wordt uitgevonden.
Ja.

Vr. 34. Wanneer wordt de projectMER gedaan?
Dit kan vanaf het najaar 2025 starten.

Vr. 35. Wie is het bevoegd gezag?
De provincie.

Vr. 36. De andere bronnen van stroom, hoogspanningsmasten, bovenleiding, spoor, transformatorhuisje, en deze bovengrondse stroomdraden zijn al aanwezig. Daar komen nu windturbines bij en mogelijk een batterij voor opslag. Hierdoor kunnen problemen zich gaan voor doen. Kan dit opgenomen worden in het projectMER?
Met een projectMER worden de milieueffecten onderzocht. Dus als het gaat om milieueffecten zal inderdaad meegenomen worden hoe dit zich verhoudt tot andere reeds aanwezige infrastructuur.

Vr. 37. Blz 7. Als het zonneveld niet doorgaat…. En Blz. 62 Geen antwoord op de vraag. Het gaat erom als het zonnepark niet doorgaat. Het RESbod voor Oudewater is 19 GWh vóór 2030. Hiervoor waren wij bezig met een zonneveld. Als het niet lukt om het zonneveld te ontwikkelen bij de windturbines in gebied 8, moet Oudewater dan ergens anders binnen hun grondgebied nog gaan zorgen voor de ontwikkeling van 19 GWh vóór 2030?
Er wordt namelijk elke keer gezegd dat de opbrengst van de 2 geplande windturbines (40 GWh) voor Oudewater is. Dit is ook zo tegen de gemeente Montfoort gezegd. Klopt het dan dat Oudewater klaar is en geen zonneveld meer aan hoeft te leggen voor 2030? 40 GWh is immers al ruim meer dan het bod van 19GWh.
In raadsvoorstel Montfoort 6-5-2025 staat het volgende:
“De gemeente heeft afgestemd met de provincie waarin is besproken dat de opgewekte energie op de Montfoortse locatie meetelt voor de realisatie van onze ambities. Uitgaande van een tweetal molens van de voorgenomen hoogte, betekent dit ongeveer 40 GWh in gebied 8 (samen met de mogelijke opwek in gebied 24 zou dit op 80 GWh uitkomen in de gemeente Montfoort).”
Als met de beide gemeentes hetzelfde wordt omgegaan, betekent dit dus dat Oudewater zich niet meer “druk” hoeft te maken voor een zonneveld? Graag duidelijke uitleg.
Met de Tussenbalans 2 van september 2024 heeft de provincie gekeken hoeveel aanvullende plannen nodig zijn om de RES-doelen in 2030 te behalen. De twee aangewezen gebieden zijn nodig om deze doelen te halen. Het zonneveld is daarin meegenomen, er is dus rekening gehouden met 12 GWh, en het is dus wenselijk om dit te realiseren. Mocht er planuitval plaatsvinden dan zal in de U16 regio opnieuw gekeken worden naar waar dit opgevangen wordt. Hierover zal dan het gesprek in regionaal verband gevoerd worden. In dit gesprek kan de

gemeente Oudewater dan aangeven dat er al 40 GWh gerealiseerd gaat worden, en dat het goed is dat er ook gekeken wordt naar andere gemeenten voor het opvangen van planuitval.

Gezondheid

Vr. 1. Wat zijn de gezondheidsrisico's?

Uit wetenschappelijk onderzoek weten we dat de hinder toeneemt met de toename van geluid. Daarom worden geluidnormen vastgesteld om te zorgen dat omwonenden zo weinig mogelijk hinder hebben. Toch kan het voorkomen dat er perioden en weersomstandigheden zijn waarbij het geluid hinderlijk is. Geluidhinder heeft geen directe invloed op onze gezondheid. Maar hinder kan stress geven en langdurige stress is niet goed voor onze gezondheid.

Andere gezondheidseffecten door wonen in de buurt van windturbines of het geluid van windturbines zijn onderzocht maar niet wetenschappelijk vastgesteld. Onderzoek naar slaapverstoring door windturbines geeft geen eenduidige resultaten. Wel is het zo dat in de avond en nacht andere geluidbronnen vaak minder luid worden. Bijvoorbeeld omdat er minder wegverkeer is. Een windturbine draait dan door waardoor het geluid meer kan opvallen en daarom geldt er voor de nacht een strengere norm dan voor overdag. In veel landen wordt nog steeds onderzoek gedaan naar de effecten van windturbines op onze gezondheid en de leefomgeving, ook in Nederland. Dat is belangrijk want we willen zeker weten dat ook de nieuwste generaties windturbines geen onaanvaardbare gezondheidseffecten hebben voor de omwonenden. Er is ook al veel goede en relevante kennis voorhanden, die onderbouwing biedt voor het opstellen van normen ter bescherming van de gezondheid. Daarnaast hebben windparken in het algemeen veel positieve effecten zoals een schonere lucht en het tegengaan van klimaatopwarming. Daarom kunnen we doorgaan met het proces om te komen tot windparken in de provincie Utrecht.

Vr. 2. Kunnen wij de rapporten ontvangen waarin staat dat er geen risico/overlast is voor de volgende onderwerpen (hierbij gaan wij ervan uit dat de rapporten ook gebaseerd zijn op windturbines zoals deze gepland zijn, 240 meter tiphoogte):

- **Geluidsoverlast**
- **Hoogfrequent geluid**
- **Laagfrequent geluid**
- **Amplitudemodulatie**
- **Lekstroom**
- **Hinder**
- **Slaapstoornissen**

Er zijn geen rapporten waarin staat dat windturbines van 240 meter geen risico/overlast veroorzaken. Net zoals er geen rapporten zijn waarin staat dat kleinere windturbines geen risico/overlast veroorzaken, of dat geluid van wegen geen risico/overlast veroorzaakt.

Er is al wel enige praktijkervaring en onderzoek beschikbaar over de effecten van windturbines van 240 meter hoog. In de Atlas Leefomgeving (Atlas Leefomgeving | Atlas Leefomgeving) staat een kaart met de ashoogte van alle windturbines op land en zee. De hoogste windturbines in NL op land zijn:

- >200 meter 587 windturbines, waarvan
- >220 meter 249 windturbines
- >230 meter 106

- >240 meter 97

Er staat dus al een aantal turbines groter dan 200 meter op land. De hoogste turbines groter dan 240 meter staan echter allemaal in de provincie Flevoland en maken deel uit van de windparken Groen (Home - Windkoepel Groen) en Blauw (Windplanblauw - SwifterwinT). Windpark Groen is in eigendom van de directe omwonenden (vooral boeren en een paar burgers). Zij hebben er belang bij dat windturbines geen overlast veroorzaken, aangezien zij het dichtst bij wonen en als eerste met eventuele negatieve effecten te maken krijgen. Dat wil niet zeggen dat er helemaal geen overlast is, maar wel dat ze er samen aan werken om die overlast tot een minimum te beperken. Daar is recent een onderzoek voor gedaan door M+P (Geluidshinderonderzoek leidt tot actie - Windkoepel Groen).

In het algemeen geldt dat hinder door geluid en andere mogelijke effecten worden beperkt door het volgen van geldende normen. Deze normen zijn er om omwonenden te beschermen.

In theorie kunnen bij iedere elektrische installatie lekstromen ontstaan. Echter, de stroom die windturbines produceren gaat via beveiligde kabels direct het elektriciteitsnet op. Ook de retourstroom loopt via kabels. Dat maakt de kans op zwerfstroom vanuit windturbines minimaal. Er is vorig jaar een situatie geweest waarin iemand aangaf last te hebben van lekstroom door een nabijgelegen windpark. Inmiddels is dit onderzocht, zie de resultaten van het onderzoek zwerfstroom. Op de onderzochte bedrijven zijn metingen gedaan om vast te stellen of er sprake is van zwerfstroom. Tijdens dit onderzoek is ook de relatie met omliggende energie-infrastructuur in beeld gebracht. Daarvoor zijn onder meer metingen gedaan bij draaiende én bij uitgeschakelde windturbines. Er is vastgesteld dat er geen externe zwerfstroom is aan te wijzen als veroorzaker van de klachten bij beide veehouderijen.

Omdat er wel sprake is van onverklaarbare gebeurtenissen en vergelijkbare problemen op twee verschillende bedrijven, is het vermoeden dat er sprake is van een ander soort bedrijfsoverstijgende oorzaken. Daarom is het voorstel van de onderzoekers en provincie Zuid-Holland om verder onderzoek te doen, vanuit een multidisciplinaire aanpak (denk aan diergedrag, diergeneeskunde, bedrijfstechnische kanten etc.).

Windturbines moeten voldoen aan veiligheidseisen die voor alle elektrische installaties gelden. Door te aarden kunnen problemen als gevolg van zwerfstroom (ook wel lekstroom) voorkomen worden.

Vr. 3. Waarop is de stelling dat hogere windmolens niet meer geluid maken dan lagere gebaseerd?
Het geluidsniveau hangt met name af van het type turbine, van de wieken en van de omstandigheden (omgeving, weer). Het is dus niet zo dat hogere windmolens *per definitie* meer geluid maken, het is wel mogelijk, maar dit hangt dus veel meer af van het type turbine. Bron: Geluidproductie windturbines op land. Een nieuwe analyse inclusief types tot 7 MW, Frits van den Berg, et al. 2024.

Vr. 4. Waarom stapt de provincie zonder moeite over de gezondheidsrisico's van geluid en slagschaduw heen?
Het RIVM doet onderzoek naar gezondheidseffecten op omwonenden. Uit buitenlandse onderzoeken is bewezen dat omwonenden hinder kunnen ondervinden van windturbines. Deze hinder kan indirect andere gezondheidsklachten veroorzaken. Onderzoek naar slaapverstoring door windturbines geeft geen eenduidige resultaten. Voor andere gezondheidsproblemen, zoals hart- en vaatziekten of mentale gezondheid, is geen bewijs.

Gemeenten, provincies en ontwikkelaars van windparken moeten ervoor zorgen dat windturbines op een zorgvuldige manier worden geplaatst. Ze moeten zich houden aan milieuregels, zoals geluidsnormen, om te voorkomen dat mensen gezondheidsproblemen krijgen of te veel overlast ervaren. Zo blijven de turbines veilig en veroorzaken ze geen onacceptabele overlast voor de omgeving.

De genoemde percentages komen niet overeen met wetenschappelijk literatuur. Bij de concept norm van 45 dB Lden zal ongeveer 5% van de bewoners in huis ernstige hinder ondervinden, bij de norm van 47 dB Lden is dat 8% gehinderden binnenshuis. Dat geldt dus voor de omwonenden die het meest dichtbij het park wonen, op verdere afstand neemt de hinder af.

Vr. 5. Wordt er rekening gehouden met hypersensitiviteit?
Voor de meeste windparken die al draaien of die nu worden gebouwd geldt een norm van 47dB Lden en 41dB Lnight. De Lnight is strenger omdat er bij de milieunormen voor windturbines en de controle daarop rekening mee wordt gehouden dat mensen in het algemeen tijdens de avond en nacht een hogere geluidsgevoeligheid hebben. Dit is gebaseerd op gemiddelden.

Deze twee normen gaan over de maximale hoeveelheid geluid die gemiddeld over een jaar buiten op de gevel van 'geluidsgevoelige objecten' mag worden gemeten. Geluidsgevoelige objecten zijn bijvoorbeeld woningen, scholen, ziekenhuizen, verpleeghuizen, verzorgingshuizen, psychiatrische inrichtingen en kinderdagverblijven. Er wordt landelijk gewerkt aan nieuwe geluidsnormen, die waarschijnlijk strenger zullen zijn.

Vr. 6. Er zijn diverse onderzoeken en studies gedaan op het gebied van gezondheid en windturbines. Deze zijn niet altijd even eenduidig. Maar er zijn nog geen onderzoeken bekend over windturbines van 240m en hoger. Het RIVM moet eind 2026 met een rapport hierover komen. Waarom wordt dit onderzoek niet afgewacht?
De hoogte van windturbines heeft geen verband met de gezondheidseffecten. De hoeveelheid geluid die wordt geproduceerd door de windturbine hangt vooral af van het merk en het type windturbine, de omgeving, en of er maatregelen voor geluidsreductie zijn toegepast. Hierbij is te denken aan stille draaimodus of uilenveren op de wieken.

Uit buitenlandse onderzoeken is het bewezen dat omwonenden hinder kunnen ondervinden van windturbines. Deze hinder kan indirect andere gezondheidsklachten veroorzaken. Onderzoek naar slaapverstoring door windturbines geeft geen eenduidige resultaten. Voor andere gezondheidsproblemen, zoals hart- en vaatziekten of mentale gezondheid, is er geen bewijs.

Er worden continu onderzoeken uitgevoerd over het effect van windturbines op gezondheid en er is robuuste wetenschappelijke kennis om besluiten op te baseren. Met de huidige onderzoeken is aangetoond dat er gezondheidseffecten optreden door hinder van geluid en daarmee is er een indirect een gezondheidseffect. Ook is de aard en omvang van de hinder en effecten in beeld en tevens hoe die kan worden beperkt. Dat is echter geen reden om geen windturbines toe te staan. Niet alle negatieve gezondheidseffecten kunnen immers volledig voorkomen kunnen. Net zoals dat het geval is bij bijvoorbeeld de aanleg van een nieuwe weg of andere ruimtelijke ontwikkeling. We blijven nieuwe onderzoeken dan ook volgen, maar het is niet nodig om het huidige RIVM-onderzoek, of een opvolger daarvan af te wachten.

Vr. 7. Wat zijn de gevolgen als we op het RIVM-rapport wachten? Waarom deze haast?
De provincie werkt aan het halen van de RES-doelen voor 2030. Om deze doelen te halen is het nodig de processen voor windenergie nu op te starten. Het RIVM voert continu onderzoek uit en er is dus ook al veel onderzoek beschikbaar. Op basis daarvan kunnen we verder met het plan. Wanneer het RIVM-rapport uitkomt (naar verwachting begin 2027) zullen we dit meenemen in dit project.

Vr. 8. Hoe wordt met slagschaduw omgegaan als het nieuwe RIVM-rapport er nog niet is?
Voor slagschaduw volgt de provincie de landelijke normen. Mochten de normen later worden vastgesteld dan dat er een vergunning komt, dan stelt de provincie eigen normen op voor slagschaduw op basis van afspraken in de omgevingsovereenkomst en het milieuonderzoek.

Vr. 9. Hoe ver rijkt slagschaduw?
Als afstand tot waar slagschaduw als hinderlijk kan worden ervaren wordt meestal een afstand van 12 keer de rotordiameter aangehouden, dus 2,4 kilometer bij een rotordiameter van 200 meter. De slagschaduw is op grote afstand diffuus en minder contrastrijk en daardoor minder hinderlijk.

Slagschaduw is de schaduw van een windturbine op de ondergrond. Met het draaien van de wieken draait deze schaduw mee. Door de verschuiving van de stand van de zon krijgt steeds een ander gebied te maken met slagschaduw. Daardoor kan de slagschaduw gedurende een korte tijd (een aantal minuten) op een woning terechtkomen. Zodra de stand van de zon

verandert, is de slagschaduw weer weg. In het concept van de nieuwe Rijksnormen wordt opgeteld maximaal 6 uur slagschaduw per jaar op een woning toegestaan.

Vr. 10. Wat zijn de normen voor slagschaduw? Hoe wordt dit gehandhaafd?
In het concept van de nieuwe Rijksnormen wordt opgeteld maximaal 6 uur slagschaduw per jaar op een woning toegestaan. De vergunninghouder is verplicht om aan de voorwaarden van de vergunning te voldoen. Als blijkt dat de eigenaar van de windmolen niet aan de norm voldoet of als er een vermoeden is, dat daar niet aan wordt voldaan, kan een verzoek om handhaving worden ingediend. In de vergunning kunnen ook controle-metingen worden afgesproken. Als laatste kan de provincie in het kader van haar handhavingsprogramma voor een specifiek jaar afspreken controles bij windparken vastleggen. De omgevingsdienst is in opdracht van de provincie Utrecht bevoegd om een controle uit te voeren en indien nodig handhavend op te treden. Initiatiefnemers richten daarnaast ook vaak een meldingenloket in om zelf evt. klachten en meldingen te verhelpen.

Vr. 11. De wieken die wel 60 meter lang kunnen zijn zoeven, naarmate ze langer zijn, met een enorme snelheid langs de paal en dat is ook een bron van veel geluidshinder? Bent u hiermee bekend? En hoe telt dit mee in de metingen?
Dit is bekend en wordt meegenomen in de geluidsberekeningen.

Vr. 12. Zijn er al opstellingen in Nederland bekend met dergelijk grote turbines? En zo ja welke zijn dat en zijn de omstandigheden qua afstanden en plaatsing vergelijkbaar? En wat zijn daar de geluidseffecten?
Wat de uiteindelijke afmetingen van de turbines zullen zijn is nu nog niet bekend. In het planMER van de provincie is rekening gehouden met windmolens van 240m tiphoogte. Een voorbeeld van een park met deze afmetingen is ‘Windplan Groen’ in Dronten. Als met afstanden de afstand tot woningen bedoeld wordt is dat inderdaad vergelijkbaar. Het gaat daar echter om aanzienlijk meer turbines (90).

Vr. 13. Wat zijn de effecten van trillingen van windmolens?
Windturbines veroorzaken trillingen in de grond tot maximaal enkele tientallen meters. Er treden hiermee geen gezondheidsrisico’s door trillingen bij woningen op.

Vr. 14. Hoe wordt er omgegaan met cumulatieve geluidshinder? Er is al een spoorlijn en een snelweg.
In de geluidsnormen wordt rekening gehouden met cumulatief geluid. De cumulatieve effecten van geluid van verschillende bronnen zullen in het vervolgonderzoek (een zogenaamde projectMER) onderzocht worden. In dit onderzoek worden de effecten voor verschillende aspecten in de omgeving in beeld gebracht van verschillende windmolen-opstellingen. In het onderzoek wordt rekening gehouden met de bestaande situatie en ontwikkelingen die vergund zijn en nog niet gebouwd. Dus ook met de optelsom met andere geluidsbronnen in de omgeving. Bij de keuze voor de definitieve opstelling weegt de provincie de verschillende effecten en belangen tegen elkaar af.

Vr. 15. Is cumulatieve geluidshinder deel van de normen?
Nee. Het is lastig om een maximum norm te stellen voor cumulatief geluid, omdat niet al het geluid in dezelfde mate als hinderlijk wordt ervaren (een dB weglawaai wordt over het algemeen als minder hinderlijk ervaren dan een dB windturbinelawaai). De ervaring van cumulatief geluid

verschilt daarom erg per persoon en is ook contextafhankelijk (bijvoorbeeld van de drukte op de weg). Daarom is de relatie tussen cumulatief geluid en hinder lastig te bepalen en kan er niet goed een norm gesteld worden.

Vr. 16. Hoe kunt u in ons gebied de al grote aanwezige geluidsoverlast (A12, spoorlijn, vliegverkeer) verhogen i.p.v. verlagen?
Dat er al geluidsoverlast is, is geen reden om windturbines uit te sluiten.

Vr. 17. Hoeveel meer geluid komt er door de windturbines? Boven op ander geluid.
Het geluid van een windturbine op de gevel van een huis zijn aanzienlijk stiller dan bijvoorbeeld een spoorweg en een snelweg. Het is wel een wezenlijk ander geluid en zal daarom ook meer opvallen. Het is mogelijk om cumulatieberekeningen uit ge voeren in het vervolgtraject. Wat per huis de aanvullende geluidsbelasting is, is niet bij voorbaat te bepalen.

Vr. 18. In het actieplan “Geluid 2024-2029" van de provincie erkent de provincie dat er gezondheidsrisico’s zijn ten gevolge van geluid. Nu ontkent de provincie dat er een relatie bestaat tussen geluidsoverlast van windturbines en gezondheid. Hoe verklaart u deze tegenstelling?
De provincie ontkent dit niet. Geluidshinder door een bepaalde bron kan indirect andere gezondheidsklachten veroorzaken, ongeacht door welke bron het geluid afkomstig is.

Vr. 19. Zijn er gedegen onderzoeken naar de effecten van zwerfstroom? Heeft het vee last van die stroom? Dat is al bewezen. Is er onderzoek naar gedaan? Zijn er richtlijnen voor?
In theorie kunnen bij iedere elektrische installatie lekstromen ontstaan. Echter, de stroom die windturbines produceren gaat via beveiligde kabels direct het elektriciteitsnet op. Ook de retourstroom loopt via kabels. Dat maakt de kans op zwerfstroom vanuit windturbines minimaal. Er is vorig jaar een situatie geweest waarin iemand aangaf last te hebben van lekstroom door een nabij gelegen windpark. Inmiddels is dit onderzocht, zie de resultaten van het onderzoek zwerfstroom. Op de onderzochte bedrijven zijn metingen gedaan om vast te stellen of er sprake is van zwerfstroom. Tijdens dit onderzoek is ook de relatie met omliggende energie-infrastructuur in beeld gebracht. Daarvoor zijn onder meer metingen gedaan bij draaiende én bij uitgeschakelde windturbines. Er is vastgesteld dat er geen externe zwerfstroom is aan te wijzen als veroorzaker van de klachten bij beide veehouderijen.
Omdat er wel sprake is van onverklaarbare gebeurtenissen en vergelijkbare problemen op twee verschillende bedrijven, is het vermoeden dat er sprake is van een ander soort bedrijfsoverstijgende oorzaken. Daarom is het voorstel van de onderzoekers en provincie Zuid-Holland om verder onderzoek te doen, vanuit een multidisciplinaire aanpak (denk aan diergedrag, diergeneeskunde, bedrijfstechnische kanten etc.).

Windturbines moeten voldoen aan veiligheidseisen die voor alle elektrische installaties gelden. Door te aarden kunnen problemen als gevolg van zwerfstroom (ook wel lekstroom) voorkomen worden.

Vr. 20. Kan het onderzoek waar de GGD over vertelde waarin blijkt dat er geen bisfenol A in de natuur rondom windturbines te vinden is worden toegestuurd?
https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/Bijlage-Memo-Windturbines-en-Bisfenol-A.pdf

Vr. 21. Kan het onderzoek voor de gezondheid niet ook naar voren gehaald worden?
Als hier gedoeld wordt op het RIVM onderzoek dat naar verwachting begin 2027 is afgerond, kan dat inderdaad niet. Dit onderzoek wordt niet door de provincie uitgevoerd.

Vr. 22. Hoe zit het met laagfrequent geluid?
Geluid bestaat uit hogere en lagere tonen. Laagfrequent kunnen we nog net horen als mens. Infrageluid kunnen we niet meer horen. Over laagfrequent wordt vaak genoemd in relatie tot windenergie, vanwege het N33-windpark bij Meeden. Daar functioneerden een aantal windmolens niet goed. Producenten draaiden de windmolen daar wat omlaag wanneer de productie te hoog was en daar konden de molens niet tegen, waardoor een hinderlijk geluid ontstond. Hier had moeten worden ingegrepen. In de nieuwe normen waar nu landelijk over gesproken wordt is nu een straf van 5 db voor tonaal geluid opgenomen, zodat dit soort problemen worden voorkomen en de windturbine moet worden stilgezet. Er is dus geleerd van ervaringen.

Deze lage tonen dragen verder dan hoge tonen. Veel andere dagelijkse bronnen produceren laagfrequent geluid, zoals (vracht)auto's of harde wind, soms nog meer dan windturbines. Het is een deel van het normale omgevingsgeluid en er is geen indicatie dat het laagfrequent geluid schadelijker is voor de mens dan het overige 'gewone' geluid. In buitenlandse studies blijkt dat er een gelijk percentage mensen gehinderd is door laagfrequent als door het gehele geluid spectrum. Het is verschillend per persoon hoeveel hinder ervaren wordt van laagfrequent geluid. De effecten zijn indirect; laagfrequent geluid kan zorgen voor stress, concentratieproblemen, slapeloosheid etc, net zoals het 'gewone' geluid. Er zijn geen directe gezondheidseffecten bekend, zoals hartklachten.

Vr. 23. Wat doet de provincie met onderzoeken naar laagfrequent geluid van RIVM en de Stichting Laagfrequent Geluid?
De provincie neemt alle onderzoeken van het RIVM mee en volgt deze voor het hele proces. Aangezien het RIVM het instituut is dat ziet op bescherming van de volksgezondheid zal dit ook de bron zijn voor de informatie en geen andere stichtingen of verenigingen.

Vr. 24. Wie meet het tonale en gemiddelde geluid en wordt die rapportage gedeeld?
Indien er aanleiding voor is, bijvoorbeeld bij een handhavingsverzoek, zullen metingen uitgevoerd worden. Het is ook mogelijk om, bijvoorbeeld in de omgevingsovereenkomst, aanvullende afspraken te maken over monitoring en handhaving.

Vr. 25. Hoe wordt laagfrequent geluid gemeten en hoe wordt het opgelost of voorkomen?
Een deel van geluid dat turbines maken, zit in de lage frequenties, net als andere geluidsbronnen. Dit is niet verboden. Indien een toekomstige geluidsnorm onvoldoende houvast geboden wordt om hinderlijk laagfrequent zo veel mogelijk te voorkomen, kunnen hierover aanvullende afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld in de omgevingsovereenkomst.

Vr. 26. Wat als over de afgesproken gemiddelde of maximale geluidsnormen heen wordt gegaan? Gaat de molen dan na bijvoorbeeld een jaar al op 'uit' en worden ze afgebroken?
Om te voorkomen dat een turbine meer geluid maakt dan toegestaan wordt zijn verschillende mogelijkheden. Geluid reducerende modi of stilstand zijn daar voorbeelden van. Indien niet wordt voldaan aan een norm zal hiervoor handhaving optreden, waarbij het zou kunnen dat de turbine voor een periode stil moet komen te staan.

Vr. 27. Komt er constante meetapparatuur te staan bij de huizen die het dichts bij staan. Om te kunnen meten en handhaven?
Dit is niet bij voorbaat bepaald en niet verplicht. In het participatieproces om uiteindelijk te komen tot vergunningverlening kan wel gekeken worden welke zorgen vanuit de omgeving het meest spelen. Een uitkomst kan zijn dat besloten wordt meetapparatuur te plaatsen.

Vr. 28. Hoe kun je voorafgaand aan plaatsing meten wat het geluidseffect op woningen zal zijn? En hoe kunt u garanderen dat die metingen de toekomstige werkelijkheid zullen weergeven?
Hierbij worden de relevante factoren, zoals brongeluid van de turbine, windsnelheden en hardheid van de bodem meegenomen. De manier om deze berekeningen uit te voeren zijn wettelijk voorgeschreven om te zorgen dat deze overeenkomen met de daadwerkelijk geluidsproductie.

Vr. 29. Gaat het om een gemiddeld tonaal geluid?
De oude norm en ontwerp nieuwe norm, gaan inderdaad uit van een gemiddeld geluidsniveau.

Vr. 30. Voor infrasoon geluid bestaan nog geen richtlijnen. Hoe wordt er omgegaan met klachten die het gevolg zijn van infrasoon geluid?
Geluid onder 20 Hz wordt infrageluid genoemd. Het aandeel laagfrequent geluid en infrageluid van windturbinegeluid is vergelijkbaar met dat van andere alledaagse bronnen, zoals verkeer. Er zijn geen aanwijzingen dat LFG en infrageluid andere effecten hebben op omwonenden dan gewoon geluid. Over infrasoon geluid of infrageluid, is nog weinig bekend. Infrageluid zijn trillingen met zo'n lage frequentie, lager dan 20 geluidsgolven per seconde, dat mensen ze pas bij hele hoge geluidniveaus kunnen horen of voelen. Infrageluid door windturbines is heel zwak. De verwachting is daarom niet dat dit bijdraagt aan de overlast. Het het geluid dat optreedt onderdeel van het geluidsspectrum en meegenomen in de landelijke concept norm voor geluidsbelasting. De overheid bepaalt én handhaaft de maximale toegestane geluidsbelasting.

Vr. 31. Waar is een onderzoek/onderbouwing te vinden dat er geen gezondheidsklachten zijn van de lage tonen die de windturbines voortbrengen?
Factsheet gezondheidseffecten van windturbinegeluid, RIVM, 2021 (2026, aangepaste versie).

Vr. 32. Hoe zit het met bisfenol A?
Door het draaien van de wieken treedt slijtage op waarbij kleine hoeveelheden stoffen zoals bisfenol A en microplastics vrij kunnen komen. Deze emissies uit windmolens zijn verwaarloosbaar ten opzichte van de emissies uit andere bronnen zoals verkeer, industrie en landbouw.

Vr. 33. Er is nog onvoldoende bekend over de schadelijke gevolgen Bisfenol-A, hoe wordt hiermee omgegaan in projectMER en in de omgevingsovereenkomst?
De laatste wetenschappelijke informatie laat zien dat de emissies uit windmolens verwaarloosbaar zijn ten opzichte van de emissies uit andere bronnen zoals verkeer, industrie en landbouw. Mocht dat in de loop van het project wijzigen, dan nemen we die nieuwe inzichten mee.

Vr. 34. Wat gebeurt er wanneer tijdens de levensduur van het project de uitstoot van Bisphenol A veel erger blijkt dan nu door de provincie wordt verondersteld?
De laatste wetenschappelijke informatie laat zien dat de emissies uit windmolens verwaarloosbaar zijn ten opzichte van de emissies uit andere bronnen zoals verkeer, industrie en landbouw. Mocht dat in de loop van het project wijzigen, dan nemen we die nieuwe inzichten mee.

Vr. 35. Heeft windrichting invloed op geluid? En wordt dat meegenomen in de berekeningen?
Ja. Dat wordt meegenomen in de berekeningen.

Vr. 36. Wat is het effect op slaapproblemen?
Onderzoek naar slaapverstoring door windturbines geeft geen eenduidige resultaten. Wel is het zo dat in de avond en nacht andere geluidbronnen vaak minder luid worden. Bijvoorbeeld omdat er minder wegverkeer is. Een windturbine draait dan door waardoor het geluid meer kan opvallen en daarom geldt er voor de nacht een strengere norm dan voor overdag.

Vr. 37. Waarom zijn er geen duidelijke geluidseisen voor windmolens in de nachtperiode (zoals wel bij warmtepompen)?
In de oude én ontwerpnorm is een norm voor de nacht en een bijbehorende straffactor opgenomen.

Vr. 38. Waarom worden de onderzoeken uit Duitsland niet meegenomen? Daar zijn de geluidsnormen hoger.
Ieder land heeft eigen geluidsnormen. Een overzicht is te vinden in het rapport Onderzoek afstandsnormen windturbines, Arcadis, 2022.

De nieuwe Nederlandse landelijke windturbinenormen volgen het advies van de World Health Organization (WHO). Dit is 45 dB Lden voor het gemiddelde geluidsniveau dat is toegestaan op woningen, en 39 dB voor de nacht (Lnight). Er zijn landen in Europa waar de normen voor geluid en slagschaduw strenger zijn, maar er zijn ook landen waar deze soepeler zijn dan in Nederland.

Vr. 39. Waarom wordt gerekend met een geluidsgemiddelde? Betekent dat dat het geluid op sommige dagen 70 dB mag zijn als de windturbines op andere dagen stilstaan?
Een norm voor een maximaal geluid is alleen zinvol voor piekgeluiden, zoals het storten van staal in een container of een ontploffing. Windturbines produceren echter geen plotselinge harde geluidspieken. Om omwonenden van windturbines (en ook van andere geluidsbronnen die geen pieken voortbrengen) het best te beschermen, is gekozen voor de methode van jaargemiddelden, met extra eisen voor avond en nacht.

Windmolens zijn niet op piekmomenten ineens veel harder te horen. Het verschil tussen het jaargemiddelde geluidsniveau en het maximale geluidsniveau is enkele decibellen. Dit verschil is voor verreweg de meeste mensen maar net hoorbaar.

Vr. 40. Er zijn geluidwerende maatregelen op de gevel van je huis mogelijk uit het mogelijke omgevingsfonds, maar wat als je je slaapkamerraam wilt kunnen openhouden, met name 's nachts? Dan helpt geluidsisolatie op je gevel niet. Hoe gaat de provincie dit oplossen voor de omwonenden?
In deze vraag zit een aanname dat het niet mogelijk is om te slapen door het geluid van de windturbine. Of het geluid van en windturbine überhaupt effect heeft op de slaap zal per persoon en situatie verschillen. De provincie zal niet alle hinder weg kunnen nemen. Mogelijk dat dit bij sommigen een vorm van hinder is die niet weggenomen kan worden, ondanks dat voldaan wordt aan de geldende normen. In de omgevingsovereenkomst kunnen afspraken op hoofdlijnen over het Omgevingsfonds worden gemaakt.

Vr. 41. Hoe gaat de provincie onze gezondheid waarborgen? Met welk instrumentarium, hoe gaat u precies toetsen en welke mogelijke effecten worden getoetst?
Het RIVM volgt continu de wetenschappelijke onderzoeken met betrekking tot gezondheid. Ervan uitgaande dat er landelijke normen zijn het project aan te toetsen, wordt hierin ook rekening gehouden met effecten op de gezondheid. Indien er lokale normen gesteld worden, zal hierbij rekening gehouden met de te verwachte hinder die optreedt.

Vr. 42. Als er wel klachten blijken te zijn, bij wie kunnen wij terecht voor aanpassing of stopzetten van de turbine?
Dit kan bij het bevoegd gezag, waar vervolgens gekeken moet worden of voldaan wordt aan de normen. Ook is het mogelijk om aanvullende bovenwettelijke afspraken te maken hierover in een omgevingsovereenkomst, bijvoorbeeld door dit te kunnen melden bij de energie coöperatie.

Vr. 43. U kunt van ons toch niet verwachten dat wij mee kunnen praten over de omgevingsovereenkomst als er nu alleen maar rapporten zijn over gezondheid die gedateerd en ontoereikend zijn?
De onderzoeken naar gezondheid zijn wel degelijk actueel en toereikend.

Vr. 44. De op dit moment gehanteerde richtlijnen voor geluid zijn afgeleid van veel lagere turbines dan nu voorgesteld. Waarop baseert u de veronderstelling dat de hinder veroorzaakt door deze hogere turbines niet toeneemt?
Omdat hogere turbines niet meer geluid maken dan lagere. Bron: Geluidproductie windturbines op land. Een nieuwe analyse inclusief types tot 7 MW, Frits van den Berg, et al. 2024.

Vr. 45. Is er per type molen/per type geluid (diverse tonen, frequenties en type geluid) een grafiek van de diverse geluidsniveaus per afstand, voor molens van hoogtes > 240m? De algemene grafiek die in de vorige Q&A is onduidelijk en veel te algemeen (grasmaaier/koelkast).
Deze is niet beschikbaar. Wel is in onderstaande grafiek te zien wat het brongeluid van verschillende turbines in vermogensklassen is. Dit is dus niet het geluid op de gevel van een woning maar het geluid bovenin de turbine.

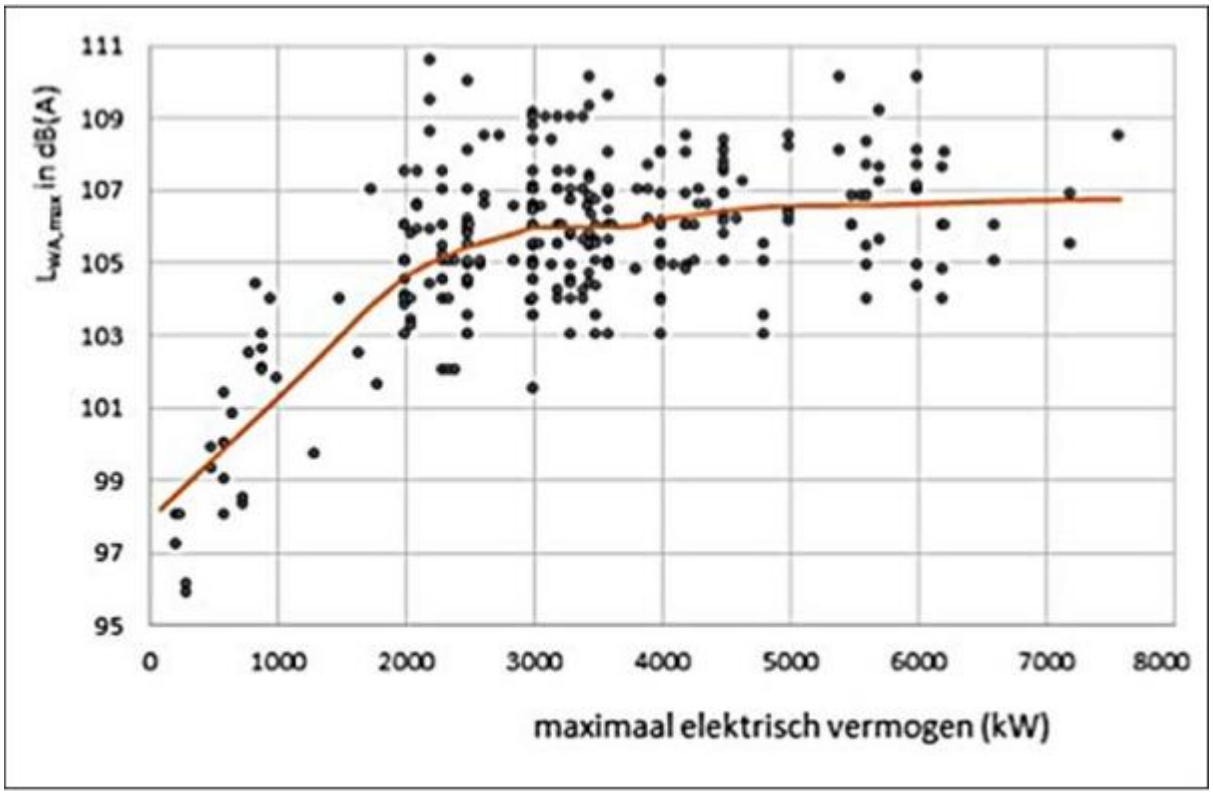

Bron: Geluidproductie windturbines op land. Een nieuwe analyse inclusief types tot 7 MW, Frits van den Berg, et al. 2024.

Vr. 46. Turbines maken geluid (wordt ook toegegeven), dit komt bovenop het geluid wat er nu al is in dit gebied. De provincie heeft een geluidsnotitie voor verkeer gemaakt (zie model daarin RIVM 1999, gezondheidsklachten), daarin staan ook de gezondheidsrisico's. Waarom worden die voor windturbines (nu het niet uitkomt) gebagatelliseerd en wordt hier niets over gezegd?
De provincie ontkent niet dat er geen hinder door geluid van windturbines kan optreden. Geluidshinder door een bepaalde bron kan indirect andere gezondheidsklachten veroorzaken, ongeacht door welke bron het geluid afkomstig is.

Vr. 47. Is er al eens geluidsonderzoek gedaan in gebied 8 met betrekking tot het geluid van de A12 en het spoor?
Nee. Inherent in het proces waarin eerst afspraken met de omgeving gemaakt worden is dat nog niet gestart is met locatie specifieke onderzoeken.

Vr. 48. Waar kunnen bewoners terecht die in de toekomst gezondheidsklachten krijgen? Wie kunnen zij aansprakelijk stellen?
Om inwoners te beschermen tegen onaanvaardbare hinder en gezondheidsschade, stelt de overheid milieunormen op.

Als in een voorkomend geval gezondheidsschade optreedt zou bij de betreffende overheid een beroep op schadevergoeding gedaan kunnen worden. Een rechter moet beoordelen of de schadevergoeding kan worden toegewezen.

Vr. 49. Wat maakt dat u voorbijgaat aan de vele klachten die er inmiddels zijn bij windmolenparken in het land?
De provincie ontkent niet dat er klachten zijn bij andere windparken in het land. De provincie kan echter niet voorkomen dat er hinder optreedt en dat daar ook klachten van kunnen komen. Wel is het bijvoorbeeld mogelijk om afspraken te maken over wat gedaan wordt bij het disfunctioneren van een park waardoor meer hinder optreedt dan nodig.

Vr. 50. Hoe kan op de beperkte ruimte die er is nog rekening gehouden worden met effecten, want de windturbines zullen hoe dan ook op een maximale afstand van 450-500 m van meerderere woningen komen te staan.? Wat valt er van uw kant dan nog in de gaten te houden? Een metertje of wat verschuiven zal niet veel effect hebben.
Er is meer ruimte dan alleen een meter verschuiven. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om een iets groter aantal kleinere molens te plaatsen of een kleiner aantal grotere molens. Ook zijn er verschillende opstellingen denkbaar. In de omgevingsovereenkomst kan afgesproken worden welke opstellingen onderzocht worden. Het daadwerkelijk onderzoeken van de effecten en bijbehorende verwachte hinder komt in de fase na het sluiten van de omgevingsovereenkomst aan de orde.

Vr. 51. Hoe kun je voorafgaand aan plaatsing meten wat het geluidseffect op woningen zal zijn? En hoe kunt u garanderen dat die metingen de toekomstige werkelijkheid zullen weergeven?
Bij de berekening van geluidseffecten worden de relevante factoren, zoals brongeluid van de turbine, windsnelheden en hardheid van de bodem meegenomen. De manier om deze berekeningen uit te voeren zijn wettelijk voorgeschreven om te zorgen dat deze overeenkomen met de daadwerkelijk geluidsproductie.

Vr. 52. Er wordt gezegd dat de hoeveelheid bisfenol A/microplastics die van windturbines afkomt niet schadelijk is. Er zijn ook onderzoeken waarin wordt gezegd dat het wel schadelijk is. Kunnen er meer onderzoeken worden bekeken en gedeeld en kan worden uitgelegd hoe een afweging tussen het beschikbare onderzoek wordt gemaakt?
De provincie gaat uit van de meest recente wetenschappelijke gegevens. De informatie over Bisfenol A is te vinden op Bisfenol A / vrijkomende deeltjes | Helpdesk Wind op Land. Volgens recent onderzoek (hier te lezen) is de hoeveelheid BPA die door windturbines in het milieu terecht komt verwaarloosbaar. Andere producten zoals bouwmaterialen, speelgoed en plastic flessen dragen meer bij aan de blootstelling van de mens. Er zijn fabrikanten die aangeven geen bisfenol A te gebruiken bij het maken van epoxyhars, maar ook bij fabrikanten die het wel gebruiken blijft er niks meer van over in het turbineblad. Het is geen verplichting om windturbinebladen zonder bisfenol A te maken, omdat er geen Bisfenol A overblijft uiteindelijk in de wieken. Als je ervoor kiest om alleen fabrikanten te overwegen die geen bisfenol A gebruiken, zou het kunnen dat je niet meer de keuze hebt voor de stilst mogelijke windturbine.

Vr. 53. Kunnen jullie met dhr. Gommers in gesprek gaan? Hij heeft berekeningen gedaan en weet veel over bisfenol A.
De provincie gaat uit van de meest recente wetenschappelijke gegevens. De informatie over Bisfenol A is te vinden op Bisfenol A / vrijkomende deeltjes | Helpdesk Wind op Land. Dhr. Gommers is gerespecteerd arts, maar geen onderzoeker op het gebied van Bisfenol A.

Vr. 54. Als blijkt dat er wel vervuiling is ontstaan, wie ruimt het dan op en wie betaalt? (Eerder was het antwoord gegeven dat dit geen probleem zal vormen, maar de vraag is 'als').
Bij milieuvervuiling door bedrijven handhaaft de provincie. De uitvoering van de handhaving gebeurt door de Regionale omgevingsdiensten: de Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht en de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU).

Vr. 55. De onderzoeken over geluid van windturbines zijn gebaseerd op kleinere turbines, hoe kan worden gezegd dat dit ook voor grote geldt? Dat is niet onderzocht.
Het gaat bij de milieueffecten door geluid om de hoeveelheid geluid die geproduceerd wordt door de windmolen, niet om de grootte van de windmolen. Het brongeluid van windmolens kan worden opgevraagd bij de leveranciers, dit kan ook van grotere en modernere windmolens. Op basis daarvan kan een windmolen gekozen worden die past binnen de normen voor geluid.

Vr. 56. Is er een lijstje te krijgen met welke turbines het minste geluid maken?
Dit is een goede vraag om op te nemen in de omgevingsovereenkomst. Dat lijstje is op te stellen op het moment dat de initiatiefnemers bij leveranciers de specificaties van verschillende windmolens gaan opvragen. Ook is het mogelijk om uit eerdere recent gerealiseerde windprojecten deze informatie op te halen. In het ProjectMER van windparken worden lijstjes opgenomen met brongeluid van verschillende beschikbare windmolens.

De sterkte van de bron - de geluidemissie - verschilt per type windturbine. Om de geluidbelasting op de omgeving te kunnen berekenen wordt er een "referentieturbine" in het rekenmodel ingevoerd. Als referentieturbine wordt vaak een gemiddelde turbine gekozen. Dan is duidelijk te zien welke turbines stiller zijn en welke luider.

Vr. 57. Kan een lijstje met voorbeelden worden aangeleverd van types windturbines, afstand tot woningen en effecten?
Voorbeeld: In het planMER windenergie Amsterdam is een gevoeligheidsanalyse opgenomen waar is gevarieerd met parameters. Zie paragraaf 3.2.4. van de Technische bijlage van dit planMER. Een ander voorbeeld is te vinden in het Milieueffectrapport windpark Horst en Telgt. Er zijn online meer voorbeelden te vinden wanneer u zoekt op 'projectMER windpark'.

Vr. 58. Zouden we kunnen kiezen: we nemen de stilste windturbines?
In de meedenkgroep kunt u aangeven dat het de wens is van omwonenden om te kiezen voor stille windmolens met zo min mogelijk overlast. Deze en andere wensen kunnen in het onderzoek worden meegenomen om te zien wat het effect is ervan. Het besluit over de beste opstelling komt voor uit het ProjectMER dat alle onderzoeken naar verschillende opstellingen en scenario's samenvat. Een scenario is bijvoorbeeld dat alle opstellingen met de stilste turbines worden onderzocht. Daarna wordt een afweging gemaakt welke opstelling in het uiteindelijke plan komt.

Vr. 59. Het is essentieel om nachtnormen te stellen en een straffactor voor de nacht, kan dat?
Tegenwoordig wordt overal een nachtnorm toegevoegd. In de praktijk biedt dit weinig aanvullende bescherming, omdat de gemiddelde geluidsnorm al voldoende beschermt, maar dat is geen reden om geen nachtnorm op te nemen.

Vr. 60. Wat zijn geluidsnormen en afstandsnormen in andere provincies? En wat gaat Utrecht doen?
Er zijn geen provincies die overkoepelende provinciale normen hebben. Er worden per windpark lokale normen gesteld, wat als voordeel heeft dat maatwerk geleverd kan worden, maar als nadeel dat niet overal dezelfde normen gelden. In Gelderland is een initiatiefvoorstel om de landelijke conceptnormen van 2x tiphoogte vast in te voeren op provinciaal niveau, maar in andere provincies is dit nog niet aan de orde.

Vr. 61. Hoe wordt geluid gemeten? Komt er een kastje in de woning?
De windturbines houden bij hoeveel geluid ze het hele jaar door produceren en op basis daarvan kan worden berekend hoeveel geluid er op woningen is. Metingen doen bij een huis kan eigenlijk niet, want het geluid is daar te zacht om goed te meten (behalve als het verschil in geluid wordt gemeten tussen wanneer een turbine stilstaat en wanneer hij draait). Wanneer metingen worden gedaan, worden die dichter bij een windturbine gedaan en wordt met een rekenmodel berekend wat het per woning is. Er zijn twee redenen om modellen en berekeningen te gebruiken in plaats van metingen. Ten eerste staan de windturbines nog niet in dit gebied en kunnen nu geen metingen worden uitgevoerd. Ten tweede blijkt uit meetcampagnes bij gerealiseerde windparken dat het resultaat van de metingen hetzelfde is als de vooraf berekende waarden.

Vr. 62. Worden trillingen ook berekend?
Voor trillingen zijn geen aparte normen, er is geen hinder als gevolg van trillingen omdat de trillingen van windturbines maar enkele tientallen meters ver komen. Soms moet er wel aanvullend bodemonderzoek gedaan worden in verband met trillingen.

Vr. 63. Mogen we een nieuw antwoord op de vraag waarom we niet wachten op het onderzoek van het RIVM? Het antwoord dat er ook veel buitenlands onderzoek is, is niet bevredigend. Het RIVM is het belangrijkste Nederlandse instituut en niet zomaar een organisatie die ook onderzoek doet.
In aanvulling op het eerdere gegeven antwoord: het RIVM heeft al vele onderzoeken naar de effecten van windmolengeluid gedaan en samen met het nog uit te voeren lokale onderzoek naar de geluidseffecten kunnen lokale windturbinenormen vastgesteld worden als dat nodig mocht zijn en kan een optimale opstelling gekozen worden. Als het meest recente onderzoek van het RIVM uitkomt voor het projectbesluit, nemen we de inzichten van dat nieuwe onderzoek mee. Het is niet zo dat dit project volledig stilgelegd dient te worden tot er weer een nieuw RIVM-onderzoek uitkomt, omdat er al veel onderzoek is gedaan en omdat er ook nog lokaal geluidsonderzoek gaat plaatsvinden voor de vergunningaanvraag en het projectbesluit.

Vr. 64. Op het moment dat de vergunningsaanvraag gedaan kan worden, wordt er dan eerst nog gekeken wanneer de uitkomsten van het lopende RIVM-onderzoek verwacht worden? En als dat binnen afzienbare tijd is, wordt daar dan wel op gewacht?
In principe wachten we niet op nieuwe updates van het RIVM omdat er voldoende wetenschappelijke basis is voor een projectbesluit. Als het meest recente onderzoek van het RIVM beschikbaar is, nemen we het mee.

Vr. 65. Kan amplitudemodulatie worden meegenomen in nadere onderzoeken?
Windturbinegeluid wordt op diverse wijzen omschreven, soms als een suizend geluid, ook wel amplitudemodulatie genoemd. Het wordt gebruikt om het ritmische karakter van windturbinegeluid aan te duiden. Deze vraag kan meegenomen worden bij het opstellen van de omgevingsovereenkomst waarin onderzoeksvragen worden verzameld.

Vr. 66. Is er een slagschaduwkaart te maken?
Dit is te maken en dit volgt later in het proces, in de onderzoeksfase. Van verschillende opstellingen kan de slagschaduw op de omgeving in kaart worden gebracht.

Vr. 67. Hoe wordt slagschaduw gemonitord en hoe worden turbines bij overschrijding van de normen uitgezet?
Omdat we van elk moment van het jaar weten hoe de zon staat, kan met software worden bekeken wanneer slagschaduw op welke woning valt. Er gaat dan een teller lopen als de windturbine draait en er slagschaduw op een woning valt en als de limiet van 6 uur per jaar bereikt is, wordt de windturbine met automatische stilstandssoftware de rest van het jaar stilgezet wanneer er slagschaduw op die woning zou vallen.

Vr. 68. Er wordt gezegd dat lekstroom niet van windturbines komt, maar bij die boerderij is een accu bij de windturbine gezet en toen is het gedoe weer begonnen. Er is ook iemand die 150 gevallen hiervan heeft ontdekt. Is dat dan niet waar?
Bedankt voor deze informatie. Er zijn inderdaad gevallen van problemen door lekstroom/zwerfstroom, maar er is geen relatie tot windturbines gevonden. Hier kunt u het rapport van de betreffende boerderij in Zuid-Holland downloaden en lezen. De provincie Utrecht volgt deze ontwikkelingen. Op beide bedrijven in Zuid-Holland zijn metingen gedaan om vast te stellen of er sprake is van zwerfstroom. Tijdens dit onderzoek is ook de relatie met omliggende energie-infrastructuur in beeld gebracht. Daarvoor zijn onder meer metingen gedaan bij draaiende én bij uitgeschakelde windturbines. Er is vastgesteld dat er geen externe zwerfstroom is aan te wijzen als veroorzaker van de klachten bij beide veehouderijen. Omdat er wel sprake is van onverklaarbare gebeurtenissen en vergelijkbare problemen op twee verschillende bedrijven, is het vermoeden dat er sprake is van een ander soort bedrijfsoverstijgende oorzaken. Daarom is het voorstel van de onderzoekers en provincie Zuid-Holland om verder onderzoek te doen, vanuit een multidisciplinaire aanpak (denk aan diergedrag, diergeneeskunde, bedrijfstechnische kanten etc.).

Vr. 69. Kunnen we afspreken dat de Duitse normen worden toegepast?
Nee, elk land maakt zijn eigen normen en we volgen de Nederlandse landelijke normen wanneer die beschikbaar zijn.

Vr. 70. Waarom is op de kaart niet al twee keer tiphoogte afstand tot woningen ingetekend als dat waarschijnlijk de norm wordt? Kunnen we nieuwe kaarten krijgen?
Ja het is mogelijk om kaarten te krijgen waarin het windpark ontwerp uitgaat van twee keer de tiphoogte. De afstand tot woningen hangt dan samen met de grootte van de windmolen. Deze vraag kan meegenomen worden bij het opstellen van de omgevingsovereenkomst waarin onderzoeksvragen worden verzameld.

Vr. 71. Kan er ruimte worden ingebouwd om meer aandacht te besteden aan gezondheidsvragen? En kunnen hierin ook andere geluiden gehoord worden?
Dit kan worden ingebouwd in het proces. In de meedenkgroep worden dit soort wensen meegenomen en kan hier ruimte voor worden gemaakt. Ook organiseert de provincie nog een Webinar over gezondheid en windturbines. De datum wordt nog bekend gemaakt.

Vr. 72. Hoe zit het met uitzonderingen in afstandsnormen?
Soms worden woningen uitgezonderd van een geluidsnorm. Dit gaat bijvoorbeeld over woningen op industrieterreinen of woningen van grondeigenaren die meedoen aan het windpark, wanneer zij dit willen. We weten nog niet of uitzonderingsgronden worden opgenomen in de nieuwe Rijksnormen.

Vr. 73. Wat staat er in het (concept) ontwerpbesluit normen voor windenergie over "uitzonderingen" en wat zijn die uitzonderingen dan?
In de conceptnormen is opgenomen dat uitzonderingen wat betreft maximale geluidsbelasting mogelijk zijn voor woningen met een functionele binding met het windpark. Ook zou een uitzondering van de afstandsnorm mogelijk zijn in geval van zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen.

Vr. 74. Kan er dan ook een uitzondering gemaakt worden voor ons omdat we al een snelweg dichtbij hebben, en er dus 'voor kiezen' om op een lawaaiige plek te wonen?
Nee, dat kan niet.

Vr. 75. Zijn er coöperaties die afspraken maken voor lagere geluidsnormen bij een bepaald windpark?
Bij slagschaduw gebeurt dit wel, daar wordt bij sommige windparken gekozen om 0-1 uur slagschaduw per woning per jaar toe te staan. Voor geluid gebeurt dit soms ook, dat er bijvoorbeeld een norm van 45 of 46 dB Lden wordt gehanteerd in plaats van 47 dB Lden. Veel strengere geluidsnormen zorgen er echter voor dat een windturbine niet meer rendabel is, terwijl het bij slagschaduw maar om een paar uur stilstand per jaar gaat.

Vr. 76. Hoe zit het met PFAS in de omgeving? Het is bekend dat door windturbines PFAS in de grond komt.
Het RIVM onderzoekt de emissies van windturbines. Zie hier een quickscan. Hierin staat geen PFAS genoemd. Er echter is op dit moment geen compleet overzicht van de producten die op elke windturbine in Nederland zitten. Op basis van de beschikbare informatie is een overzicht gemaakt van het gebruik van gevaarlijke stoffen in coatings van windturbines. Het RIVM benadrukt dat het gebruik van gevaarlijke stoffen niet per definitie tot risico's voor de gezondheid van mens en milieu hoeft te leiden. Hiervoor zijn naast de gevaarseigenschappen ook de mate van blootstelling aan deze stoffen bepalend.

Vr. 77. Kan er een bijdrage worden geleverd aan isolatie van mijn woning om geluidshinder te beperken?
Hierover kunt u meepraten in de meedenkgroep. Er is een omwonendenregeling, waar een deel van de opbrengst van de windturbines naartoe gaat. Waar het geld uit deze regeling naartoe gaat, wordt afgesproken in de meedenkgroep. Isolatie van woningen is een goed voorbeeld van een uitwerking van deze regeling.

Vr. 78. Waar kunnen wij de wetenschappelijke kennis die voorhanden is vinden, en dit zijn neem ik aan wetenschappelijk bewezen rapporten?
Via deze link is meer te lezen over wetenschappelijk onderzoek naar gezondheidseffecten van windturbines. Ook hier kunt u een driemaandelijks overzicht van de beschikbare literatuur vinden.

Vr. 79. Waar is het wetenschappelijk rapport welke concludeert dat windturbines van 240 m niet meer geluid maken dan lagere windturbines?
Geluidproductie windturbines op land. Een nieuwe analyse inclusief types tot 7 MW, Frits van den Berg, et al. 2024.

Vr. 80. Er kan niet ontkend worden dat er effecten zijn van windturbines op slaapverstoring (omdat onderzoeken geen eenduidige resultaten geven). Hoe wordt hiermee in dit project omgegaan?
Om inwoners te beschermen tegen onaanvaardbare hinder en gezondheidsschade, stelt de overheid milieunormen op. De provincie toetst of een plan aan deze normen kan voldoen en zal erop toezien dat de normen niet worden overschreden als het windpark in bedrijf is. Het is daarnaast te overwegen om samen met de initiatiefnemers afspraken te maken over een klachtenregeling. Zo kan inzichtelijk worden gemaakt onder welke omstandigheden er veel hinder optreedt en eventuele (bovenwettelijke)maatregelen worden onderzocht.

Vr. 81. In welk rapport wordt bevestigd dat de hoogte van windturbines geen verband heeft met gezondheidseffecten?
Hinder hangt af van de hoeveelheid en aard van het geluid. De hoeveelheid geluid hangt af van het type windmolen, het weer en de omgevingsfactoren. Hoge windmolens en lage windmolens kunnen beiden meer of minder geluid maken. Hoge windmolens kunnen dus net zo goed minder geluid maken, wat vaak zo is omdat zij ook moderner zijn. Bron: Geluidproductie windturbines op land. Een nieuwe analyse inclusief types tot 7 MW, Frits van den Berg, et al. 2024.

Vr. 82. Kunt u de rapporten toesturen waaruit blijkt (van 240 m hoge turbines) dat trillingen maar tot enkele tientallen meters diep gaan? En trillingen tijdens a. bouwen van turbines en b. slopen van turbines (denk aan de gigantische hoeveelheid beton)?
Alle bouwwerken geven trillingen door in de bodem. Deze zijn niet waarneembaar voor de mens maar wel te meten met apparatuur. Het is echter een misverstand dat deze trillingen tot op grote afstand zouden reiken. Naar trillingen van windturbines die in de bodem worden doorgegeven vindt veel onderzoek plaats, onder meer door Rijkswaterstaat bij de bouw van windturbines in waterkeringen. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft in een Kamerstuk het volgende laten weten: “De bewering in enkele literatuurbronnen dat ook overdracht door de grond plaatsvindt is ongegrond, hetgeen blijkt uit nauwkeurige metingen van trillingsniveaus in de bodem rondom windturbines. Bron: Kamerstuk 33612, nr. 22 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen.

Vr. 83. Wat is de norm van WHO mbt Bisfenol A, en wat is er in het rapport aangetoond?
De norm voor Bisfenol A kunt u vinden bij Bisfenol A (BPA) | RIVM. De provincie gaat uit van de meest recente wetenschappelijke gegevens over windmolens. De informatie over Bisfenol A en windmolens is te vinden op Bisfenol A / vrijkomende deeltjes | Helpdesk Wind op Land. Volgens

recent onderzoek (hier te lezen) is de hoeveelheid BPA die door windturbines in het milieu terecht komt verwaarloosbaar. Andere producten zoals bouwmaterialen, speelgoed en plastic flessen dragen meer bij aan de blootstelling van de mens.

Vr. 84. Kunt u de rapporten toesturen waarin wordt bewezen dat infrageluid van windturbines heel zwak is?
De provincie vraagt dit onderzoek op bij de Helpdesk Wind op land: Geluid van windturbines en gezondheid | Helpdesk Wind op Land. De Helpdesk Wind op Land is een samenwerking tussen ministeries, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Nationaal Programma RES (NP RES), Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Unie van Waterschappen en Netbeheer NL. Zij schrijven dat over infrasoon geluid of infrageluid nog weinig bekend is. Infrageluid zijn trillingen met zo'n lage frequentie, lager dan 20 geluidsgolven per seconde, dat mensen ze pas bij hele hoge geluidniveaus kunnen horen of voelen. Infrageluid door windturbines is heel zwak. De verwachting is daarom niet dat dit bijdraagt aan de overlast.

Vr. 85. Als er nog maar weinig over infrageluid bekend is, waarom wordt nader onderzoek dan niet afgewacht? Juist omdat er klachten worden ervaren bij windturbines.
De belangrijkste gezondheidsfeffecten van windmolens zijn uiteraard wel onderzocht. Van infrasoon geluid is juist de verwachting dat dit niet bijdraagt aan de overlast.

Vr. 86. Hoe wordt laagfrequent geluid gemeten en opgelost?
Een deel van geluid dat turbines maken, zit in de lage frequenties, net als andere geluidsbronnen. Er is geen indicatie dat het laagfrequente deel van het geluid andere effecten heeft op omwonenden dan 'gewoon' geluid. Het bereik van het menselijk gehoor ligt tussen circa 20 en 20.000 Hertz (Hz). Geluid onder de 100 Hz is voor veel mensen moeilijker te horen, het menselijk oor is niet voor alle frequenties even gevoelig. Laagfrequent geluid wordt op verschillende manieren opgewekt. Bekende bronnen zijn gasturbines, transformatoren, wegverkeer en windturbines. In 2023 is het geluidniveau in woningen door laagfrequent geluid van windturbines onderzocht. Dit onderzoek wijst uit dat een aanvullende norm voor LFG niet nodig is: de geluidnormen voor het totale geluid van windturbines beschermen omwonenden ook tegen overlast door LFG.

Vr. 87. Mag op sommige dagen het geluid 70Db zijn, als ze op andere dagen stilstaan?
Het geluid van een windmolen komt nabij woningen niet op 70 dB. De landelijke concept windturbine norm is 45 dB Lden. Die norm beschermt omwonenden. Windmolens zijn niet op piekmomenten ineens veel harder te horen. Het verschil tussen het jaargemiddelde geluidsniveau en het maximale geluidsniveau is enkele decibellen. Dit verschil is voor verreweg de meeste mensen maar net hoorbaar. Een windturbine is een geluidsbron waarbij hoge geluidspieken niet voorkomen. Een windturbine produceert een vrij constant geluid. Weliswaar bij hardere wind een wat harder geluid, maar nooit een extreem hard piekgeluid. Dus al zou hij willen, een windturbine kán niet opeens heel veel harder geluid maken dan hij al deed bij de hogere windsnelheden. Dat is onafhankelijk van stilstand op andere momenten - zelfs al staat hij bijvoorbeeld voor onderhoud een half jaar stil.

De exploitant van een windturbine wil natuurlijk dat de turbine zoveel mogelijk draait. Want: stilstand betekent niet verdienen. Fabrikanten van windturbines zorgen er daarom voor dat het jaargemiddelde geluidsniveau juist ook bij voltijds draaien onder de jaargemiddelde norm blijft. Dat doen ze door bij de fabricage te zorgen voor turbines met een lage geluidsuitstoot; ook zo laag mogelijk bij hardere wind. Bij een hoger geluidsniveau zou het jaargemiddelde namelijk al worden overschreden. Zo'n windturbine zou op basis van de jaargemiddelde normen vrij vaak stil moeten worden gezet. Daarmee zou de business case van de windturbine onhaalbaar worden. Zulke turbines zijn daarom niet in de handel.

Vr. 88. De positieve effecten van windparken zoals schonere lucht en tegengaan klimaatopwarming, is daar ook wetenschappelijk onderzoek naar gedaan en wat zijn die dan?
Zie hier.

Vr. 89. Wat is het onderzoek naar zwerfstroom?
Zie hier.

Vr. 90. Zijn controles door de omgevingsdienst naar slagschaduw onafhankelijk? Wie bepaalt of, en wanneer er een controle moet worden gedaan, is dat bij een bepaald aantal klachten?
Bij milieuvervuiling handhaaft de provincie. De uitvoering van de handhaving gebeurt door de Regionale omgevingsdiensten: de Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht en de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU). Als blijkt dat de eigenaar van de windmolen niet aan de norm voldoet of als er een vermoeden is, dat daar niet aan wordt voldaan, kan een verzoek om handhaving worden ingediend. In de vergunning kunnen ook controle-metingen worden afgesproken. Initiatiefnemers richten daarnaast ook vaak een meldingenloket in om zelf evt. klachten en meldingen te verhelpen. Al deze afspraken kunnen in de omgevingsovereenkomst worden opgenomen zodat ze ook in de vergunning terecht kunnen komen.

Vr. 91. Er wordt gezegd de provincie is geen bevoegd gezag voor het plaatsen van geluidsschermen, maar mag dan wel zelf extra geluid bij gaan produceren. Er wordt niet gekeken naar de ontwikkeling van het totale gebeid -> integraal ontwerp, blz 5. qua geluid. Als nu de gemeente nog een nieuwe weg zou aan gaan leggen, dan zouden zij ook kunnen zeggen. Ik ben niet het bevoegd gezag voor de geluidsoverlast van de windturbines dus ik kan gewoon doorgaan met mijn eigen plan als gemeente?
De Rijksoverheid is bevoegd gezag als het gaat om het plaatsen van geluidschermen bij de rijkswegen. Zij doen dat wanneer de geluidnormen van de wegen worden overschreden.

Bij het onderzoek naar windenergie wordt het cumulatieve geluid meegenomen, dus de combinatie van windturbinegeluid met het omgevingsgeluid. De geluidbelasting door het windturbinepark, alternatieven en toetsing hiervan aan de grenswaarden wordt beschreven in het onderzoeksrapport. Vervolgens moet er een keuze gemaakt worden binnen de grenswaarden voor geluid. Het nu al aanwezige omgevingsgeluid wordt dus meegenomen in de afweging welke opstelling van windmolens passend is.

Ook bij de aanleg van een nieuwe weg door de gemeente moet een dergelijk onderzoek en afweging gedaan worden.

Vr. 92. Wordt er binnenkort ook al een 0-meting van het geluid uitgevoerd standaard in de uit te voeren MER of moeten wij als bewoners dat aangeven in de omgevingsovereenkomst? Dan weten we tenminste met hoeveel geluidsoverlast we nu al zitten.
Geluidsonderzoek wordt gedaan met behulp van berekeningen. Op basis van een bestaande database wordt dan het achtergrondgeluid berekend. Daarna wordt de situatie met windmolens berekend. Een nulmeting van geluid is niet verplicht voor de vergunning. Het is mogelijk om een nulmeting als extra onderzoeksvraag mee te nemen.

Vr. 93. Waar wordt de meetapparatuur om geluid te meten neergezet? Tegen de huizen aan? Wie krijgt allemaal meetapparatuur? Wordt er ergens continue gemeten, zodat ook het jaar gemiddelde bepaald kan worden? Als het jaargemiddelde op een gegeven moment al boven de geluidsnorm uit komt. Moet de windturbine dan de rest van het jaar stilgezet worden? Er wordt op pagina 49 gezegd dat er rekenmodellen zijn. Zijn die er dan voor elk type molen?Zijn er onderzoeken waaruit blijkt dat de metingen hetzelfde zijn als de berekende waarden?
Dit is nu nog niet bekend en zijn specialistische vragen die gesteld kunnen worden aan het onderzoeksbureau dat de geluidstudie gaat uitvoeren. Op dit moment is nog niet bekend wie de geluidsstudie gaat uitvoeren.

Vr. 94. Kunnen we een overzicht krijgen van de afstands- & geluidsnormen van de andere provincies? In Gelderland wordt 2x tiphoogte aangehouden. En de andere provincies?
Er zijn geen provincies die overkoepelende provinciale normen hebben. Er worden momenteel per windpark lokale normen gesteld, wat als voordeel heeft dat maatwerk geleverd kan worden, maar als nadeel dat niet overal dezelfde normen gelden. In Gelderland is er een initiatiefvoorstel (nog geen besluit) om de landelijke conceptnormen van 2x tiphoogte vast in te voeren op provinciaal niveau, maar in andere provincies is dit nog niet aan de orde. Het heeft de voorkeur als er landelijke normen worden vastgesteld zodat het voor iedereen in Nederland duidelijk is wat de normen zijn. Inmiddels is er een concept-afstandsnorm vastgesteld en het kabinet stuurt voor het einde van het jaar het ontwerpbesluit voor landelijke normen ter behandeling naar de Eerste en Tweede Kamer.

Vr. 95. Blz. 12. Beleid en toetsingskader. Het kan toch niet zijn dat als er locatie specifieke onderzoeken moeten worden uitgevoerd, bovenwettelijk, dat dit af gaat hangen van de business case en de planning? Zorgvuldigheid gaat boven alles, ook al schuift de planning dan op. Dit zijn randvoorwaarden die dan eenzijdig opgesteld worden, allen vanuit het financieel en planningsoogpunt?
Voor de vergunning en het projectbesluit zijn kwalitatief goede onderzoeken noodzakelijk. Zonder een goede onderbouwing kan de vergunning niet worden afgegeven en het projectbesluit niet genomen. In de totale planning is de omgevingsovereenkomst een eerste stap nog voordat de planontwikkeling begint. Tijdens de planontwikkeling worden alle benodigde onderzoeken in kaart gebracht en uitgevoerd.

Vr. 96. Blz 17 : Actieplan geluid. De provincie erkent de relatie tussen geluidsoverlast en gezondheidsrisico's. Erkent ook dat windturbines geluidsoverlast met zich mee brengen. Waarom wordt er dan toch elke keer gezegd dat er geen verband is aangetoond tussen geluidsoverlast van windturbines en gezondheidsrisico's? Graag verder uitleg. In het actieplan staat ook afbeelding van RIVM geluid zorgt voor gezondheidsrisico's.
De provincie volgt hierin het RIVM en de GGD. Uit onderzoek is bewezen dat omwonenden hinder kunnen ondervinden van windturbines. Deze hinder heeft op iedereen een verschillende uitwerking en kan tot andere gezondheidsklachten leiden. Daarom worden geluidnormen vastgesteld om te zorgen dat omwonenden zo weinig mogelijk hinder hebben. Andere gezondheidseffecten door wonen in de buurt van windturbines of het geluid van windturbines zijn onderzocht maar niet wetenschappelijk vastgesteld. Onderzoek naar slaapverstoring door windturbines geeft geen eenduidige resultaten.

Vr. 97. Blz 18. Laag frequent geluid. Het RIVM verwijst juist wel naar de stichting Laag Frequent Geluid op hun website. Waarom wordt dit dan toch genegeerd door de provincie?
De stichting wordt niet genegeerd door de provincie. De provincie verwijst juist naar het RIVM, en die verwijst weer naar de stichting Laag Frequent geluid.

Vr. 98. Blz 51 Er wordt geschreven dat er nog een Webinar komt over gezondheid en windturbines. Kunt u dan ook specialisten van Windwiki aan het woord laten en zorgen dat er een gezonde discussie ontstaat en men gezamenlijk tot conclusies komt. Bewoners hebben niets aan 2 verhalen er moet 1 gezamenlijke waarheid komen.
Nee, er komen geen mensen van Windwiki aan het woord. We gaan in gesprek met bewezen deskundigen op het gebied van windturbines en gezondheid die zich baseren op de laatste inzichten waar wetenschappers tot wiens vakgebied dit behoort het over eens zijn.

Vr. 99. Het volgende wordt gesteld: Het is goed om te beseffen dat de 'oude' normen niet buiten werking zijn gesteld vanwege gezondheidsffecten, maar vanwege een procedurele fout dat er geen planMER voor was opgesteld. Naar verwachting zijn de nieuwe normen lang voor de vergunningaanvraag bekend en dan kunnen deze gevolgd worden. De oude normen boden ook al voldoende bescherming voor de gezondheid en met strengere normen zal nog minder hinder optreden. Bij het opstellen van lokale normen kunnen niet zomaar ontwerp-normen gevolgd worden, maar zullen locatiespecifieke berekeningen en afwegingen gemaakt moeten worden waarbij de verwachte hinder een belangrijk aspect is. En als dan de ontwerp normen wel als landelijke normen door de 2de kamer worden aangenomen, dan worden toch ook de lokale normen niet meer gehanteerd en moeten de landelijke normen wel gehanteerd worden. Waarom kan dit nu bij voorbaat al niet?
Op het moment dat de landelijke normen niet van kracht zijn, moeten er lokale normen opgesteld worden. Zodra er landelijke normen door het Rijk zijn vastgesteld zullen deze gevolgd worden. Op 28 augustus 2026 heeft de ministerraad in concept nieuwe afstandsnormen voor windturbines op land vastgesteld. Het kabinet kiest ervoor de norm te bepalen op twee keer de tiphoogte van een windturbine. Naast de afstandsnorm komen er ook nieuwe, iets strengere landelijke normen voor geluid, en voor slagschaduw die door de draaiende wieken wordt veroorzaakt. Deze zijn nog niet bekend. Omdat de afstandsnorm in specifieke situaties beperkend kan zijn voor de windenergieopgave, wordt in het ontwerpbesluit de instructieregel

"rekening houden met" opgenomen. Waardoor, mits goed onderbouwd, van de afstandsnorm kan worden afgeweken. Het kabinet stuurt het ontwerpbesluit vóór het einde van het jaar ter behandeling naar de Eerste en Tweede Kamer.

Vr. 100. Valt onderzoek naar laagfrequent geluid, bisfenol A, zwerfstroom, vervuiling door microplastics ook onder de projectmer?
Laagfrequent geluid is onderdeel van geluid en wordt dus in de geluidsonderzoeken meegenomen. Naar Bisfenol A en microplastics is onderzoek gedaan waaruit duidelijk is dat de impact hierop van windturbines verwaarloosbaar is en hier volgen dus nu geen aparte onderzoeken voor. Naar zwerfstroom kan mogelijk na realisatie van de windturbineplannen gekeken worden, maar aparte onderzoeken vooraf hebben hierin waarschijnlijk geen toegevoegde waarde.

Vr. 101. Kunnen windparken zwerfstroom veroorzaken in de omgeving?
In theorie kunnen bij iedere elektrische installatie lekstromen ontstaan. Echter, de stroom die windturbines produceren gaat via beveiligde kabels direct het elektriciteitsnet op. Ook de retourstroom loopt via kabels. Dat maakt de kans op zwerfstroom vanuit windturbines minimaal. Bron: Vraag & antwoord | Helpdesk Wind op Land

Vr. 102. Klopt het dat op twee melkveehouderijen in Zuid-Holland het vee last heeft van zwerfstroom van een windpark in de buurt?
Nee, dit is niet aangetoond. Op twee bedrijven in Zuid-Holland vermoedden de veehouders dat het vee last heeft van zwerfstroom. Die zou afkomstig zijn van energie-infrastructuur in de buurt, zoals windturbines, een batterijopslag, de rioolwaterzuivering of het middenspanningsnet. Provincie Zuid-Holland heeft de situatie laten onderzoeken. Verschillende onderzoeken hebben geen zwerfstroom vanaf buiten de bedrijven kunnen aantonen.

Vr. 103. Wat is op deze bedrijven in Zuid-Holland onderzocht?
Op beide bedrijven zijn metingen gedaan om vast te stellen of er sprake is van zwerfstroom. Tijdens dit onderzoek is ook de relatie met omliggende energie-infrastructuur in beeld gebracht. Daarvoor zijn onder meer metingen gedaan bij draaiende én bij uitgeschakelde windturbines. Er is vastgesteld dat er geen externe zwerfstroom is aan te wijzen als veroorzaker van de klachten bij beide veehouderijen.

Omdat er wel sprake is van onverklaarbare gebeurtenissen en vergelijkbare problemen op twee verschillende bedrijven, is het vermoeden dat er sprake is van een ander soort bedrijfsoverstijgende oorzaken. Daarom is het voorstel van de onderzoekers en provincie Zuid-Holland om verder onderzoek te doen, vanuit een multidisciplinaire aanpak (denk aan diergedrag, diergeneeskunde, bedrijfstechnische kanten etc.).

Meer over het onderzoek lees je in de brief aan PS van provincie Zuid-Holland. Lees hier deze brief en de bijbehorende bijlagen(opent in een nieuw venster).

Vr. 104. Hoe zet je geluidsnormen van tevoren goed op papier? Hoe schat je in wat voor normen je moet gaan stellen voordat de windturbines gebouwd zijn?
Windturbines worden getest bij verschillende windsnelheden, dus dan kun je goed inschatten hoe het geluid gaat zijn in deze omgeving. Het kan dat er na de bouw blijkt dat iets niet goed

werkt en dat er bijvoorbeeld een bromtoon komt. Dit kun je van tevoren niet weten, maar wel kunnen afspraken gemaakt worden met de initiatiefnemers dat er in zo'n geval aanpassingen aan de windturbine zullen worden gedaan.

Vr. 105. In de geluidsnormen wordt steeds vergeten er een (A) achter te zetten, maar dat wordt wel bedoeld. Daardoor wordt laagfrequent geluid er uitgefilterd en er wordt gedaan alsof laagfrequent geluid niet uitmaakt, terwijl het juist zorgt voor grote problemen. De rekenmethodes van het RIVM zijn niet correct en achterhaald.

Het gaat in die methodes om het percentage gehinderden en niet om het aantal dB(A). dit houdt in dat in een onderzoek wordt gekeken naar waar een woning zich bevindt ten opzichte van een bestaande windturbine. Mensen geven daarbij aan hoe hinderlijk ze de windturbine vinden. Als we de meetwaarde wijzigen dan veranderd de uitkomst van die hinderlijkheid niet. Daarin zit ook het laagfrequente geluid. De (A)-weging is inderdaad een correctie voor hoorbaar geluid, dus dit neemt het onhoorbare laagfrequente geluid niet mee. Dit neemt niet weg dat daar hinder door kan ontstaan.

Stel een woning geeft aan zeer gehinderd te zijn. De woning is 600 meter gelegen vanaf de windturbine. Er is een waarde van 47 dB Lden op de gevel. Lden 47 dB(A) wordt dan gekoppeld aan een hinderlijkheid van zeer gehinderd. Als we een andere geluidmaat nemen zoals Lden dB(C) dan woont de persoon nog steeds op 600 meter en is de persoon nog steeds zeer gehinderd. Lden 59 dB(C) wordt dan gekoppeld aan een hinderlijkheid van zeer gehinderd. De situatie blijft echter hetzelfde. Het maakt dus niet uit in welke geluidmaat je de hinderlijkheid registreert zo lang je dat consequent toepast ten opzichte van je enquêteresultaat. Je hoort en ervaart immers hetzelfde geluid je geeft het alleen een andere omschrijving in een rekengetal van dB(A) of dB©. In de onderzoeken wordt wel gekeken naar of het laagfrequente aandeel meer verklarend is voor de hinder dan het aandeel totale geluid. Daar is het antwoord nee. Ook als je de hinderlijkheid dan zou meten in dB(C). Mogelijk wordt eind 2026 deze informatie geüpdatet.

Vr. 106. Geluidsniveaus die uitgedrukt worden in %-gehinderden is te bizar voor woorden. En hoe controleer je dan na plaatsing of de turbines voldoen? Hoe lang moet je dan mensen interviewen?

De hamvraag in de besluitvorming is hoeveel hinder is 'aanvaardbaar' voor het bevoegd gezag. Dat kan je alleen weergeven door een inschatting te maken van de hinderlijkheid én kan je alleen toetsen met een geluidnorm.

Omdat de hinderlijkheid afhankelijk is van een zeer groot aantal factoren is het nagenoeg onmogelijk om achteraf te toetsen of er wordt voldaan aan de hinderlijkheid. Er wordt dus getoetst aan de bijbehorende geluidnorm.
In de interviews wordt gevraagd of je de afgelopen periode (vaak een jaar of 3 maanden) hinder hebt ervaren van windturbines.

Vr. 107. In de onderzoeken naar hinder door geluid van windturbines wordt echter geen onderscheid gemaakt tussen hoorbaar en onhoorbaar (infrasoon, heel laagfrequent) geluid. Dat is kwalijk, omdat juist ook het LFG en infrasoon geluid voor hinder en problemen zorgen.

In de nieuwe onderzoeken (eind 2026) wordt er meer aandacht aan besteed om te onderzoeken of de hinderlijkheid hierdoor wijzigt. Er zijn internationaal studies beschikbaar die aangeven dat het LFG geluid deel niet beter voorspellend is voor de hinderervaring dan het totale geluiddeel.

Dat neemt niet weg dat voor sommige mensen het LFG deel juist wel het meest hinderlijk kan zijn.

Vr. 108. Draait een windturbine nog wel als hij bij elke woning met slagschaduw wordt stilgezet?

Ja, vaak valt het mee hoeveel stilstand er nodig is. Soms blijkt uit de slagschaduwkaarten wel dat er veel stilstand nodig is om binnen de normen te blijven. In dat geval is het een afweging of de windturbine nog rendabel is. Bij gemiddelde windparken is er 1-2% minder energieproductie door stilstand voor slagschaduw beperking.

Vr. 109. De slagschaduw wordt vooraf berekend. Wordt daar dan ook vanuit gegaan gedurende het draaien? Als er bijvoorbeeld een dag geen zon is, gaat hij dan ook stilstaan op momenten dat uit de berekeningen blijkt dat er slagschaduw zou zijn?

Er zit een zonneschijnsensor op windturbines en als de zon niet schijnt blijft hij draaien. Het maximum van 6 uur geldt dus ook alleen bij zonnige dagen als turbine draait (effectieve 6 uur). De slagschaduw software zorgt ervoor dat de windturbine tijdig wordt stilgezet als de zon wel schijnt.

Vr. 110. Dus stel in september bereik je de 6 uur, dan heb je de rest van het jaar niks meer qua slagschaduw?

Ja, meestal werkt het zo, maar dit kan verschillen per turbine. De meeste windturbines werken met zo'n 'emmertjessysteem'.

Vr. 111. Wie houdt dat bij?

De windturbine houdt dit bij met ingebouwde slagschaduwsoftware, die is ingesteld op welk tijdstip elk huis slagschaduw heeft en telt dus per huis wanneer de norm bereikt is.

Vr. 112. Mijn inschatting is dat met name mensen in Zuid-Holland last krijgen van slagschaduw. Telt dat dan mee met deze windturbines of doen we daar niks aan?

De landelijke normen gelden voor alle inwoners van Nederland, dus ook deze mensen worden meegenomen wat betreft slagschaduw.

Vr. 113. Klopt het dat er slagschaduwonderzoek gedaan moet worden naar woningen tot 2,5 kilometer vanaf de windturbines? En dat dan per woning maximaal 6 uur per jaar mag zijn? Dan valt de hele stad Woerden erin en dan zouden de windturbines toch de hele tijd stil moeten staan?

Dat moet inderdaad berekend worden. Een voordeel is dat als woningen bij elkaar staan de windturbine maar even stil hoeft te staan voor de hele wijk. Er moet een slagschaduw onderzoek plaatsvinden om te berekenen hoeveel impact er is, ook op de huizen verder weg.

Natuur en leefomgeving

Vr. 1. Wanneer gaat het natuuronderzoek plaatsvinden?
Natuuronderzoek kan vanaf nu gaan starten om de soortenrijkdom van het gebied in kaart te brengen via veldwerk. Als dit is gebeurd kan de impact van diverse opstellingen van windmolens op de natuur geanalyseerd worden ten behoeve van het ProjectMer.

Vr. 2. Kan het natuuronderzoek niet naar voren gehaald worden? Vanwege het natuurgebied dat wordt aangelegd? Ligt dat natuurgebied in een andere provincie? Hoe gaan jullie daar mee om?
Alle effecten op de lokale natuur worden geanalyseerd, dus ook de effecten op de naastgelegen aangelegde nieuwe natuur. Aan de hand van de analyse wordt bepaald of windenergie mogelijk is en onder welke voorwaarden. De start van het natuuronderzoek is nog niet bekend maar het zou vanaf dit seizoen kunnen.

Vr. 3. Mag ik de lijst met beschermde vogelsoorten?
De lijst van beschermde diersoorten is te vinden op Beschermde dieren- en plantensoorten - Versie 1 maart 2024.

Vr. 4. Elders (Reijerscop) zitten ook weidevogels in een gebied voor windenergie. Waarom kan het dan niet in gebied 7?
Zie voor dit antwoord de Memo: https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/Memorandum-Analyse-voorkeursgebied-gemeente-Oudewater.pdf

Vr. 5. In gebied 8 is geïnvesteerd in natuur. Waarom kan daar dan windenergie komen? Is er rekening gehouden met het blauwe gras?
Alle effecten op de lokale natuur worden geanalyseerd, dus ook de effecten om de naast gelegen aangelegde nieuwe natuur. Aan de hand van de analyse wordt bepaald of windenergie mogelijk is en onder welke voorwaarden.

Vr. 6. Worden ook tellingen van andere dieren en planten meegenomen? Of alleen vogels?
Gebruikt worden tellingen van weidevogels en andere soorten indien beschikbaar. Voor planten, vogelsoorten en zoogdieren als vleermuizen, haas, das, konijn en kleine marterachtigen wordt ter plekke geteld en geïnventariseerd. Als in het ecologisch onderzoek blijkt dat het gebied geschikt is voor bepaalde beschermde planten- of diersoorten dan wordt nagegaan of die soorten er ook daadwerkelijk voorkomen. Zo kunnen voor alle beschermde soorten maatregelen worden getroffen.

Vr. 7. Er is een ecologisch belangrijke houtkade in het gebied. Wordt dat meegenomen?
Indien de houtkade een belangrijke ecologische functie heeft voor dieren en daar door de komst van de windmolens effecten op worden verwacht, wordt dit meegenomen. Denk bijvoorbeeld aan verblijfsplaatsen voor vleermuizen.

Vr. 8. Is er rekening gehouden met de trek van vogels, omdat vogels ook in dit gebied zitten? Kunnen jullie onderzoeken delen van de vogeltelling?
Alle effecten op de lokale natuur worden geanalyseerd, dus ook de effecten op de vogeltrek. Aan de hand van de analyse wordt bepaald of windenergie mogelijk is en onder welke voorwaarden. Alle onderzoeken worden openbaar.

Vr. 9. Hoe zorgen we voor natuurbeheer in combinatie met windturbines?
Indien uit de natuurstudie blijkt dat er effect is op de natuur, dan moet dit voorkomen of gecompenseerd worden. Voorkomen kan bijvoorbeeld door een andere locatiekeuze van de windmolen of door de windmolen op specifieke momenten stil te zetten.

Vr. 10. Wat als de bouwweg wordt gemaakt van zand en te veel kalk/zout in het water komt voor de koeien en die daardoor niet drachtig worden? Wordt dat onderzocht? En worden we dan gecompenseerd?
Ook bij de aanvoerroutes naar de windturbines moeten effecten op natuur, bodem en water beperkt worden. Daarmee wordt voorkomen dat dergelijke effecten optreden.

Vr. 11. Er zit krabbenscheer in onze sloten, is dat een beschermde soort?
Nee, deze soort staat niet op de lijst beschermde plantensoorten. Wel staat de soort op de Rode lijst met status 'Gevoelig".

Vr. 12. Bepaalt het aantal nesten of er windmolens komen?
De totale impact op de natuur bepaalt mede of er windmolens kunnen komen. Daaronder kunnen ook nesten vallen. Indien er nesten op de bouwplaatsen aanwezig zijn wordt vaak opgenomen in de voorschriften dat er niet in het broedseizoen gebouwd mag worden.

Vr. 13. Wat is het verschil tussen weidevogelgebied en weidevogelkerngebied?
Weidevogelkerngebied is de beleidsterm voor het gebied dat aangewezen is als belangrijk leefgebied voor weidevogels. In dit weidevogelkerngebied kan daarom ook subsidie worden aangevraagd voor agrarisch weidevogelbeheer. Weidevogelgebied is geen officiële beleidsterm en betekent dat een bepaald gebied gebruikt wordt door weidevogels of dat het daarvoor geschikt is.

Vr. 14. Vervuilde grond met microplastics en Bisfenol-A (BPA) opruimen, wie moet deze kosten betalen?
Vervuiling door microplastics en BPA is niet aan de orde, zie ook https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/Bijlage-Memo-Windturbines-en-Bisfenol-A.pdf

Vr. 15. Hoe kan het dat het belang van schaden van de weidevogels wel wordt onderkend en er uitgebreid onderzoek naar wordt gedaan, terwijl de leefomgeving van mensen nergens echt aan bod komt? Mogen de omwonenden dan wel geschaad worden en op grond waarvan? Weidevogels kunnen buiten dit gebied hun heil zoeken, mensen verhuizen iets minder gemakkelijk, zeker gezien de op te lopen planschade, of ziet u dit anders?
De leefomgeving en gezondheid van omwonenden is beschermd via de landelijke ontwerpbepalingen voor windturbines. In het ontwerp is een jaargemiddelde norm voor het

geluidsniveau van 45 dB Lden opgenomen. Voor de nacht geldt een strengere norm van 39 dB Lnight. Dit is in lijn met het advies van de World Health Organization.

Vr. 16. Er is een houtwal waar allerlei predatoren zitten, wordt daar rekening mee gehouden?
Ja, er volgt nog nader onderzoek (projectMER) waarin ook ecologisch onderzoek met veldwerk wordt meegenomen.

Vr. 17. Door wie wordt het natuuronderzoek uitgevoerd?
Op dit moment worden diverse bureaus benaderd voor het ecologisch onderzoek. Zodra het bureau bekend is zullen we dit communiceren.

Vr. 18. Hoe om te gaan met nieuw aangelegde natuur door de stichting?
Er volgt nog nader onderzoek (samengevat in een projectMER) waaronder ecologisch onderzoek met veldwerk. Dan wordt de impact op Natura 2000 gebieden onderzocht en de impact op verschillende diersoorten onderzocht. Het zou kunnen dat er meer vogels rond het windpark zijn door de nieuwe natuur. De aanwezigheid van vogels wordt nauwkeurig onderzocht. Dit stukje aangelegde natuur is geen Natura2000 gebied. Bij de provincie is afstemming met de natuurontwikkelafdeling die deze natuur heeft aangelegd. Het gebied is grotendeels nat schraalland, geen weidevogelgebied. De impact van het windpark op de weidevogels die daar eventueel kunnen zijn, zou desgewenst meegenomen kunnen worden in het vogelonderzoek. Dit zou in de omgevingsovereenkomst opgenomen kunnen worden.

Vr. 19. Kunt u, om geloofwaardig te blijven naar bewoners, een second opinion uit laten voeren door een onafhankelijk adviesbureau over of gebied 7 echt moet afvallen?
We kunnen hier geen toezeggingen op doen omdat er al goed naar is gekeken en er echt een reden moet zijn dat onze beoordeling niet klopt. Andere ecologen zullen hier niet anders naar kijken.

Vr. 20. In het planMER is een bureauonderzoek gedaan. Wat is een bureau onderzoek?
Bij een bureauonderzoek wordt geen nieuw veldwerk gedaan om data te verzamelen, maar worden bestaande data gebruikt voor onderzoek. Later zal voor dit gebied wel veldonderzoek worden gedaan.

Vr. 21. Er bleken wel aandachtspunten te zijn ivm impact op vogels. Wat zijn die aandachtspunten dan?
De impact op vogels wordt nog uitgebreid onderzocht door veldwerk. Er is in deze fase alleen een ecologische analyse gedaan ten behoeve van het kiezen van de messt kansrijke gebieden. De analyse kunt u hier lezen: 23-0443 Ecologische analyse planMER windenergie PU_definitief_v2_verzendversie.pdf

Vr. 22. Worden de molens stilgezet in het broedseizoen?
Wanneer blijkt dat dat nodig is voor bepaalde vogelsoorten kan het zo zijn dat windmolens stilgezet worden gedurende het balts- of broedseizoen.

Vr. 23. Op basis waarvan zijn stiltegebieden aangewezen in de provincie Utrecht?
Het zijn extra stille plekken in onze provincie waar mensen heen kunnen gaan om de rust op te zoeken. Zie ook het Memorandum analyse voorkeursgebied gemeente Oudewater.

Vr. 24. Op basis waarvan zijn weidevogelkerngebieden aangewezen door de provincie?
Het nationale Aanvalsplan Grutto is de basis van het aanwijzen van weidevogelkerngebieden. Circa 80% van de gruttopopulatie van Noordwest-Europa broedt in ons land. Daarom is besloten om actie te ondernemen om het voortbestaan van de grutto veilig te stellen. De weidevogelkerngebieden zijn aangewezen op plekken die geschikt zijn voor grutto's (en daarmee ook voor andere weidevogels). In de handreiking weidevogelkerngebied staat beschreven aan welke kenmerken het leefgebied van weidevogels moet voldoen (paragraaf 4.1). Die kenmerken zijn onder meer: grote open graslandgebieden met weinig verstoring door menselijke activiteit en afwezigheid van opgaande structuren (want daar reageren weidevogels intuïtief op vanwege potentieel gevaar, roofvogels zitten vaak op palen en in bomen).

Vr. 25. Wat zijn de regels voor vogels in gebied 8, dit is geen weidevogelkerngebied?
Gebied 8 bevindt zich niet in weidevogelkerngebied. Er gelden wel regels voor de soortenbescherming en voor de bescherming van omliggende natuurgebieden. Onderzoek naar de lokale natuur moet uitwijzen of windmolens in zoekgebied 8 mogelijk zijn en zo ja, onder welke voorwaarden.

Vr. 26. In de memo worden de zwarte stern en de purperreiger genoemd als kwetsbare vogel in gebied 7. Waarom niet op deze informatieavond?
Het was al duidelijk dat gebied 7 af zou vallen als mogelijkheid voor windmolens vanwege de beleidsrestricties van het weidevogelkerngebied en het stiltegebied, zonder op de aanwezigheid van de zwarte stern en de purperreiger te letten. In de memo is iets gedetailleerder (op vogelsoortniveau) toegelicht wat de gevolgen zijn voor deze specifieke soorten.

Vr. 27. Kunnen stiltegebieden opnieuw bekeken en aangewezen worden in de provincie Utrecht?
Voor stiltegebieden is het niet mogelijk om andere gebieden aan te wijzen omdat er op alle andere plekken in de provincie teveel geluid is en het is ook niet mogelijk om elders te compenseren.

Vr. 28. Het burgerforum heeft bij prioritering van thema's voor de keuze zoekgebieden voor windmolens het thema Leefomgeving op prioriteit 1 gezet. Waarom is de natuur in gebied 7 dan toch belangrijker in de afweging of er windmolens kunnen?
In gebied 7 was er geen afwegingsruimte tussen natuur en leefomgeving, omdat de regels voor natuurbescherming windmolens in gebied 7 zo goed als uitsluit. Zie het Memorandum analyse voorkeursgebied gemeente Oudewater waarom windmolens in gebied 7 zo goed als uitgesloten zijn.

Vr. 29. Vogels vliegen misschien wel van Zuid-Holland naar gebied 8 en terug. Hoe wordt hier rekening mee gehouden bij het plaatsen van windmolens?
In gebied 8 vindt lokaal natuuronderzoek plaats om de soorten vogels en hun vliegbewegingen in kaart te brengen. Uit dit onderzoek blijkt of en waar er windmolens geplaatst kunnen worden om vogels zo min mogelijk te schaden.

Vr. 30. Hoe houdt de provincie bij of een weidevogelkerngebied nog weidevogels bevat? Hoe vaak zijn er tellingen?

Eens per drie jaar worden de weidevogels in opdracht van de provincie in alle weidevogelkerngebieden (en in sommige andere gebieden waar veel weidevogels zitten) geteld. De tellingen zijn te vinden in de weidevogelviewer van de provincie.

Vr. 31. Kan gebied 7, dat nu is afgevallen vanwege weidevogelkerngebied en stiltegebied, weer in beeld komen wanneer gebied 8 niet mogelijk zou zijn voor windmolens?
Nee, gebied 7 kan niet weer in beeld komen als zoekgebied voor windmolens voor de provincie, omdat er voldoende alternatieve zoekgebieden in de provincie Utrecht zijn.

Energieopbrengst en nut van windenergie

Vr. 1. Komt er ook energieopslag in het plan?
Dit is mogelijk, maar niet noodzakelijk. Het is aan de initiatiefnemer(s) om te bepalen of energieopslag meegenomen wordt.

Vr. 2. Waar gaat de stroom heen? Is die voor een andere stad? Hoe kan het dat de windmolens wel aangesloten kunnen worden en het zonneveld niet?
De stroom gaat het elektriciteitsnet op zodra er ruimte is op het net. Op dit moment kunnen grotere projecten (zowel het zonneveld als windpark) nog niet aangesloten worden, maar de netbeheerder heeft aangegeven dat er vanaf 2029 weer ruimte op het elektriciteitsnet komt. Wie de stroom afneemt verschilt per project. In het geval van een lokale energiecoöperatie kan er bijvoorbeeld gekozen worden om de stroom (eerst) aan te bieden aan de leden en de directe omgeving.

Vr. 3. Wat is de meerwaarde van windenergie?
Windenergie is noodzakelijk om de in de Provinciale Omgevingsvisie opgenomen doelstelling te halen. Daar staat dat minimaal 55% van het elektriciteitsgebruik van de provincie Utrecht in 2030 uit hernieuwbare bronnen afkomstig moet zijn. Ook is het plan ook nodig om het gezamenlijk doel van Regionale Energie Strategie van de regio U16 te halen (1,8 TWh). Voor het elektriciteitsnet is een goede balans tussen zonne- en windenergie nodig, omdat zonne- en windenergie complementair zijn aan elkaar.

Vr. 4. Is er straks in verband met netcongestie wel gelegenheid om de stroom af te leveren?
Stedin heeft gekeken naar de gebieden die als meest kansrijk naar voren kwamen uit de analyse van de milieueffecten die onderzocht zijn in het planMER. Hoofdconclusie uit de analyse van Stedin is dat windenergie in al die gebieden aansluitbaar is. Grote energieprojecten kunnen tot 2029 niet aangesloten worden op het elektriciteitsnet. Netbeheerders Tennet en Stedin hebben aangegeven dat er weer ruimte is voor dit soort projecten vanaf 2029.

Vr. 5. Wat is de stand van zaken met opwek van energie ten opzichte van de doelen voor 2030?
Hiervoor heeft de provincie in september 2024 de Tussenbalans II opgesteld, zie Tussenbalans II. Op pagina 24 is een overzicht te vinden van de stand van zaken van de realisatie van projecten ten opzichte van de doelen voor 2030 voor de regio U16. Van het doel van 1,8 TWh was 0,48 TWh gerealiseerd, 0,84 TWh in planning met concrete projecten, 0,23 TWh in planning met projecten die nog niet volledig concreet zijn en 0,25 TWh tekort. Gezien dit tekort zijn aanvullende gebieden door de provincie gekozen.

Vr. 6. De landelijke doelen zijn toch al gehaald? Waarom moet de provincie nog extra stappen zetten? Wie wordt anders door wie aangesproken?
Windenergie is noodzakelijk om de in de Provinciale Omgevingsvisie opgenomen doelstelling te halen. Daar staat dat minimaal 55% van het elektriciteitsgebruik van de provincie Utrecht in 2030 uit hernieuwbare bronnen afkomstig moet zijn. Ook is het plan ook nodig om het gezamenlijk doel van Regionale Energie Strategie van de regio U16 te halen (1,8 TWh).

Vr. 7. De landelijke doelen zijn al gehaald. Waarom kan niet de ene provincie wat meer doen en de andere wat minder? Voor een klein beetje extra opwek is er nu geen draagvlak en totaal wantrouwen in de provinciale politiek. Wat wilt u hiermee bereiken?
Het landelijke doel van 35 TWh is inderdaad in beeld om gehaald te worden. De RES ambities bij elkaar opgeteld waren echter 55 TWh en inmiddels zijn de doelen voor CO2 reductie ook verhoogd. Daarnaast wordt ook gewerkt aan de realisatie van provinciale en regionale doelen (zie antwoord op vraag hierboven). Bij het klimaatakkoord is besloten om, in plaats vanuit het Rijk te bepalen waar opwek gerealiseerd wordt, vanuit de regio's te bepalen waar hoeveel opwek landt. Deze afspraken worden nu ook gevolgd.

Vr. 8. Waarom geen andere vormen van energie, zoals kerncentrales?
Vanwege de lange voorbereidings- en bouwtijd van kerncentrales vormt kernenergie geen alternatief voor een duurzame elektriciteitsvoorziening in 2030. Op de langere termijn zou kernenergie wel een grotere rol in de elektriciteitsvoorziening kunnen innemen. Echter, op basis van landelijke en provinciale besluitvorming is op dit moment nog niet te verwachten dat het aandeel van kernenergie in de toekomst zo groot zal zijn dat de ontwikkeling van windenergie op land overbodig is.
Kernenergie kent daarnaast ook nadelen die bij windenergie geen rol spelen, zoals de productie van kernafval.

Vr. 9. Is er wel aansluiting mogelijk op het hoogspanningsstation in Woerden?
Er is met netbeheerder Stedin afgestemd of windenergie in dit gebied aangesloten zou kunnen worden. Stedin heeft hierbij aangegeven dat er meerdere mogelijkheden zijn voor stations in de omgeving (niet specifiek Woerden). Zodra er weer ruimte is op het landelijk net van Tennet (verwachting 2029) is aansluiten van windenergie in dit gebied dus mogelijk.

Vr. 10. Hoe gaat de provincie Utrecht de regie herpakken om de solidariteit voor de doelstelling van de RES terug te krijgen bij inwoners? Ook met het gedachtegoed dat er bij de RES herijking in 2030 wederom twee gebieden in Oudewater zijn aangekruist.
De provincie Utrecht heeft de regie gepakt door het proces van de afgelopen jaren. Hierbij is meerdere keren een oproep gedaan aan gemeenten om zelf met plannen te komen. Een groot aantal gemeenten heeft deze oproep aangegrepen om met concrete plannen te komen, maar niet alle gemeenten, waardoor er een tekort overgebleven is.

Bij de RES herijking zijn geen nieuwe gebieden aangekruist. De RES Herijking bundelt de verschillende lopende initiatieven van zowel gemeenten als provincie.

Vr. 11. Is de mogelijkheid van alternatieven, zoals verticale windturbines of windversnellers, overwogen?
Alternatieve windturbines, zoals verticale turbines of windversnellers, ziet de provincie Utrecht niet als realistisch alternatief voor moderne windturbines, omdat de hoeveelheid elektriciteit die hiermee in de provincie Utrecht kan worden opgewekt zeer beperkt is. Een bijdrage in de elektriciteitsvoorziening vanuit deze alternatieven is welkom, maar dit doet niet af aan de noodzaak voor moderne windturbines.

Vr. 12. Wat is het probleem als die 55% uit hernieuwbare bronnen niet uit de provincie Utrecht zelf komt maar uit een ander deel van het land. Utrecht is een zeer dichtbevolkte provincie, dus een stuk moeilijker om ruimte te vinden die wel voldoende rekening houden met de gezondheidsrisico's voor omwonenden. Landelijk zijn de doelen al ruimschoots gehaald, dus de die noodzaak is er niet meer. En naar 2050 toe is er dan genoeg tijd om in te zetten op alternatieven en nieuwe ontwikkelingen. Dus waarom stelt de provincie Utrecht haar doelen niet bij?
Het landelijke doel van 35 TWh grootschalige opwek op land kan inderdaad mogelijk gehaald worden in 2030. Echter is ook aangegeven dat een hogere realisatie gezien de elektrificatie van Nederland belangrijk kan zijn. Ook aangezien het nog zeer onzeker is of de overkoepelende klimaatdoelstelling in 2030 gerealiseerd kan worden. Hier kunt u meer lezen: 35 TWh-doel zon en wind op land in 2030 goed haalbaar, maar groei op langere termijn stagneert | Planbureau voor de Leefomgeving.

Vr. 13. U16 doelstellingen, tekort moet binnen de U16 opgelost worden. Tekort landelijk (wat er niet is), waarom wordt dit niet landelijk opgevangen? Dus dezelfde wijze als binnen de U16? De ene gemeente moet nu wat extra doen voor een andere gemeente, dat zou ook interprovinciaal kunnen!
Het landelijke doel van 35 TWh is inderdaad in beeld om gehaald te worden. De RES ambities bij elkaar opgeteld waren echter 55 TWh en inmiddels zijn de doelen voor CO2 reductie ook verhoogd.

Windenergie is noodzakelijk om de in de Provinciale Omgevingsvisie opgenomen doelstelling te halen. Daar staat dat minimaal 55% van het elektriciteitsgebruik van de provincie Utrecht in 2030 uit hernieuwbare bronnen afkomstig moet zijn. Ook is het plan ook nodig om het gezamenlijk doel van Regionale Energie Strategie van de regio U16 te halen (1,8 TWh).

Vr. 14. Tennet heeft aangegeven dat het hoogspanningsstroomnet niet eerder op orde is dan 2033 ipv 2029 en dat de kans groot is dat dit 2035 wordt. Ook is op de capaciteitskaart bij Tennet te zien dat het Montfoortse deel van gebied 8 rood is voor zowel afname als opwek voor het totaal dwz hoogspanning (Tennet) en middenspanning (Stedin). Wat is er uit gesprekken met Stedin gekomen wat betreft netcongestie in deze regio?
Stedin heeft gezegd dat er op dit moment voor ongeveer de helft van het windpark nu ruimte is om aangesloten te worden op het net. Om dit voor de het gehele project te berekenen heeft Stedin de komende maanden nog nodig. Bij andere windprojecten wordt nu ook naar andere oplossingen gekeken, zoals batterijopslag en het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. De uitkomst hiervan is van invloed op de businesscase van dit project.

Locatiekeuze

Vr. 1. Wordt de windkaart van Nederland medebepalend voor de keuze van plaatsing?
Nee. Binnen het gebied is op de hoogte van de wieken geen verschil in windsnelheden te verwachten. In de keuze van dit gebied is wel gekeken naar de totale verwachte opwek in het gebied waarbij rekening is gehouden met verschillende windsnelheden in de provincie. De potentie van een gebied (hoeveel windturbines passen) is daarbij echter bepalend geweest omdat het verschil in windsnelheden in de provincie niet groot is.

Vr. 2. Wat is de reden om een windturbine te plannen nabij de grens met Woerden? Afstand tot woonwijk 800 meter
De keuze voor gebied 8 is gekomen uit een uitgebreid traject, met een planMER, participatieproces (raadpleging en burgerforum), onderbouwing besluit over meest kansrijke gebieden en een onderbouwing besluit over gebieden windenergie. Het aantal woningen op verschillende afstanden is berekend in het planMER.

Vr. 3. Waarom wordt gebied 7 continu afgewezen? Kunnen we deze alsnog aanwijzen, omdat windturbines hier op grotere afstand van omwonenden kunnen komen?
Er is nader onderzoek gedaan naar de mogelijkheden in gebied 7. Hieruit kwam dat het o.a. niet mogelijk is om hier een natuurvergunning te krijgen, waardoor windenergie in gebied 7 is uitgesloten. Zie ook https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/Memorandum-Analyse-voorkeursgebied-gemeente-Oudewater.pdf

Vr. 4. In Woerden ter hoogte van Kamerik kan ook grotere afstand tot omwonenden gehouden worden. Waarom is dat niet overwogen?
Dit gebied is niet als meest kansrijk gekomen uit de onderbouwing die hiervoor is opgesteld: onderbouwing besluit over meest kansrijke gebieden. Dit betekent dat dit gebied slechter scoort op verschillende thema's zoals leefomgeving of natuur.

Vr. 5. Wie (welke organisatie) heeft de nadere analyse naar gebied 7 uitgevoerd?
Dat is een interne analyse van de ecologen van de provincie.

Vr. 6. Is er een rapport van deze nadere analyse op basis waarvan deze uitkomsten in de genoemde brief aan de gemeente gezet zijn? Dit rapport ontvangen wij dan graag (rapport naar aanleiding van verzoek gemeente Oudewater van juli 2024 om gebied 7 nader te onderzoeken).
In overleg met de gemeente is door de provincie hiervoor nader onderzoek uitgevoerd. Zie https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/Memorandum-Analyse-voorkeursgebied-gemeente-Oudewater.pdf

Vr. 7. Kan er niet beter geclusterd worden op plekken waar al windturbines staan?
Deze locatie biedt de mogelijkheid tot clustering met andere windparken in Montfoort, Woerden, en Utrecht.

Vr. 8. Er zijn meer gemeenten die geen plannen hebben gemaakt, waarom dan toch hier?
Er zijn nog 3 andere gemeenten in de regio die ook geen vergunde of gerealiseerde projecten hebben. Twee van deze gemeenten is het niet mogelijk om windenergie te klusteren in een van

de gebieden die het meest kansrijk zijn beoordeeld door de provincie. De derde gemeente is Stichtse Vecht, waar de provincie ook een procedure doorloopt om windenergie mogelijk te maken. De keuze voor gebied 8 is gekomen uit een uitgebreid traject, met een planMER, participatieproces (raadpleging en burgerforum), onderbouwing besluit over meest kansrijke gebieden en een onderbouwing besluit over gebieden windenergie.

Vr. 9. Is er rekening gehouden met het aanwezige gasveld?
Aanwezige gasleidingen zijn meegenomen.

Vr. 10. Gebied 7 was voor de RES Herijking nog wel in beeld met een opwekpotentie van 171 GWh per jaar. Waarom is dat, als het afvalt?
Er zijn inmiddels nieuwe inzichten en gebied 7 is nu definitief afgevallen. Zie ook https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/Memorandum-Analyse-voorkeursgebied-gemeente-Oudewater.pdf

Vr. 11. Kunnen de windturbines niet beter bij het industrieterrein langs de A12 richting Gouda vlak voor Bodegraven komen? Daar wordt het landschap al aangetast door het industrieterrein.
Dat industrieterrein ligt in de provincie Zuid-Holland. Provincies stemmen onderling af over plannen voor duurzame energie, maar hebben wel hun eigen besluitvormingsproces.

Vr. 12. Waarom wordt de belangrijkste uitkomst van het burgerforum (geen extra overlast voor mensen) genegeerd? En waarom gaan dieren boven mensen?
Dit advies is een prioritering. Het gaat om zo weinig mogelijk extra overlast voor burgers en het projectgebied scoort daar in vergelijking met andere gebieden die zijn overwogen relatief goed op.

Vr. 13. Komen de windturbines helemaal achter bij de wetering en de kade?
De locatie van de windmolens is nog niet bepaald.

Vr. 14. Een argument voor de locatiekeuze is clustering langs hoofdinfrastructuur. Waarom wordt de keuze op deze grond gemaakt, welk belang is daarmee gediend?
Een van de factoren voor de keuze van windlocaties is de mogelijkheid voor clustering geweest. Dit om al te veel verspreiding van windmolens te voorkomen. Het burgerforum gaf dit aan als een van de prioritieten bij locatiekeuze. Het aansluiten bij hoofdinfrastructuur komt voort uit de uitgangspunten zoals afgesproken in de RES en de provinciale Omgevingsvisie.

Vr. 15. Kunt u verklaren waarom leefomgeving en gezondheid bij deze keuze compleet buiten beeld zijn? Waarom komen gezondheid en leefomgeving niet aan de orde, terwijl het burgerforum heeft aangegeven dat hinder voor mensen op de eerste plaats komt?
Leefomgeving en gezondheid zijn juist als een van de belangrijkste thema's meegenomen bij de locatiekeuze. Het zoekgebied 8 in Montfoort-Oudewater scoort op dit thema relatief goed ten opzichte van andere gebieden.

Vr. 16. Dus gemeente Zeist, die haar inwoners beschermt ivm geluidsoverlast bij A12 spoorzone, park zeist openstelt voor publiek, hoogspanningstracé binnen 500m, vindt de provincie genoeg om dan naar gebied 8 uit te wijken, waar inwoners dichtbij spoor, A12, hoogspanningsmasten en ondergronds hoogspanningstracé (binnen 500m) hebben liggen?
De keuze voor dit gebied is gekomen uit een uitgebreid traject, met een planMER, participatieproces (raadpleging en burgerforum), onderbouwing besluit over meest kansrijke gebieden en een onderbouwing besluit over gebieden windenergie.

Vr. 17. Over de vraag waarom de eerste keuze van het burgerforum wordt genegeerd: En de paar honderd mensen die hier wonen zijn dus voor de provincie geen burgers. De hoofdkeuze 1 moet dus zijn: "kies voor plekken die zorgen voor zo weinig mogelijk extra overlast voor mensen, maar het kan zijn dat er toch een aantal mensen extra overlast krijgt". En tevens staan dieren bij u dus boven mensen, dat wordt ook niet beantwoord.
Zowel dieren als mensen hebben wettelijke bescherming tegen de effecten van windmolens. Voor mensen gelden bijvoorbeeld geluid- en slagschaduwnormen. Voor dieren wordt stilstand geregeld als dat nodig is in een bepaald seizoen. Het klopt dat het mogelijk is dat een aantal mensen extra overlast krijgt ten opzichte van de huidige situatie. Het advies van het burgerforum is een prioritering en het gaat om zo weinig mogelijk extra overlast voor mens en dier. Dit gebied scoort daar in vergelijking met andere gebieden die zijn overwogen beter op.

Vr. 18. Wat zijn toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen dan in gebied 8? Omdat wordt gezegd dat die worden meegenomen in het ontwerp van een windpark.
Een mogelijke toekomstige ontwikkeling is het zonnepark in de gemeente Oudewater. Als overige ontwikkelingen bekend worden zullen die ook meegenomen worden.

Vr. 19. “Het toelaten van de windmolens is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de regels in de omgevingsverordening.” Wat is de inhoud van de regels in de omgevingsverordening?
Dit is hier te vinden: Omgevingsverordening | provincie Utrecht.

Vr. 20. Vreemd, dat het zonneveld niet concreet genoeg zou zijn. Zie de Statenbrief van 14-01-25 op pag.3 bij U16. De plannen zijn concreet genoeg geworden om van categorie 2 naar categorie 1 te gaan. Zie ook in bijlage 1 bij Statenbrief van 14-01-25, Onderbouwing keuze gebieden projectbesluiten, op pag.5. Dus volgens de provincie zelf was het zonneveld wel concreet genoeg. Hoe verklaart u dan dit antwoord?
De provincie heeft in 2024 de Tussenbalans 2 opgesteld om inzicht te geven hoe ver de RES plannen zijn. Om dit inzichtelijk te maken zijn 3 categorieën plannen van gemeenten gemaakt: concreet voldoen aan oproep (1), concreet voldoen nog niet volledig aan oproep (2) en niet concreet (3). De zonplannen van de gemeente Oudewater waren bij de Tussenbalans 2 nog in categorie 2 en zijn doorgeschoven naar categorie 1. Door deze categorisering heeft de provincie gekozen om bij het bepalen van het tekort (en dus hoeveel projectbesluiten nodig zijn) wat coulanter te zijn dan de afspraak in de RES 1.0 dat in 2025 de vergunningen geregeld zouden moeten zijn.

Met de systematiek in de Tussenbalans (met de 3 categorieën) is het tekort bepaald. Daarna is een onderbouwing gemaakt om te bepalen welke gebieden gekozen zouden worden om dit tekort te vullen. Hiervoor is motie ‘wie goed doet goed ontmoet’ aangehouden. Zoals aangekondigd in de Statenbrief Tussenbalans II is als uitvoering van deze motie gekeken welke

gemeenten duurzame opwek projecten hebben en daarmee al vergevorderd zijn (vergunning verleend of project gerealiseerd). De gemeente Oudewater kwam hierbij naar voren als één van de 4 gemeenten in de regio U16 waar nog geen duurzame opwek projecten waren gerealiseerd of vergund.

Vr. 21. De provincie geeft een eigen uitleg aan deze motie. In deze motie staat namelijk NIET dat er vóór 1-1-25 vergund moet zijn. Wel staat er dat gemeente die "reeds concrete plannen hebben" hebben als allerlaatste te overwegen voor een projectbesluit. Dus gezien wat er in deze documenten staat (Statenbrief van 14-1-25 en bijlage en de genoemde motie), hoe kan het dat Oudewater toch een projectbesluit heeft gekregen?
Zoals aangekondigd in de Statenbrief Tussenbalans II van september 2024 is als uitvoering van deze motie gekeken welke gemeenten duurzame opwek projecten hebben en daarmee al vergevorderd zijn (vergunning verleend of project gerealiseerd). In januari 2025 is deze methodiek toegepast. Overigens is dit gebied naar voren gekomen vanuit de motie, maar is het gebied ook naar voren gekomen gezien de mogelijkheden voor clustering langs infrastructuur en beperkt effect op omgeving vergeleken met andere gebieden.

Vr. 22. Maar hoe zit dat met de reeds gemaakte kosten voor een zonneveld in gebied 8, door de gemeente en de landeigenaar, als het zonneveld daar niet meer doorgaat? Wie betaalt die kosten dan?
Het zonneveld kan doorgaan als daar financiering voor wordt gevonden. De gemeente heeft haar rol toegelicht in een raadsinformatiebrief: Collegevergadering 08 april 2025 - Gemeente Oudewater . De windenergieplannen hebben geen negatieve impact op het zonneveld, mogelijk wel een positieve impact aangezien door cablepooling (delen netaansluiting) het zonneveld financieel mogelijk wel doorgang kan krijgen.

Vr. 23. Als dat zonneveld niet doorgaat omdat de landeigenaren dit niet meer willen omdat er nu windturbines komen, moet Oudewater voor zijn RES bod dan een ander gebied zoeken? En telt het windpark mee voor het RES-bod in Oudewater?
Het windpark telt mee in de RES-bijdrage voor Oudewater. Wanneer een windpark niet doorgaat, moet er inderdaad een andere locatie worden onderzocht.

Vr. 24. Wat betekent dat voor de opgave voor Oudewater na 2030?
Er is nog geen besluit genomen over een RES-bod voor na 2030.

Vr. 25. Is er rekening gehouden met de olie- en gaswinning die ook in dit gebied is?
Op dit moment niet. Als dit impact kan hebben op de plannen zal hier rekening mee gehouden worden in de onderzoeksfase.

Vr. 26. Het memorandum over gebied 7 is niet opgesteld op basis van verder veldonderzoek. Er zou verdiepend onderzoek gedaan worden. Dat is niet alleen onderzoek vanachter het bureau. En achteraf na aandringen van gemeente en bewoners is dit memorandum pas opgesteld op 3-4-2025. Terwijl in december dit gebied is afgewezen door de provincie. Kan er een onafhankelijk second opinion worden uitgevoerd voor dit gebied, waar wel veldonderzoek wordt meegenomen? En zijn er harde criteria wanneer wel wind zoekgebied en geen windzoekgebied. Subjectief is dat het ene gebied geschikter is dan het andere qua weidevogels. Wat zijn de cijfers waar mee wordt bepaald of een gebied afvalt. Meer dan x weidevogels A en meer dan y weidevogel B, etc.

Er is geen nader veldonderzoek gedaan, maar wel een analyse van de mogelijkheden voor windenergie in zoekgebied 7. Dit is opgeschreven in een brief dd 2 dec 2024 geadresseerd aan dhr Lont, wethouder te Oudewater. Daarna is er een verdiepende memo opgesteld met meer ecologische duiding dd 3 april 2024. De gebruikte data komen uit de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), een uitgebreide database met veldwaarnemingen. In die zin wordt er dus wel gebruik gemaakt van veldwaarnemingen. Veldwerk ten behoeve van windenergie is kostbaar en wordt pas uitgevoerd op het moment dat uit een bureaustudie of een quickscan blijkt dat windenergie mogelijk is. Op dit moment is de conclusie dat windenergie in gebied 7 niet mogelijk is, omdat dat grotendeels in weidevogelkerngebied en volledig in stiltegebied ligt en er niet voldaan kan worden aan de voorwaarden voor deze type gebieden en aan de voorwaarden voor de soortenbescherming. Deze voorwaarden worden gesteld in de Omgevingsverordening.

Deze voorwaarden zijn:

- Voor weidevogelkerngebied geldt op grond van de Omgevingsverordening provincie Utrecht een verplichting om de kwaliteit van het leefgebied van de weidevogels per saldo minimaal gelijk te behouden -> dat is in gebied 7 niet mogelijk gebleken.
- Er moet worden aangetoond dat er geen alternatieve locaties zijn die beter geschikt zijn binnen de gemeentegrenzen. -> Deze locaties zijn er wel, dat zijn de meest kansrijke gebieden voor windenergie met nummers 1,8 en 18.
- De soortenbescherming moet geborgd zijn. -> De vogeltellingen (NDFF) in gebied 7 wijzen op aanwezigheid van (relatief) hoge aantallen kwetsbare soorten waaronder een relatief groot aantal met een Staat van instandhouding die (zeer) ongunstig is. Daarnaast zijn er meer dan 14 broedvogelsoorten die voor windenergie gevoelig zijn.
- Eventuele compensatie van deze functies -> dat is niet op een andere locatie te realiseren vanwege de hoge kwaliteit van het gebied.
- Voor stiltegebieden geldt een doelstelling van een 24-uursgemiddeld geluidniveau LAeq,24h van ten hoogste 40 dB(A) in de stille kern van stiltegebieden. -> Als voor windturbines uitgegaan wordt van een jaargemiddelde geluidbelasting db(A), zonder straffactoren, dan is het niet mogelijk om op korte afstand (dus in de kern van het stiltegebied) van het windpark aan de richtwaarde van 40 dB (A) te voldoen.

Het heeft geen zin om verder veldwerk te doen als gezien wordt dat niet aan de bovenstaande voorwaarden voldaan kan worden.

Vr. 27. Wat als Defensie de gebieden in Reijerscop en Papekop wil gebruiken als oefenruimte voor helikopters?
Hier is geen sprake van. Wel zal rekening gehouden worden met radarinstallaties van Defensie.

Vr. 28. Er wordt vermeld in de voorlichting sessie van 29-01-2025 van de provincie dat deze 2 projectbesluiten op dit moment voldoen zijn om de doelen van de provincie te halen. Nu is er in Linschoten een nieuw (extra initiatief) van Pure energie (4 windturbines in gebied 24). In hoeverre valt dit samen met de plannen van de gemeente Montfoort met gebied 24 (2 tot 3 windturbines). Is dit in dezelfde ruimte of ander gedeelte van gebied 24?
Dit is dezelfde ruimte, in het gehele zoekgebied 24 wordt gezocht naar locaties voor windmolens ten behoeve van de opwekdoelen van de RES U16. Voor dit gebied is samen met andere gebieden in Lopik en Vijfheerenlanden rekening gehouden met 270 GWh opwek met windenergie. Deze ontwikkelingen in gebied 24 zijn dus al meegenomen.

Vr. 29. En kan dit project de vervanging zijn van gebied 8? Pure energie heeft namelijk verteld op een infosessie dat zij vinden dan gebied 8 te klein zou zijn en heeft geen voorkeur voor hen.
Nee dit gebied kan geen vervanging zijn voor gebied 8. Het gebied 8 is niet te klein voor windmolens, er zijn verschillende opstellingen mogelijk.

Vr. 30. Waarom staat 'gebied 7' in het PlanMer van 2023? Het ligt toch in een weidevogelkerngebied?
Het PlanMer is opgesteld om besluiten te kunnen nemen over de meest kansrijke gebieden voor windenergie. Op het moment dat alle 99 zoekgebieden voor windenergie in kaart werden gebracht, zijn daar alle gebieden in gekomen waar windenergie technisch mogelijk is en zijn deze in enkele gevallen aangevuld met gebieden van gemeenten. Het gebied is dus op verzoek van de gemeente Oudewater opgenomen in het PlanMER, waarin alle milieueffecten van de mogelijke windlocaties zijn onderzocht. Na verder onderzoek zijn de 27 meest kansrijke gebieden in kaart gebracht, daar zit gebied 7 niet bij vanwege de overlap met het weidevogelkerngebied en het stiltegebied. Zie ook PlanMER windenergie | provincie Utrecht.

Vr. 31. Hoe is de afstemming met de windzoekgebieden in de Provincie Zuid-Holland?
De provincie Zuid-Holland doorloopt ook een proces om te komen tot zoekgebieden voor windenergie. Het proces in provincie Zuid-Holland is nog niet zover dat er gebieden zijn aangewezen. Zij maken een soortgelijke maar op sommige punten net iets andere afweging dan de provincie Utrecht. Daar heeft elke provincie een eigen bevoegdheid in.

Vr. 32. Waarom is de norm in een stiltegebied 40 dB en in een gebied waar mensen wonen voor windmolens 45 dB?
In gebieden waar mensen wonen is per definitie meer geluid dan in stiltegebieden, omdat mensen nu eenmaal geluid maken. Het is niet haalbaar om in gebieden waar mensen wonen een norm van 40 dB in te stellen. In dat geval zou er niets meer mogelijk zijn qua vervoer, bouwen en andere menselijke activiteiten.

Participatie en omgevingsovereenkomst

Vr. 1. Op welke momenten kun je meepraten en op welke onderdelen? Waar hebben we nog invloed op? Beslissen we als omgeving wat er in een omgevingsovereenkomst komt te staan en wat is dan de waarde van onze stem?
Bewoners worden betrokken om te komen tot keuzes over ruimtelijke aspecten (zoals specifieke locatie van de windmolens in het gebied en maatregelen voor hinderbeperking), financiële aspecten (zoals lokaal eigendom, omgevingsfonds, financiële deelneming) en procesafspraken (zoals welke onderzoeken uitgevoerd gaan worden en hoe inwoners betrokken worden en keuzes gemaakt worden). Als er aanvullende punten zijn die voor de omgeving van belang zijn kunnen deze worden toegevoegd aan de omgevingsovereenkomst. De afspraken worden vastgelegd in de omgevingsovereenkomst tussen initiatiefnemers en omgeving. Ook later is er nog ruimte om aanvullende afspraken vast te leggen en eerder gemaakte afspraken uit te werken.

Vr. 2. Betekent meedenken/meepraten ook meebeslissen?
Door lid te worden van een energiecoöperatie kunnen omwonenden naast meepraten en meedenken ook meebeslissen over het project.

Vr. 3. Een aantal verenigingen in Woerden hebben een uitnodiging gekregen voor de startbijeenkomst. Zijn er ook bewoners van de wijk Molenvliet in Woerden die een uitnodiging hebben ontvangen?
De uitnodigingen voor de startbijeenkomsten zijn bezorgd in een straal van 800 meter rondom het projectgebied. Een deel van de wijk Molenvliet in Woerden valt binnen de 800 meter en deze mensen zijn dan ook uitgenodigd.

Vr. 4. Hoeveel invloed hebben we op de hoogte van de turbines als het aantal GWh vaststaat?
Het kunnen 3 turbines worden met lange wieken, of 4 of 5 minder hoge turbines. We gaan verschillende varianten en exacte locaties onderzoeken. De omgeving kan mee bepalen welke opstellingen worden onderzocht.

Vr. 5. Wat is een omgevingsovereenkomst?
In een omgevingsovereenkomst maken de initiatiefnemer(s) en de omgeving afspraken over de manier waarop omwonenden kunnen meepraten in de volgende fase als het plan wordt uitgewerkt en kunnen meeprofiteren van de opbrengsten van de windmolens. De provincie ziet erop toe dat dit proces zorgvuldig verloopt en dat de afspraken in lijn zijn met het eigen beleid van de provincie.

Vr. 6. Wat is het verschil tussen een toetsingskader wind zoals bij de gemeente Woerden is vastgelegd en een omgevingsovereenkomst?
In een toetsingskader worden vanuit de overheid bepaalde voorwaarden gesteld waaraan een initiatief moet voldoen. Vanuit de provincie is dit specifiek opgesteld voor lokaal eigendom en participatie, maar niet voor de invulling van het verdere project en proces omdat hier de ruimte voor moet blijven voor de lokale omgeving. In de omgevingsovereenkomst stelt de omgeving zelf vast welke voorwaarden voor hen belangrijk zijn door middel van het sluiten van deze overeenkomst.

Vr. 7. Wie tekent de omgevingsovereenkomst? En kun je ook niet tekenen als je het er niet mee eens bent?
De omgevingsovereenkomst wordt getekend tussen de initiatiefnemers en de omgeving. In de meedenkgroep zal besproken worden op welke manier de omgeving vertegenwoordigd wordt bij de ondertekening. Het is geen verplichting om als deelnemer aan de meedenkgroep mee te tekenen. De omgevingsovereenkomst is bedoeld om de omgeving meer bescherming en zekerheid te bieden voor de fases erna waarin het windpark ruimtelijk wordt uitgewerkt, maar als iemand liever niet mee tekent hoeft dat niet.

Vr. 8. In welke hoedanigheid onderteken je een omgevingsovereenkomst? Als vertegenwoordiger van een groep of individueel?
Dit zal nog besproken worden in de Meedenkgroep. De deelnemers aan de Meedenkgroep nemen deel als individu. Als zij een groep vertegenwoordigen kunnen ze wel het belang of het standpunt van die groep inbrengen en kan dit standpunt als zodanig worden opgenomen. Of de omwonenden individueel of dat er een aparte entiteit de omgevingsovereenkomst gaan ondertekenen dat bespreken we in de Meedenkgroep.

Vr. 9. Wat gaat er gebeuren als er geen bewoners zijn op de meedenkbijeenkomst?
Er zijn nu al de nodige aanmeldingen voor de Meedenkgroep. Mochten dat er onvoldoende zijn dan moet er op een andere of aanvullende manier voor worden gezorgd dat bij omwonenden wordt opgehaald wat voor hen belangrijk is bij het uitwerken van de plannen in de volgende fase.

Vr. 10. Kunt u ons een draaiboek toesturen van het participatieproces?
Hoe het proces om tot een omgevingsovereenkomst te komen er precies uitziet wordt in samenspraak met de groep omwonenden die mee wil doen bepaald. Dit is ook afhankelijk van de grootte van de groep en de wensen van omwonenden in het proces. Er is dus geen vast draaiboek voor dit participatieproces, maar deze zaken zullen tijdens de eerste bijeenkomst van de groep worden besproken. Wel is al duidelijk dat in de Meedenkgroep in ieder geval gesproken zal worden over hoe omwonenden betrokken gaan worden in de volgende fase van het project, welke onderzoeken er nog uitgevoerd gaan worden, hoe de hinder beperkt kan worden, hoe lokaal eigendom georganiseerd zal worden en hoe de opbrengsten verdeeld gaan worden. Op basis van de inbreng van de Meedenkgroep zal een participatieplan opgesteld worden die als bijlage bij de omgevingsovereenkomst gevoegd zal worden. In het participatieplan zullen alle stappen staan en hoe de omgeving daarbij betrokken wordt.

Vr. 11. Wat gebeurt er met het participatieproces als de mening van de participatiegroep sterk gaat afwijken van de wens van de provincie?
De provincie stelt een aantal kaders waarbinnen de participatiegroep keuzes kan maken. Deze kaders liggen vast in het beleidskader van de provincie en bij het besluit van de provincie om 80 GWh windenergie mogelijk te maken binnen dit gebied. Binnen deze kaders is er alle ruimte voor omwonenden om inbreng te leveren.

Vr. 12. Wat gebeurt er met het participatieproces als een aantal mensen uit de meedenkgroep stapt?
Bij het indienen van het plan moet de initiatiefnemer laten zien op welke wijze de participatie in deze fase is ingevuld en wat deze heeft opgeleverd. De provincie zal beoordelen of de initiatiefnemer zich voldoende heeft ingespannen om een goed participatieproces mogelijk te maken. Hiervoor zal een toetsingscommissie beoordelen of de omgevingsovereenkomst voldoet aan de eisen van het beleidskader. Indien blijkt dat mensen uit de meedenkgroep zijn gestapt omdat ze niet op de juiste manier betrokken zijn zal de toetsingscommissie aangeven dat de omgevingsovereenkomst niet voldoet en over moet. Indien blijkt dat mensen uit de meedenkgroep wel goed betrokken zijn en zelf hebben gekozen om eruit te stappen ligt de situatie anders en kan de toetsingscommissie de omgevingsovereenkomst wel goedkeuren.

Vr. 13. Kunnen mensen later nog aanhaken in de meedenkgroep?
Als iemand de eerste bijeenkomst verhinderd is, maar wel mee wil doen dan zullen we hem/haar bijpraten zodat hij/zij vanaf de tweede bijeenkomst mee kan doen. Veel later in het proces nog aanhaken is waarschijnlijk moeilijker omdat iemand dan een groot deel van het gesprek en de gemaakte afspraken heeft gemist.

Vr. 14. Wat gebeurt er wanneer de participatiegroep haar taak niet kan afronden binnen de door de provincie gestelde termijn?
We achten het haalbaar om de onderwerpen te bespreken waarvoor we in de volgende fase inbreng vanuit de meedenkgroep willen ophalen. Als na zes maanden nog niet helemaal duidelijk is hoe de meedenkgroep over een onderwerp denkt, dan leggen we vast waar de meedenkgroep op dat moment staat. Het gesprek met de omgeving stopt namelijk niet na zes maanden. De periode van 6 maanden is een extra ingebouwde stap in het participatieproces en vanaf de volgende fase hebben inwoners ook nog alle ruimte om hun inbreng te leveren.

Vr. 15. Wie bepaalt wie mogen meepraten? Hoe groot is de omgeving die mag meepraten? Wie was precies uitgenodigd voor deze bijeenkomsten?
In het Beleids- en Toetsingskader Lokaal Eigendom en Participatie bij windenergie van de Provincie Utrecht is vastgesteld welk deel van de omgeving waarover kan meepraten.
Voor de startbijeenkomsten zijn bewoners in een straal van 800 meter rondom het projectgebied uitgenodigd. In een later stadium betrekken we ook de bredere omgeving in het participatieproces (10 keer tiphoogte).

Vr. 16. De omwonenden die straks niet meer meepraten, krijgen zij wel terugkoppeling van de Provincie?
We zullen iedereen die aangeeft op de hoogte gehouden te willen worden regelmatig met een nieuwsbrief informeren over de voortgang.

Vr. 17. Mag iedereen die zich aanmeldt blijven meepraten of wordt er geselecteerd?
Voor de eerste bijeenkomst wordt iedereen die zich heeft aangemeld uitgenodigd. Als er te veel mensen zijn om in één groep te kunnen overleggen, zal in samenspraak met de groep die zich heeft opgegeven worden bekeken hoe het proces verdergaat. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat de groep dan een aantal vertegenwoordigers kiest die in een kleiner verband in gesprek gaan.

Vr. 18. Wat is het draagvlak van vertegenwoordiging van de participanten t.o.v. de rest van de omwonenden?
Alle omwonenden binnen een straal van 800 meter kunnen zich aanmelden. Zij spreken op persoonlijke titel. We gaan ervan uit dat zich een diverse groep deelnemers zal aanmelden en zullen met de groep bespreken of zij samen van mening zijn dat zij een voldoende afspiegeling zijn van de omwonenden en belangen in het gebied.

Vr. 19. Hebben de omwonenden die niet meer meepraten nog wel invloed, bijvoorbeeld als ze het niet eens zijn met wat er afgesproken is?
Ja, hier zijn een aantal opties voor:

- Door lid te worden van een energiecoöperatie kunnen omwonenden naast meepraten en meedenken ook meebeslissen over het project.
- Iedereen heeft het recht om een zienswijze in te dienen op het ontwerp-projectbesluit.
- Iedereen heeft het recht om in beroep te gaan tegen de komst van de windmolens bij het definitieve projectbesluit.

Vr. 20. Wie beoordeelt de uitkomst van het participatieproces?
Zoals vastgesteld in het beleidskader zal een ambtelijke toetsingscommissie van de provincie de omgevingsovereenkomst toetsen.

Vr. 21. Wat is de rol van de provincie in het proces van de omgevingsovereenkomst?
In een omgevingsovereenkomst maken de initiatiefnemer(s) en de omgeving afspraken over de manier waarop omwonenden kunnen meepraten en kunnen meeprofiteren van de opbrengsten van de windmolens. De provincie ziet erop toe dat dit proces zorgvuldig verloopt en dat de afspraken in lijn zijn met het eigen beleid van de provincie.

Vr. 22. Zijn er ook omwonenden die voor zijn?
We vragen mensen niet om zich uit te spreken of ze voor of tegen zijn; we vragen ze alleen om mee te denken over wat voor hen belangrijk is in de volgende fases van het project en aan te geven of ze betrokken willen zijn bij het vormgeven van lokaal eigendom (bijv. via een energie coöperatie).

Vr. 23. Welke ruimte is er om eisen te stellen in de omgevingsovereenkomst? Waar kun je concreet over meedenken?
Bewoners worden betrokken om te komen tot keuzes over ruimtelijke aspecten (zoals specifieke locatie van de windmolens in het gebied en maatregelen voor hinderbeperking), financiële aspecten (zoals lokaal eigendom, omgevingsfonds, financiële deelneming) en procesafspraken (zoals welke onderzoeken uitgevoerd gaan worden en hoe inwoners betrokken worden en keuzes gemaakt worden). De eerste afspraken over hoe men met elkaar wil samenwerken worden vastgelegd in de omgevingsovereenkomst tussen initiatiefnemers en

omgeving. Ook later is er nog ruimte om aanvullende afspraken vast te leggen en eerder gemaakte afspraken uit te werken. Meedenken en samen afspraken maken gaat uit van het principe dat alle partijen elkaar nodig hebben om, binnen de gestelde kaders, tot een plan te komen.

Vr. 24. Er zijn al stippen op de kaart gezet waar de turbines komen. Kunnen we dan nog meepraten over de precieze locatie van de turbines of is dat al bekend?
Er is een besluit genomen dat er windenergie mogelijk gemaakt wordt in het gebied en ook is aangegeven met hoeveel opwek er rekening gehouden wordt (80 GWh). Er zijn echter nog geen keuzes gemaakt over de exacte locatie van de windturbines binnen het gebied of over de hoeveelheid windturbines en de hoogte van de windturbines. Inwoners en grondeigenaren zullen betrokken worden in de keuze om te komen tot de definitieve locatiekeuze.

Vr. 25. Kun je afspraken maken over een stopknop? Hoelang duurt het voordat de molen uitstaat (is de overlast dan niet al voorbij?) en wie bepaalt of de molen uitgezet wordt?
Ja, dit is mogelijk. In de omgevingsovereenkomst kan worden vastgelegd hoe hierover in de volgende fase een beslissing wordt genomen. Hoelang het duurt en wie het bepaald wordt dan samen met elkaar besproken.

Vr. 26. Zijn de sportparken in Woerden geïnformeerd?
Alle adressen in een straal van 800meter om het aangewezen gebied hebben een brief met uitnodiging ontvangen. De sportverenigingen zoals Sportlust 46, voetbalvereniging VEP en TV Cromwijck liggen in deze 800 meter en hebben een brief ontvangen.

Vr. 27. Kunnen voor het traject van de omgevingsovereenkomst door de provincie bepaalde kaders worden meegegeven?
Deze kaders zijn vastgelegd in het beleidskader van de provincie. Hierin is bepaald dat er voor het opstellen van de omgevingsovereenkomst 6 maanden wordt uitgetrokken en hierin staat ook op welke onderdelen er in die periode afspraken worden gemaakt.

Vr. 28. Wat wordt er concreet gedaan met onze vragen en zorgen? Wordt dat echt meegenomen? Als de initiatiefnemer het met iets niet eens is, hoeveel inspraak heb je dan echt als omwonende?
Er wordt gevraagd dat de initiatiefnemer de afspraken met de omgeving over het vervolgproces vastlegt in een omgevingsovereenkomst. Hierin wordt beschreven welke inspanningen zijn gedaan, hoe het besluitvormingsproces vorm heeft gekregen en wat de discussiepunten en conclusies waren. Op deze manier kan terugkoppeling gegeven worden over het doorlopen proces aan de provincie. De provincie toetst of de vragen en zorgen op een correcte wijze in de omgevingsovereenkomst zijn vastgelegd en worden meegenomen in de volgende fase als het plan wordt uitgewerkt. In de fases erna kan getoetst worden of de initiatiefnemer zich houdt aan de afspraken die vastgelegd zijn in de omgevingsovereenkomst.

Vr. 29. Waarom is er maar 6 maanden uitgetrokken voor de omgevingsovereenkomst?
Deze fase van 6 maanden is in dit proces extra ingebouwd om inwoners in een betere positie te brengen. Omwonenden hebben na deze 6 maanden nog steeds ruimte om inbreng te leveren. De omgevingsovereenkomst vormt de basis voor het in de volgende fase door de initiatiefnemer uit te werken Projectplan. In dit projectplan is ook een participatieplan opgenomen waarin is

vastgelegd hoe inwoners en belanghebbenden die mee willen doen worden betrokken bij de besluitvorming van het voorziene windproject, ook buiten de partij die lokaal eigendom invult. Ook hoe er wordt gecommuniceerd met de verschillende groepen in de volgende fases ligt daarin vast. De periode van zes maanden is dus bedoeld om afspraken te maken over de uitgangspunten die gelden voor de volgende fase waarin het plan wordt uitgewerkt. Het gesprek met de omgeving gaat in die fase dus door en stopt niet na 6 maanden en het opstellen van de omgevingsovereenkomst.

Vr. 30. Kan de provincie één of meerdere bussen regelen om met de omwonenden, de gemeenteraad van Oudewater, Statenleden van de provincie naar Ketelhaven en/of Swifterband in Flevoland te gaan om daar te zien wat zo'n turbine van 240 meter hoog nu eigenlijk is en wat de ervaring van de omwonenden daar zijn?
Ja, we zullen het idee en de mogelijkheden om een andere windlocatie te bezoeken in de meedenkgroep bespreken.

Vr. 31. Door de gevolgde procedure en de weigerachtige reactie op voorgestelde alternatieven krijgen wij sterk de indruk dat de keuze voor gebied 8 een vooropgesteld plan was, waar niet meer van afgeweken kan worden. Wat is dan de zin van participatie?
Het klopt dat de keuze voor dit gebied al is gemaakt en dat de participatie in deze fase niet meer gaat over welke gebieden er in de provincie voor windenergie worden aangewezen. De zin van participatie in deze fase is dat er ruimte is voor de omgeving over om mee te denken en afspraken te maken over wat er voor de omgeving nog onderzocht moet worden in de volgende fase en wat er belangrijk is als er een plan voor de windmolens wordt uitgewerkt. Daarnaast is het mogelijk om afspraken te maken over lokaal eigendom en wat er met de financiële opbrengsten van het project gebeurt.

Vr. 32. Als ik meedoe met de participatiegroep, zeg ik dan 'ja' tegen windturbines?
Nee, het is mogelijk om mee te doen in de participatiegroep en tegelijkertijd tegen windturbines te zijn. Als u meedenkt in het proces is het nog steeds mogelijk om zienswijzen in te dienen en in beroep te gaan tegen de komst van windturbines bij de Raad van State.

Vr. 33. Kunt u 10 punten noemen waar de participanten over mee kunnen praten tijdens het verdere participatieproces?
Denk hierbij in ieder geval aan (in willekeurige volgorde):

` 1 Specifieke locatie van de windmolens in het gebied
2 Maatregelen voor beperking van hinder door geluid
3 Maatregelen voor beperking van hinder door schaduw
4 Maatregelen voor beperking van hinder voor flora en fauna
5 Lokaal eigendom
6 Omgevingsfonds
7 Financiële deelneming
8 Welke onderzoeken nog uitgevoerd gaan worden
9 Wie er nog meer betrokken moeten worden
10 Hoe de participanten samen tot keuzes willen komen
11 Etc.

Vr. 34. Hoe gaat de provincie het draagvlak en het vertrouwen onder omwonenden herstellen?
De provincie vindt het belangrijk dat lasten en lusten van een windproject eerlijk verdeeld worden in de omgeving. Daarom wordt ingezet op zeggenschap door en eigenaarschap voor de omgeving.

Vr. 35. Wat houdt het concreet in dat we kunnen meedenken over de windturbineposities?
In het onderzoek kunnen de effecten van verschillende opstellingen en verschillende scenario's worden doorberekend. Een opstelling kan bijvoorbeeld bestaan uit 3 tot 6 windmolens van verschillende formaten op verschillende plekken. Daarnaast kunnen verschillende scenario's worden onderzocht: bijvoorbeeld het scenario 'geen slagschaduw' of het scenario 'stille nachtmodus'. In de meedenkgroep kunnen de verschillende wensen voor opstellingen en scenario's worden ingebracht. Het onderzoek wijst dan uit welke opstelling de voorkeur krijgt. De meedenkgroep kan meedenken over de afweging. De initiatiefnemers dienen uiteindelijk een plan in, dat de provincie toetst.

Vr. 36. U kunt infosessies gehouden hebben, en een burgerforum, maar wij, omwonenden van gebied 8 hadden met gemeente Oudewater besloten dat er zonnevelden kwamen. En daarom hier verder niet naar omgekeken. U kunt misschien de gemeente geïnformeerd en gewaarschuwd hebben actiever te zijn over de vergunningsverlening, maar dat is op ander niveau dan inwoners. Inwoners zijn dus geheel niet betrokken geweest in deze. Waarom zouden inwoners naar een infosessie gaan als er duidelijk is wat er bij hen in de buurt gaat gebeuren?
In eerste instantie heeft de provincie gemeenten de kans geboden zelf voldoende duurzame opwek te realiseren met eigen concrete projecten. Hiervoor zijn gemeenten herhaaldelijk opgeroepen hun projecten voor januari 2025 concreet te maken. In de RES 1.0 was afgesproken dat, wanneer dit niet zou lukken, de provincie zelf haar rol zou pakken. Met het besluit van januari 2025, waarin onder andere dit gebied is aangewezen voor de ontwikkeling van windenergie, heeft de provincie dit gedaan. Het proces vanuit de provincie staat dus nu aan het begin en hierin zullen omwonenden worden betrokken.

Op de vraag waarom inwoners naar infosessies zouden gaan als al duidelijk is wat er in de buurt gaat gebeuren: het staat inderdaad vast dat windenergie mogelijk gemaakt wordt in dit gebied, maar op de invulling van de plannen en hoe het plan tot stand komt is invloed vanuit inwoners mogelijk.

Vr. 37. Er wordt gezegd dat er aanvullende onderzoeken gedaan kunnen worden op verzoek van de omgeving als die passen in de planning en businesscase van het project en dat noodzakelijke onderzoeken sowieso worden gedaan.

- **Waar uit bestaan de “Noodzakelijke onderzoeken”?**

De verplichte onderzoeken voor een ProjectMer (milieueffectrapport) zijn:

- Bevolking, bijvoorbeeld geografisch gebied en omvang van de bevolking die getroffen kan worden
- Gezondheid, risico’s voor de menselijke gezondheid, bijvoorbeeld als gevolg van waterverontreiniging of luchtvervuiling
- Biodiversiteit, bijvoorbeeld effecten op dier- en plantensoorten

- Land, bijvoorbeeld ruimtebeslag
- Bodem, bijvoorbeeld organisch materiaal, erosie, verdichting, afdekking
- Water, bijvoorbeeld hydromorfologische veranderingen, kwantiteit en kwaliteit
- Lucht, bijvoorbeeld fijnstof, stikstof of andere stoffen
- Klimaat, bijvoorbeeld broeikasgasemissies, effecten die van belang zijn voor adaptatie
- Materiële goederen
    - Onroerend goed, zoals woningen en opstallen
    - Roerend goed, bijvoorbeeld boten en machines
- Cultureel erfgoed
    - Architectonische aspecten
    - Archeologische aspecten
- Landschap, bijvoorbeeld effecten op groenelementen, patronen, karakteristieke gebiedsdelen en aardkundige waarden

Vr. 38. Hoeveel ruimte is er in de planning?
De planning is om medio 2026 een ontwerpbesluit te hebben. Deze planning is nodig voor realisatie van windmolens in 2030.

Vr. 39. Hoeveel ruimte is er in de businesscase?
Dat moet nog onderzocht worden en hangt sterk af van de gekozen opstelling.

Vr. 40. Kunnen leden van de meedenkgroep die niet lid willen worden van een energiecoöperatie nog wel meepraten en meebeslissen?
Ja zij kunnen meepraten en meebeslissen zonder lid te zijn via de meedenkgroep. Lidmaatschap van de coöperatie biedt wel meer zeggenschap omdat de coöperatie het plan indient (eventueel samen met een marktpartij) en de rente op de investeringen vaststelt samen met de leden.

Vr. 41. Welke consequenties (juridisch of anders) zitten er aan het tekenen van een omgevingsovereenkomst?
Geen juridische consequenties.

Vr. 42. Omwonenden die in de meedenkgroep gaan meepraten en beslissen over de omgevingsovereenkomst en daarna het uitwerken van het ruimtelijke plan, die hebben hier over het algemeen geen ervaring, ook geen verstand van en kennis over de materie. Hoe moeten zij dit allemaal kunnen beoordelen, weten waarop ze moeten letten, wat er kan en mogelijk is. Zij moeten dit ook nog eens in hun vrije tijd allemaal doen. Daarbij moeten zij praten met initiatiefnemers (energie coöperaties, ontwikkelaars en projectbegeleiders) wiens dagelijks werk dit is. Die precies weten hoe of wat. Daarom is het noodzakelijk dat de omwonenden in deze Meedenkgroep onafhankelijke deskundige ondersteuning krijgen op alle onderdelen, die volledig hun belangen behartigen. De kosten hiervan moeten ingediend kunnen worden bij de provincie. Graag uw reactie hierop?
Indien de meedenkgroep onafhankelijke deskundige ondersteuning wenst dan is dat zeker bespreekbaar.

Vr. 43. Bij alle onderzoeken die in de omgevingsovereenkomst komen te staan, moeten criteria opgesteld worden. Wie bepalen deze criteria? Wat is goed en wat is fout? En met wat worden deze uitkomsten vergeleken? Soms ook met andere gebieden?
Het is niet duidelijk wat voor criteria hier bedoeld worden. De onderzoeken hoeven niet allemaal in de omgevingsovereenkomst genoemd te worden, daarin staan enkel samenwerkingsafspraken op hoofdlijnen. De onderzoeken moeten voldoen aan eisen voor het milieueffectrapport (MER). In het afwegingskader staat welke milieueffecten onderzocht worden aan de hand van welke criteria. De milieueffecten moeten gescoord worden volgens het afwegingskader. Er wordt niet (meer) met andere gebieden vergeleken. Dit is al gebeurd in het planMer van de provincie Utrecht. Wel worden binnen het zoekgebied 8 diverse opstellingen met elkaar vergeleken.

Vr. 44. Blz 12. Beleids & Toetsingskader 3.2.7 als er na 6 + 3 maanden nog geen overeenkomst is, wordt dan de participatie afgevinkt als "gedaan" en wordt er dan zomaar getekend door de initiatiefnemer zonder dat de overeenkomst klaar is? Bij een overeenkomst kan toch niet maar 1 partij tekenen?
Als na 3 maanden nog steeds geen overeenstemming is bereikt, zal de provincie beoordelen of het plan van de initiatiefnemers voldoende mogelijkheden voor participatie van de omgeving biedt. De omgevingsovereenkomst is een tussenstap om belangen uit de directe omgeving in een vroeg stadium in te brengen in de planvorming.

Vr. 45. Staat er nu al een deadline voor de omgevingsovereenkomst?
Er is vanaf de start van het participatieproces op 31 maart 6 maanden uitgetrokken om te komen tot afspraken op hoofdlijnen met de omgeving, in de vorm van een omgevingsovereenkomst. Hierbij is het belangrijk om aan te geven dat de omgevingsovereenkomst slechts een eerste stap is in het participatieproces en dat er in de fases erna nog uitgebreid ruimte zal zijn voor inbreng van de omgeving. In de omgevingsovereenkomst worden afspraken op hoofdlijnen gemaakt over de samenwerking zodat de omgeving in positie is bij de fases erna.

Vr. 46. Kunnen we tijdens het opstellen van de omgevingsovereenkomst ook meebeslissen over de inhoud van de omgevingsovereenkomst als bewoners? Wie bepaald nu wat er wel/niet in komt te staan.
Ja de omgeving kan meebeslissen over de inhoud.

Vr. 47. Kunnen we een 3D-visualisatie krijgen waar het windpark inzichtelijk wordt gemaakt met alle omringende objecten (huizen, bomen, wegen etc.)?
De wensen hiervoor kunnen besproken worden tijdens de meedenkgroep. In de vervolgfase zullen verschillende opstellingen onderzocht worden en hier kunnen dan ook visualisaties van gemaakt worden.

Compensatie

Vr. 1. Worden omwonenden gecompenseerd?
Voor de directe omwonenden is er een omwonendenregeling mogelijk. Zij ontvangen voordeel van het windproject, bijvoorbeeld in de vorm van verduurzaming van hun woning of korting op groene stroom. Naast deze voordelen worden de omwonenden ook uitgenodigd om mee te praten over hoe het windproject wordt ingericht.

De provincie wil dat de omgeving van een windproject kan meeprofiteren van de opbrengsten van de windenergie, zodat de omwonenden niet alleen de lasten hebben, maar ook de lusten. De provincie stelt als voorwaarde bij een windproject dat minimaal 50 procent in lokale handen moet zijn. In de praktijk zal dit vaak lopen via een energiecoöperatie of een energiecollectief waar inwoners aan mee kunnen doen.
Daarbij gaat bijvoorbeeld een deel van de opbrengsten naar een omgevingsfonds, waaruit voorzieningen voor de omgeving worden betaald. Zo'n omgevingsfonds wordt vaak beheerd door een lokale stichting die beslist over de besteding van het geld.

Vr. 2. Wie beheert een omgevingsfonds en hoe moet dat worden georganiseerd? Moet dat een vereniging, stichting of coöperatie of kunnen dat gewoon ook mensen uit het gebied zijn zonder in een organisatievorm te zitten? Vallen deze beheerders onder de pet van de initiatiefnemers of kunnen zij onafhankelijk opereren?
Dit zijn allemaal opties die de komende periode besproken kunnen worden en vastgelegd worden in de omgevingsovereenkomst.

Vr. 3. Wie controleert of het juiste bedrag in het omgevingsfonds gestort wordt door de initiatiefnemers?
Aangezien de energie coöperatie ook initiatiefnemer is, is dit ook in handen van de energie coöperatie en is hier transparantie over.

Vr. 4. Hoe wordt omgegaan met de waardevermindering van mijn woning?
Windmolens in de omgeving kunnen zorgen voor waardevermindering van woningen. Als dat het geval is, komt u wellicht in aanmerking voor nadeelcompensatie. Dit is afhankelijk van een aantal omstandigheden (bijvoorbeeld of het al bekend was op het moment dat u de woning kocht en hoe hoog de waardevermindering is) en moet worden vastgesteld door een deskundige. De evt. nadeelcompensatie komt voor rekening van initiatiefnemers van een windproject. De vergoeding kunt u aanvragen bij de provincie nadat de vergunning voor een windproject rechtskracht heeft.

Voor waardedaling kan, nadat het projectbesluit waarmee de windturbines ruimtelijk mogelijk gemaakt worden is genomen, een beroep gedaan worden op nadeelcompensatie. Een onafhankelijke adviescommissie beoordeelt de aanvraag. Meer informatie kunt u vinden op onze website over nadeelcompensatie.

Vr. 5. Hoe wordt de waardedaling bepaald? Is dit tegen taxatiewaarde/verkoopwaarde of WOZwaarde?
Dit geschiet op basis van taxatie.

Vr. 6. Moet je nu al je woning laten taxeren om na uitvoering van het project een legitieme claim in te kunnen dienen? Is er een 0-meting van alle woningen binnen 2km van de verkoopwaarde?
Nee. De waarde nu kan immers de komende jaren stijgen of dalen, ongeacht de komst van een windpark.

Vr. 7. Worden de taxatiekosten vergoed?
De opdracht voor taxatie wordt door de provincie verleend.

Vr. 8. Wat wordt de compensatie voor de gezondheidsschade aan onze melkkoeien, die onze inkomstenbron zijn?
Er is geen wetenschappelijk bewijs dat er gezondheidsschade door windmolens optreedt voor melkkoeien.

Vr. 9. Wat is het moment om planschade in te dienen?
Planschade kan worden ingediend nadat het projectbesluit is vastgesteld en de vergunningen zijn verleend.

Vr. 10. Hoe werkt het proces van planschade?
Nadeelcompensatie kan worden aangevraagd nadat het projectbesluit is vastgesteld en de vergunningen zijn verleend worden ingediend. Het besluit daarover kan worden aangehouden tot na onherroepelijk besluit. De uitkering vindt ook plaats na onherroepelijk besluit. De hoogte van de nadeelcompensatie wordt door een onafhankelijk taxateur bepaald. De initiatiefnemer moet vervolgens de nadeelcompensatie betalen aan de omwonenden. Een deel van de nadeelcompensatie is maatschappelijk risico (voor eigen rekening omwonende).

Vr. 11. Kan ik nu al planschade indienen als mijn huis te koop staat en al minder waard is geworden door deze plannen?
Nee het is niet mogelijk om de schade vooraf vast te stellen. Pas als bekend is waar de windmolens komen en met welke afmetingen, kan het eventuele nadeel worden vastgesteld.

Vr. 12. Wat als je later je huis wilt verkopen en blijkt dat de opbrengst veel lager is dan toegekend door planschade experts?
In de nadeelcompensatie wordt alleen gekeken naar waardedaling door komst van het windpark. Niet alle waardedaling zal vergoed worden.

Vr. 13. Krijg je de planschade altijd uitgekeerd of alleen als je je huis gaat verkopen?
Als planschade wordt vastgesteld, wordt deze ook uitgekeerd ongeacht verkoop van het huis.

Vr. 14. Kan iedereen binnen 2 km (of 10x de tiphoogte = 2,4 km) vanaf de locatie waar de windturbines zouden moeten komen, planschade indienen?
ja, er zal dan een besluit genomen worden of het ook toegekend kan worden.

Vr. 15. Bij wie dien je planschade in? De provincie of initiatiefnemer?
De provincie staat garant voor het behandelen van een planschade verzoek en de uitkering daarvan. De provincie verhaalt dit op initiatiefnemer.

Vr. 16. Wat doen we met planschade als iemand van plan is om te verhuizen, maar dat nog niet gedaan heeft? Als ik mijn huis verkoop, moet ik dat melden. Kan ik de planschade nu al indienen?
Nee, dit kan pas na onherroepelijk besluit.

Vr. 17. Hoe zit het met een eigen risico bij nadeelcompensatie?
Er is een vast eigen risico van 4%.

Vr. 18. Wordt 100% van de planschade vergoed (inclusief taxatiekosten, legeskosten en geen eigen risico)? Graag in eenvoudige taal uitleg hoe deze procedure in elkaar zit.
Nee. Er is een eigen risico van 4%. De taxatie wordt uitgevoerd in opdracht van de provincie. Voor het indienen van een planschadeclaim moet een bedrag worden betaald, hetgeen momenteel 250,- is. Meer informatie staat hier https://www.provincie-utrecht.nl/loket/diensten/nadeelcompensatie

Vr. 19. Waarom geen schadeschap voor windmolens in plaats van nadeelcompensatie?
De nadeelcompensatie verordening van de provincie biedt hier geen mogelijkheid toe.

Vr. 20. Waarom is er 4-5% eigen risico van de waardedaling van je woning? Gaat de provincie dit ook gewoon vergoeden?
Dit risico van 4% is voor alle plannen een vast bedrag. De provincie kan alleen de compensatie waar recht op is verhalen op initiatiefnemer en kan hier geen extra compensatie aan toevoegen.

Vr. 21. De aanvraag voor planschade kost 300-500 euro aan legeskosten. Worden deze altijd vergoed, ook bij afwijzing?
Deze moeten altijd betaald worden, ook bij afwijzing. Er zijn wel regelingen voor lagere inkomens.

Vr. 22. Is er een uitkoopregeling voor omwonenden?
Een uitkoopregeling is niet aan de orde. Er zal alleen windenergie toegestaan worden als voldaan kan worden aan de normen die hiervoor gelden. In de gekozen gebieden kan voldoende afstand gehouden worden tot woningen en bedrijven om aan de normen te voldoen en is uitkopen dus niet nodig.

Vr. 23. Moet iedereen die planschade indient zelf planschade aantoonbaar maken of zijn er standaard percentages bij windprojecten die worden aangehouden?
De planschade wordt onafhankelijk vastgesteld.

Vr. 24. Alleen de plannen al dat er windturbines achter ons huis komen, groot of klein, geeft mij nu al stress. Dit na al de nodige stress tijdens de gemeentelijke invulling rond energietransitie. Nu, na uw verassingsbrief van 16 januari j.l. slapeloze nachten, doktersbezoeken, slaappillen, 24/7 met dit onderwerp bezig in mijn hoofd. Hierdoor ook minder werkzaam. Naar welk emailadres kan ik mijn factuur sturen voor de medicatie en misgelopen gewerkte uren ivm doktersbezoeken? Moet zit voorzien zijn van een inkoopordernummer?
Dit is helaas niet mogelijk. We gaan graag met u in gesprek hoe we ervoor kunnen zorgen dat de stress rondom het plan kan verminderen.

Vr. 25. Waarom draaien we op voor eigen risico op planschade?
Dit 'normaal maatschappelijk risico' is wettelijk bepaald in de Omgevingswet. Iedere eigenaar moet dat risico zelf dragen.

Vr. 26. Wie bepaalt hoe groot het gebied is waar het omgevingsfonds wordt besteed?
Dat gebeurt gezamenlijk op hoofdlijnen in de meedenkgroep. In het participatieplan werken de initiatiefnemers dit exacter uit, in overleg met de meedenkgroep.

Vr. 27. Kan er meer informatie worden gedeeld over hoe een omgevingsfonds werkt?
Op deze website kunt u meer lezen over omgevingsfondsen: Hoe verdelen omgevingsfondsen de opbrengst van een windpark? | RVO.nl

Vr. 28. Over de vraag wie aansprakelijk kan worden gesteld voor gezondheidsschade: Langdurige stress is niet goed voor de gezondheid. Waarom moet de rechter hier aan te pas komen?
De vraag ging over wie aansprakelijk gesteld kan worden en dit gaat via de rechter. In eerste instantie worden in de omgevingsovereenkomst afspraken gemaakt over hoe bijvoorbeeld stress beperkt kan worden en is het de bedoeling om hier in goed overleg uit te komen.

Vr. 29. Over de productie van melk door melkkoeien: Voor bouw van turbine is bekend wat productie is, na bouw turbine ook. Wat als er verschil is, compenseert de provincie dan?
Er is bij de provincie geen onderzoek bekend dat de productie van melkkoeien vermindert door windmolens.

Vr. 30. Is er planschade en nadeelcompensatie?
Op het moment dat de vergunning onherroepelijk is, kunnen omwonenden een verzoek doen voor nadeelcompensatie (voorheen planschade) bij de provincie. De hoogte van de nadeelcompensatie wordt door een onafhankelijk taxateur bepaald. De initiatiefnemer moet vervolgens de nadeelcompensatie betalen aan de omwonenden. Een deel van de nadeelcompensatie is maatschappelijk risico (voor eigen rekening omwonende).

Vr. 31. Alles doen we dus vooraf vastleggen in een omgevingsovereenkomst, alleen planschade kan pas als vergunning onherroepelijk is. Dit kan dus wel degelijk meegenomen worden in de omgevingsovereenkomst om voor iedereen duidelijkheid te hebben?
Ja de provincie kan inde meedenkgroep uitleg geven hoe nadeelcompensatie in zijn werk gaat en dat iedereen recht heeft om een aanvraag te doen nadat de vergunning onherroepelijk is.

Vr. 32. Hoe zit een bezwaarprocedure in elkaar en waar moet ik op letten?
Via de website van de Rijksoverheid is meer informatie te vinden.

Vr. 33. Over taxatie: Waarom zou er nu al niet een 0-meting voor de waarde van de huizen gedaan kunnen worden? De algemene waarde index in de provincie voor het stijgen of dalen van huizenprijzen kan er altijd uitgehaald worden zodat deze berekende waarde dan op een gegeven moment afgezet kan worden tegen een getaxeerde waarde van dat moment. Als de getaxeerde waarde dan veel lager ligt. Zou dat de compensatie waarde moeten zijn.

Het is uit onderzoek bekend dat de woningwaarde enkele procenten daalt als er windmolens vlakbij komen. Dit is onder andere onderzocht door de VU, de UvA en TNO. Hoe de woningwaardedaling exact uitpakt verschilt van gebied tot gebied. Hiervoor is het mogelijk om een lokale analyse te laten opstellen naar de mogelijke nadeelcompensatie/ planschade die kan ontstaan door de komst van windturbines.

Vr. 34. Kunnen één of meerdere omwonenden worden uitgekocht, zodat er voor minder mensen overlast is?

Nee er worden geen omwonenden uitgekocht. Er komt wel een omwonendenregeling en omwonenden hebben recht op de wettelijke nadeelcompensatie.

Juridische vragen

Vr. 1. Welke stappen moet ik voor bezwaar juridisch ondernemen en op welk moment? Ik zou graag inzicht krijgen hoe zo'n bezwaarprocedure in elkaar zit en waar ik op moet letten.
Er zijn twee formele momenten in de procedure voor inwoners om hun bezwaren tegen het project kenbaar te maken:

- Iedereen heeft het recht om een zienswijze in te dienen op het ontwerp-projectbesluit wanneer dat ter inzage zal worden gelegd (verwacht medio 2026).
- Iedereen heeft het recht om in beroep te gaan tegen de komst van de windmolens bij het definitieve projectbesluit.

Vr. 2. Wat is de waarde van omwonenden die meepraten, juridisch gezien?
Inwoners die meepraten kunnen invloed uitoefenen op wat in de omgevingsovereenkomst komt te staan. Deze overeenkomst wordt vastgelegd met de initiatiefnemer en krijgt daarmee een privaatrechtelijke status.

Daarnaast hebben inwoners juridisch gezien twee formele momenten om zich over het plan uit te spreken (zie antwoord op vraag hierboven).

Vr. 3. Hoe ga ik dit tegenhouden?
Het is mogelijk om in beroep te gaan tegen het projectbesluit wanneer dit genomen is.

Lokaal eigendom

Vr. 1. Wat is lokaal eigendom?
Lokaal eigendom houdt in dat inwoners en lokale ondernemers en maatschappelijke organisaties (mede-)eigenaar zijn van een windproject. Hierbij kunnen inwoners meebeslissen over het project en de opbrengsten daarvan. De provincie Utrecht hanteert een minimum van 50% lokaal eigendom, maar een hoger percentage is wenselijk en het streven is 100%. Dit is vastgelegd in het Beleidskader Lokaal Eigendom en Participatie waarin ook de definitie van lokaal eigendom opgenomen is, dit kader is hier te vinden: 1-Beleids-en-Toetsingskader-Lokaal-Eigendom-en-Participatie-bij-windenergie.pdf.

Vr. 2. Wie organiseert lokaal eigendom en hoe?
In de meeste gevallen wordt dit opgepakt door een lokale energiecoöperatie. Inwoners uit de omgeving kunnen lid worden van de coöperatie en op deze manier zeggenschap hebben over hoe het lokaal eigendom georganiseerd wordt.

Vr. 3. Wat als onvoldoende omwonenden tijd hebben of ervaring missen om aan (oprichting van) een energiecollectief of omgevingsfonds te willen meewerken?
Het is dan mogelijk om ondersteuning te krijgen van de provinciale koepel Energie van Utrecht. Zij kunnen ondersteuning bieden of indien gewenst een projectleider leveren hiervoor. Ook is er al een bestaande energiecoöperatie (Lek en IJsselstroom) die aangegeven heeft het voortouw te kunnen nemen bij het organiseren van het lokaal eigendom.

Vr. 4. Wat is het voordeel voor ons als omgeving?
Het voordeel is dat de omgeving via lokaal eigendom zeggenschap heeft over de opbrengsten van een windenergieproject. Alle leden (ook mensen die niet kunnen/willen investeren) kunnen meedoen in keuzes over bijvoorbeeld bestedingen van een omgevingsfonds, zoals sociale voorzieningen in het dorp, isolatie van woningen of natuurontwikkelingen. Ook kunnen alle leden de mogelijkheid krijgen om energie tegen kostprijs af te nemen en dus minder afhankelijk te worden van wijzigingen in de elektriciteitsprijs. Daarnaast kunnen leden die mee investeren een rendement op hun investering krijgen.

Vr. 5. Kunnen jullie meer vertellen over de particuliere investeringen, te denken aan minimale inleg, hoe investeringen weer liquide te maken, verwachte rendement, etc.
Dit zijn keuzes die gemaakt worden door de lokale energiecoöperatie. Inwoners die hierin meedoen kunnen dit dus meebepalen. Er zijn op dit moment geen keuzes gemaakt over minimale inleg, verwachte rendement of andere onderdelen. Energiecoöperatie Lek en IJsselstroom zal hierover met inwoners in gesprek gaan.

Vr. 6. In welke cirkel is eigendom nog lokaal (hoe lokaal is lokaal)? Kan het dat mensen investeren die ver weg wonen als er niemand in de directe omgeving wil? En wat als omwonenden dus niet willen?
In het beleidskader van de provincie is aangegeven dat alle huishoudens/bedrijven/maatschappelijke organisaties in de directe omgeving (straal van 800 meter) en omgeving binnen invloedsfeer (straal van 10x tiphoogte) de kans moet krijgen om mee te doen aan het lokaal eigendom.

In het Beleidskader Lokaal Eigendom en Participatie staat dat iedereen in de directe omgeving en in de omgeving in invloedsfeer de mogelijkheid moet krijgen om lid te kunnen worden. Als men hier geen gebruik van wil maken kan de coöperatie ervoor kiezen om ook leden van verder weg te werven. Dit betekent overigens niet per se dat de zeggenschap ook bij bewoners van verder weg komt te liggen. De provincie toetst hierop in de omgevingsovereenkomst.

Vr. 7. Wat als er geen lokale energiecoöperatie is die minimaal 50% eigenaar wil worden?
De provincie gaat ervanuit dat het lukt en zal daarbij ook ondersteunen als dat nodig is. Dit moet geborgd zijn als de omgevingsovereenkomst wordt gesloten. Er is een energiecoöperatie (Lek en IJsselstroom) die interesse heeft.

Vr. 8. Wordt het ledenbestand van een coöperatie gecontroleerd op of het wel lokaal is? Lek en IJsselstroom is niet lokaal, de leden komen niet allemaal uit dit gebied.
Er wordt door de provincie gecontroleerd dat alle inwoners binnen 800 meter en afstand van 10 keer tiphoogte de kans hebben gekregen om mee te doen. Meedoen is echter geen eis, dus er wordt niet gecontroleerd hoeveel mensen binnen deze afstanden lid zijn geworden. Wel wordt gekeken welke inspanningen de coöperatie heeft genomen om mensen te betrekken.

Vr. 9. Hoe verhoudt financiële deelneming zich tot inhoudelijk zeggenschap in een coöperatie?
In veel gevallen geldt “wie betaalt bepaalt”. Dit is vaak ook het geval bij energieprojecten. Met het beleidskader willen we dit van elkaar lostrekken. Mensen die meer inleggen hebben niet meer zeggenschap over het project, wanneer er sprake is van coöperatieve principes waarin elk lid één stem heeft. Daarnaast kan er voor het breder publiek gekeken worden naar andere vormen van financiële deelneming zonder (of met minder) zeggenschap, bijvoorbeeld via obligaties. Dit terwijl de directe omgeving van een windpark sowieso de kans krijgt op deelneming met zeggenschap, bijvoorbeeld via lidmaatschap in de coöperatie. Op deze manier kan financiële deelneming los staan van lokaal eigenaarschap.

Vr. 10. Waarom nu eerst over lokaal eigendom praten en hoe je mee kan delen in de opbrengst, als je niet weet hoeveel turbines, hoe hoog, en waar ze precies komen te staan. Zou dit niet eerst bekend moeten zijn, voordat je zou willen nadenken over lokaal eigendom en mee investeren?
In deze fase kunnen belangrijke uitgangspunten afgesproken worden zoals het percentage lokaal eigendom. De exacte invulling en uitwerking hiervan komt inderdaad dan in een latere fase als meer bekend is over de ruimtelijke uitwerking van het project.

Vr. 11. Kan deze volgorde aangepast worden in het proces?
Dit is mogelijk, maar is niet aan te bevelen. Er is bewust gekozen om juist nu in deze fase al uitgangspunten met elkaar vast te stellen zodat de omgeving in een latere fase kan terugvallen op de afspraken die zijn gemaakt. Daarbij is het goed om aan te geven dat in deze fase de uitgangspunten voor samenwerking worden afgesproken, maar dat er in de latere fases nog meer keuzes gemaakt zullen worden en dat de omgeving daar ook bij betrokken zal worden.

Vr. 12. Wat voor rendement wordt verwacht en waarop is deze verwachting gebaseerd?
Dit is op dit moment niet bekend. Het rendement hangt af van heel veel factoren waarover nog nader onderzoek gedaan zal worden.

Vr. 13. Ons vermoeden is dat gezien de overmaat aan opgewekte energie op zonnige en/of winderige dagen het transport van elektriciteit vast gaat lopen en de energieprijzen nog vaker negatief zijn dan nu al het geval is. Vooral op zonnige dagen worden de zonnepanelen vaak uitgeschakeld en dat zal dan ook gaan gelden voor windmolens. Wat betekent dat voor de business case en dus voor de rendementen van deeleigenaren? Hoe kunnen we daar vertrouwen in hebben?
Het klopt dat er momenten zijn dat de elektriciteitsprijs negatief is en dat dit effect heeft op de businesscase van duurzame energieprojecten. Dit speelt echter in grotere mate voor zonne-energieprojecten. De opbrengst van windturbines is groter in de winter wanneer de stroomprijzen gemiddeld hoger zijn. Er is daarom nog sprake van een haalbare businesscase voor windenergie, waarmee een positief rendement behaald kan worden voor investeerders. Het is aan de initiatiefnemers (zoals de energiecoöperatie) om de businesscase verder uit te werken en daarmee een aanbod te doen aan omwonenden die mee willen doen. Financiële deelname is niet verplicht, het is ook mogelijk om lid te worden van de coöperatie en een deel zeggenschap te hebben zonder te investeren (zie ook antwoord op vraag hierboven).

Vr. 14. Hoe en voor hoelang zal de netcongestie in de provincie Utrecht het rendement op de investering negatief beïnvloeden?
Grote energieprojecten kunnen tot 2029 niet aangesloten worden op het elektriciteitsnet. Netbeheerders Tennet en Stedin hebben aangegeven dat er weer ruimte is voor dit soort projecten vanaf 2029.

Vr. 15. Kan het ook 100% lokaal eigendom zijn?
De provincie Utrecht hanteert een minimum van 50% lokaal eigendom, maar een hoger percentage is wenselijk en het streven is 100%. Dit is vastgelegd in het Beleidskader Lokaal Eigendom en Participatie waarin ook de definitie van lokaal eigendom opgenomen is, dit kader is hier te vinden: 1-Beleids-en-Toetsingskader-Lokaal-Eigendom-en-Participatie-bij-windenergie.pdf.

Vr. 16. Wat blijft er aan geld over voor de bewoners?
Dit is afhankelijk van de businesscase. Door mee te doen via de coöperatie hebben bewoners in ieder geval zeggenschap over de opbrengsten.

Vr. 17. Wat is het verschil tussen een commercieel en lokaal initiatief?
Bij een lokaal initiatief gaat het vaak om een energiecoöperatie waar inwoners uit de omgeving lid van kunnen worden waardoor ze ook betrokken zijn bij hoe de opbrengsten verdeeld worden. Bij een commercieel initiatief liggen deze keuzes bij een commercieel bedrijf, waarbij dit bedrijf dan ook de risico's van de ontwikkeling op zich neemt. Een commerciële partij heeft een winstoogmerk, een lokale coöperatie een maatschappelijk doel.

Vr. 18. Hoe worden opbrengsten verdeeld tussen gemeentes (Woerden etc.)?
Hierover kunnen afspraken gemaakt worden in de omgevingsovereenkomst. In de basis van het beleidskader lokaal eigendom en participatie heeft elk lid (inwoner of bedrijf) één stem en komen eerst inwoners in de directe omgeving (800 meter van windturbines) en inwoners in de omgeving binnen invloedssfeer (10x tiphoogte) in aanmerking om mee te doen.

Vr. 19. Welke energiecoöperatie vertegenwoordigt Woerden?
De coöperatie die de ontwikkeling van het project zal oppakken zal ook aan inwoners van Woerden die binnen de directe omgeving (800 meter) en invloedsfeer (10x tiphoogte) valt de mogelijkheid moeten bieden om mee te doen. Anders voldoet de coöperatie niet aan het beleidskader en zal de toetsingscommissie aangeven dat het niet voldoet.

Vr. 20. Wie bepaalt welke energiecoöperatie wordt gekoppeld aan dit project?
In het beleidskader staat dat gevraagd wordt om te komen tot één plan per gebied. Aan het einde van fase 2 wordt een omgevingsovereenkomst getekend met initiatiefnemer(s) waaronder één of meerdere energiecoöperatie(s). Coöperaties bepalen zelf of zij meedoen. De coöperatie(s) die daarin meedoen zijn gekoppeld aan het project. Dit wordt getoetst door een ambtelijke toetsingscommissie van de provincie.

Vr. 21. Wordt vooraf getoetst of de energiecoöperatie voldoende kennis/ervaring/draagkracht heeft voor dit windturbinepark?
Dit wordt met de coöperatie besproken en hiervoor is ook ondersteuning voor. Een coöperatie kan ondersteuning krijgen van professionals van de provinciale koepel Energie van Utrecht en kan in aanmerking komen voor een ontwikkellening bij het landelijke Ontwikkelfonds. Hiermee kan een lokale coöperatie de kennis en middelen regelen die nodig zijn voor de ontwikkeling van een windenergieproject.

Vr. 22. Betekent lid worden van een energiecoöperatie dat je moet investeren?
Nee, dit hoeft niet. Financiële deelname is niet verplicht, het is ook mogelijk om lid te worden van de coöperatie en een deel zeggenschap te hebben zonder te investeren.

Vr. 23. Wat houdt een omwonendenregeling in? Wie bepaalt of deze komt en wie bepaalt de inhoud? Waar zit deze in het proces? In de fase opstellen omgevingsovereenkomst? Of later pas?
Dit is een lokale regeling gericht op direct omwonenden in een bepaalde straal rondom de windturbines. Het kan gaan om het aanbieden van een bijdrage aan het verduurzamen van de woning (zoals woningisolatie), groene stroom met korting, gratis zonnepanelen of een andere financiële vergoeding.

In overleg met de omgeving worden afspraken gemaakt over mogelijkheden tot financiële participatie. Dit kan gaan over hoe elke ‘schil’ rondom het windpark de mogelijkheid krijgt om risicodragend te investeren, hoe een omgevingsfonds opgezet en beheerd zal worden en hoe een eventuele omwonendenregeling er uit zal zien. De initiatiefnemer wordt gevraagd om te faciliteren dat er ook na de bouw van het windpark nog een (beperkt) aantal financiële participaties beschikbaar is voor die direct omwonenden die alsnog wensen mee te doen. De hoofdlijnen kunnen worden besproken in de omgevingsovereenkomst (bijvoorbeeld of er een omwonendenregeling of een omgevingsfonds moet komen en voor wie) en de uitwerking komt in de volgende fase, fase 3.

Vr. 24. Waar in het proces komt het omgevingsfonds en de voorwaarden hiervoor in beeld? Ook al in de omgevingsovereenkomst?
De hoofdlijnen kunnen worden besproken in de omgevingsovereenkomst (bijvoorbeeld of er een omgevingsfonds moet komen, voor wie en waar het beheer komt te liggen) en de uitwerking komt in de volgende fase, fase 3.

Vr. 25. Wat is nu 50% lokaal eigendom? De leden van coöperatie Lek en IJsselstroom komen niet voor 50% uit het gebied 800m rond het zoekgebied en ook geen 2 km hier rond om heen. Wat is nu lokaal? Er staat dat de coöperatie kan kiezen om ook leden van verder weg te werven. Tot hoever is verder weg? Dan kan je namelijk altijd aan lokaal eigendom komen als hier geen grens voor wordt bepaald. En is 50% lokaal eigendom een wassen neus! Want vragen of mensen mee willen doen en dus de kans hebben gekregen is wat anders dan werkelijk 50% lokaal eigendom hebben.
Lokaal eigendom = het eigendom van lokale partijen

- Lokaal = partijen gevestigd in de lokale omgeving van het project
- Eigendom = het juridische en economische eigendom

Een belangrijk onderdeel van lokaal eigendom is zeggenschap, dit wordt geborgd door juridisch eigendom. Met zeggenschap doelen we op de invloed die inwoners en/of lokaal gewortelde MKB's, en/of lokaal gevestigde maatschappelijke organisaties uit kunnen oefenen op (het realiseren van) een windproject en de besteding van de opbrengsten vanuit het windproject. De investeerders kunnen dus van verder komen, als de zeggenschap maar lokaal is geborgd.

Minimaal 50% lokaal eigendom is een uitgangspunt. In het beleidskader staat dat inwoners in de eerste twee schillen (800 meter en 10x tiphoogte) allemaal de kans krijgen om mee te doen aan het lokaal eigendom. Dit betekent dat de coöperatie de mogelijkheid moet bieden dat zij lid kunnen worden, deze doelgroep actief benadert en kijkt naar modellen om huishoudens met minder middelen mee te laten doen. Het is niet uitgesloten dat de coöperatie leden heeft die verder wonen, maar het is wel een verplichting om in deze twee schillen actief te zorgen dat inwoners mee kunnen doen.

De zeggenschap blijft bij de lokale coöperatie. Hoe groot het aandeel van de lokale coöperatie gaat worden in verhouding tot de marktpartijen, is op dit moment nog niet bekend.

Vr. 26. Klopt het volgende: we hebben begrepen tijdens de infosessie: als je lid bent van de coöperatie heb je zeggenschap, je hoeft daarvoor geen deel te nemen als financiële participant aan het project. Wie hebben er nu allemaal zeggenschap over het project en verschilt dat dus als lid van de coöperatie of dat je ook nog financieel participeert? Zie ook blz 59 "een deel zeggenschap". Hoe groot is dit deel? Graag een voorbeeld om uit te leggen.
Dat klopt. Zeggenschap is verbonden aan lidmaatschap, niet aan of je geld investeert (financieel participeert). Elk lid van een coöperatie heeft 1 stem. Besluiten worden voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering (ALV), daarover wordt gestemd. Een aantal zaken ligt al vast in contracten (bijv. met grondeigenaren, mede ontwikkelaar en omgeving). De ALV heeft daar geen zeggenschap over, wel over waar ruimte is in de contracten, bijvoorbeeld: wat gebeurt er met mogelijke winsten.

Vr. 27. Is 50% lokaal eigendom, dat 50% lid moet zijn lokaal of moet het bijeengebrachte geld voor 50% lokaal zijn bijeengebracht? Er wordt 80-90%? Gefinancierd door banken. Dat geld is toch ook geen lokaal eigendom? Hoe kan je dan aan 50% lokaal komen?
Het gaat om 50% zeggenschap. Minimaal 50% lokaal eigendom betekent dat minimaal 50% van het project in handen moet zijn van een lokale partij die het juridische en economische eigendom beheert. Het eigendom staat los van wie er investeert. Een deel van de financiering zal gedaan worden door een bank.

Vr. 28. Kunnen ook inwoners van bijvoorbeeld Bodegraven en Woerden kunnen meeprofiteren van dit project, ondanks dat ze niet in het gebied wonen waar Lek en IJsselstroom actief is?
Lek en IJsselstroom heeft toegezegd dat zij zullen uitzoeken hoe omwonenden die niet in de Lopikerwaard wonen toch mee kunnen doen. Dit zou kunnen door bijvoorbeeld een wijziging in de statuten of door de coöperaties die lokaal actief zijn in die gemeenten te betrekken.

Vr. 29. Klopt het dat via De Windvogel mensen vanuit heel Nederland via de coöperatie mede-eigenaar kunnen worden en zeggenschap kunnen uitoefenen?
De Windvogel ondersteunt de lokale coöperatie staat garant. De leden stemmen niet direct over de inhoud van specifieke projecten, maar eerder over zaken als de bestemmingen van opbrengsten van de hele vereniging. Zeggenschap over bijvoorbeeld de precieze locaties en hoogtes van de windturbines is geborgd in de Meedenkgroep en gaat niet via de leden van de coöperaties.

Initiatiefnemers en grondeigenaren

Vr. 1. Gaat de provincie onteigenaren als grondeigenaren niet willen?
De provincie wil in overleg met de grondeigenaren en omgeving tot een goed proces komen om windmolens te plaatsen. Met elkaar willen we tot een goed model komen met zeggenschap en profijt voor de grondeigenaren en de directe omgeving. We gaan ervanuit dat dit proces resultaat oplevert en er geen andere wegen ingegaan hoeven worden. Onteigening is een middel dat de provincie zou kunnen toepassen, maar er zijn op dit moment geen plannen om dat hiervoor in te zetten.

Vr. 2. Is er al een initiatiefnemer? Wie is dat?
Energiecoöperatie Lek en IJsselstroom is hiervoor in beeld. Coöperatie Lek en IJsselstroom is een regionale energiecoöperatie die het lokale eigendom mogelijk kan maken. Zij worden daarin ondersteund door een landelijke burgercoöperatie, De Windvogel. Samen zorgen zij voor het mogelijk maken van minimaal 50% lokaal eigendom. De andere 50% wordt door een marktpartijen ingevuld. Wie die marktpartij is en welk aandeel zij in het geheel krijgen is op dit moment nog niet bekend. Er zijn meerdere marktpartijen die hier interesse in hebben.

Vr. 3. Wordt die initiatiefnemer niet teruggeroepen die de plaatjes al communiceert terwijl dat nog niet zeker is?
Het is bij deze initiatiefnemer aangegeven dat communiceren van plaatjes in dit stadium niet handig is.

Vr. 4. Wordt de grond gehuurd of gekocht?
In de meeste gevallen wordt met de grondeigenaar een overeenkomst gesloten over het opstalrecht en het gebruik van de grond. Het kan ook via een koopovereenkomst waarin de grond wordt verkocht aan de initiatiefnemer.

In de meeste gevallen wordt de grond gehuurd via een grondovereenkomst.

Vr. 5. Waarom koopt de initiatiefnemer niet de grond van de grondeigenaren? Als de grond vervuilt ligt de verantwoordelijkheid bij de grondeigenaar. Als het misgaat, gaat ie gewoon failliet.
Kopen van grond is een optie. De grondeigenaar moet dan wel de grond willen verkopen.

Vr. 6. Kun je initiatiefnemers niet verbieden om bewoners en eigenaren te benaderen voor het rond is?
Verbieden is niet mogelijk. Wel heeft de provincie regie op het proces om te komen tot afspraken met de omgeving en met de grondeigenaren. Daarmee wil de provincie het gesprek in goede banen leiden om te komen tot afspraken tussen initiatiefnemers en directe omgeving.

Vr. 7. In hoeverre kan de initiatiefnemer zijn wil doordrukken?
De provincie zal toetsen aan het beleid en heeft de verantwoordelijkheid om een goed, ruimtelijk onderbouwd, projectbesluit te nemen. De inpassing van de windturbine moet daarbij zorgvuldig plaatsvinden, zodat er een evenwichtige toedeling van functies ontstaat en voldaan wordt aan geldende normen.

Vr. 8. Hoeveel zeggenschap hebben grondeigenaren?
Grondeigenaren kunnen hun grond inbrengen en zo meedoen aan het proces om te komen tot sociale grondvergoedingen. Dat wil zeggen dat iedereen die grond inbrengt een deel van de opbrengst kan krijgen, ongeacht of er een windmolen op het land komt. Grondeigenaren hebben dan geen directe zeggenschap of de windmolen op hun land komt of op dat van de buren. De ruimtelijke ontwikkeling om te komen tot een optimaal plan, in namenspraak met de omgeving is leidend.

Vr. 9. Wat als drie grondeigenaren 'ja' zeggen, maar één zegt 'nee'? Komen er dan meer turbines in een bepaald gedeelte van het gebied te staan?
De opstelling hangt af van de ruimtelijke afwegingen, zoals de impact op de omwonenden en de natuur, en de hoeveelheid energie die er opgewekt kan worden. Wanneer er grondeigenaren geen grond inbrengen, dan worden de mogelijkheden in de verschillende opstellingen beperkter. De initiatiefnemer zal ook een minimale onderlinge afstand van windmolens willen, omdat windmolens anders elkaar 'de wind afvangen'.

Vr. 10. Hoe worden grondeigenaren beschermd?
Het is niet duidelijk uit deze vraag waar grondeigenaren tegen beschermd moeten worden. We zullen in gesprek gaan met grondeigenaren om te horen of er punten zijn waartegen zijn bescherming nodig hebben en indien nodig daar maatregelen op nemen.

Vr. 11. Wat als de ontwikkelaar zich niet houdt aan landelijke of provinciale normen en kaders? Wie handhaaft dat?
De vergunninghouder is verplicht om aan de voorwaarden van de vergunning te voldoen. Als blijkt dat de eigenaar van de windmolen niet aan de norm voldoet of als er een vermoeden is, dat daar niet aan wordt voldaan, kan een verzoek om handhaving worden ingediend. In de vergunning kunnen ook controle-metingen worden afgesproken. Als laatste kan de provincie in het kader van haar handhavingsprogramma voor een specifiek jaar afspreken controles bij windparken vastleggen. De omgevingsdienst is in opdracht van de provincie Utrecht bevoegd om een controle uit te voeren en indien nodig handhavend op te treden. Initiatiefnemers richten daarnaast ook vaak een meldingenloket in om zelf evt. klachten en meldingen te verhelpen.

Vr. 12. Hoe houden we als grondeigenaar regie over het gebied?
Grondeigenaren hebben regie over de private afspraken die zij maken met de initiatiefnemer over de opstal of koopovereenkomst. Grondeigenaren kunnen hun grond inbrengen door een overeenkomst te sluiten, en zo meedoen aan het proces om te komen tot sociale grondvergoedingen. Dat wil zeggen dat iedereen die grond inbrengt een deel van de opbrengst kan krijgen, ongeacht of er een windmolen op het land komt. Grondeigenaren hebben dan geen directe zeggenschap of de windmolen op hun land komt of op dat van de buren. De ruimtelijke ontwikkeling om te komen tot ene optimaal plan, in namenspraak met de omgeving is leidend.

Vr. 13. Moeten de grondeigenaren samen gaan werken in één of andere organisatie?
Dat hoeft niet. Er is wel overleg nodig om te komen tot afspraken over sociale grondvergoedingen.

Vr. 14. Zijn de landeigenaren ook initiatiefnemer?
Op dit moment zijn er geen landeigenaren bekend die ook initiatiefnemer willen zijn. Dat wil niet zeggen dat dat niet mogelijk is.

Vr. 15. Moeten de initiatiefnemers en de landeigenaren de kosten voor o.a. de omgevingsovereenkomst en projectMER voorfinancieren? Of hoeft de grondeigenaar niets te betalen?
De kosten en regie voor de omgevingsovereenkomst liggen bij de provincie. De kosten voor de planuitwerking en het projectMer liggen bij de initiatiefnemer.

Vr. 16. Wat is de uiterste termijn voor de initiatiefnemers om hun plan in te dienen bij de provincie?
We houden een planning aan van 6 maanden om te komen tot een omgevingsovereenkomst. Daarna is er een jaar de tijd om te komen tot een goed uitgewerkt ruimtelijk plan waarin de omgeving heeft kunnen participeren.

Vr. 17. Moeten de landeigenaren de diverse vooronderzoeken (o.a. omgevingsovereenkomst en projectMER) mede vóórfinancieren?
Nee. De initiatiefnemers financieren de onderzoeken die nodig zijn voor het projectMer.

Vr. 18. Hoe worden de landeigenaren gecompenseerd als het project strandt voordat de uitvoering is gestart?
De landeigenaren lopen geen financieel risico en hoeven niet gecompenseerd te worden.

Vr. 19. Hoe gaat het verder als een molenbouwer na een paar jaar failliet is?
In dat uitzonderlijke geval wordt het windpark overgenomen door een andere initiatiefnemer die zich ook aan de vergunningsvoorschriften moet houden.

Vr. 20. Wat als meerdere partijen bij verschillende grondeigenaren langs gaan en ze willen ieder met een andere partij in zee en ze kunnen het niet eens worden?
Om dat te voorkomen zijn er afspraken gemaakt met de marktpartijen. De energie coöperatie is de primaire gesprekspartner voor de grondeigenaren. Omdat de provincie als eis stelt dat er minimaal 50% lokaal eigendom komt en er zeggenschap van de omgeving geborgd moet zijn in alle fasen, is de energie coöperatie het eerste aanspreekpunt geworden. De gesprekken worden zo gevoerd dat er gestreefd wordt naar samenwerking tussen grondeigenaren en de energie coöperatie. De coöperatie zal een goed bod doen met oog voor de belangen van de grondeigenaren én de directe omgeving.

Vr. 21. Hoe kunt u voorkomen dat grondeigenaren grote druk ervaren om toe te geven?
Grondeigenaren kunnen in alle vrijheid de voor- en nadelen van grond inbrengen verkennen. De komende tijd voeren we gesprekken over sociale grondvergoedingen en het belang van het inbrengen van gronden om te zorgen dat er een optimale locatiekeuze kan plaatsvinden. De energiecoöperatie is primaire gesprekspartner waardoor de druk van marktpartijen wat meer op afstand is.

Vr. 22. Waarom worden grondeigenaren nu al gebeld?
Initiatiefnemers hebben een grondovereenkomst nodig waarin de grondeigenaar toestemming geeft voor een windmolen op zijn land. Deze toestemming is ook nodig voor de vergunningaanvraag.

Vr. 23. Provincie en initiatiefnemers gaan eigenaren onder druk zetten, dreigen met onteigening etc. tot ze zullen zwichten en akkoord gaan. Wie beschermt de eigenaren hiertegen?
Niemand wordt onder druk gezet. Meedoen is op vrijwillige basis. Van onteigening is geen sprake. De provincie laat iedereen wel weten dat het belangrijk is dat er windenergie komt om de klimaatdoelen op tijd te halen.

Vr. 24. Landeigenaren worden benaderd door energiecoöperaties, door de provincie, door molenbouwers etc. Die komen met plannen, voorstellen etc. Voor hen is dat hun werk, zij weten waar ze het over hebben, hebben de kennis en ervaring. Landeigenaren hebben die kennis en ervaring niet. Hoe moeten en kunnen zij dit allemaal beoordelen, wat voor hen het beste is? Kunnen zij onafhankelijke deskundige ondersteuning hiervoor krijgen en volledig vergoed?
Ja zij kunnen hier desgewenst onafhankelijke ondersteuning en advies bij krijgen.

Vr. 25. Blz. 39. Wie heeft bepaald dat coöperatie Lek en IJsselstroom de initiatiefnemer is waar wij als bewoners mee om tafel moeten. Zij hebben tijdens de infosessie gezegd dat zij de enige zijn die nu met de grondeigenaren mogen praten en in de lead zijn. Wat als er nog een coöperatie zich aanmeldt? En is dit wel de juiste en betrouwbare partij met de benodigde kennis? Wie heeft dit besloten?
De initiatiefnemers hebben zichzelf gemeld bij de provincie. Als er zich nog een coöperatie meldt, dan moet er samenwerking of afstemming gezocht worden. De provincie ziet erop toe dat initiatiefnemers de juiste kennis hebben, door hun plannen te toetsen aan de eisen die gesteld worden in het beleidskader en de eisen die gesteld worden aan de vergunningverlening.

Vr. 26. Betekent het tekenen van een contract met initiatiefnemers dat de woningen van grondeigenaren molenaarswoningen worden en dat zij daarom bij klachten geen handhavingsverzoek kunnen indienen?
Er in dit project niet is gesproken over molenaarswoningen en dat grondeigenaren daarom, net als andere omwonenden, een klacht kunnen indienen bij overlast.

Vr. 27. Wat is er precies uit gesprekken tussen de initiatiefnemers en grondeigenaren gekomen (najaar 2025)?
Het plan was om in september 2025 een akkoord te krijgen van de grondeigenaren op de uitwerking van de principes van de sociale grondvergoedingen (eerlijke verdeling van de grondopbrengsten). Dit is niet gelukt en initiatiefnemers blijven nu in gesprek met grondeigenaren om tot een gezamenlijk voorstel te komen.

Vr. 28. Hoe zijn de verhoudingen tussen de initiatiefnemers en blijven deze tot de sloop van het windpark gelijk?
De coöperaties (Lek en IJsselstroom en De Windvogel) zorgen samen voor 50% lokaal eigendom en GreenTrust is verantwoordelijk voor de overige 50%. Dit blijft tot de sloop zo; van alle partijen

is commitment om de hele levensduur van het project betrokken te blijven. Het coöperatieve deel is nu ook 50-50 verdeeld, maar voor Lek en IJsselstroom is er de mogelijkheid om dit stukje voor stukje terug te kopen van De Windvogel, waarbij de Windvogel 1/5 van de helft van het coöperatieve deel in eigendom houdt (dat is dus 10% van het geheel).

Vr. 29. In het rapport van Energie van Utrecht staat dat Lek en IJsselstroom wenst dat de provincie een projectbesluit neemt. Kan dit worden toegelicht?
In een gesprek met Energie van Utrecht is Lek en IJsselstroom gevraagd om te kijken naar de meest kansrijke gebieden voor windenergie die door de provincie waren vastgesteld. Toen heeft Lek en IJsselstroom aangegeven dat het mooi zou zijn om één project te kunnen maken van een aaneengesloten gebied langs de A12. Er is niet gezegd dat de coöperatie hier een projectbesluit zou willen, aangezien Lek en IJsselstroom juist bezig was met een zonneveld op deze locatie.

Technisch

Vr. 1. Wat doen we met de windmolens als ze afgeschreven zijn?
Windmolens gaan ongeveer 25 jaar mee. In de vergunning komt een opruimplicht en een termijn voor ontmanteling.

Vr. 2. Wie betaalt de kosten van het opruimen van een windturbine? Welke kosten gaan hier mee gemoeid?
De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor deze kosten.

Vr. 3. Wat als de initiatiefnemer bij opruimen failliet is, betalen dan de grondeigenaren deze kosten? Wie anders?
De kosten zijn nog steeds voor de initiatiefnemer. Faillissement is uitzonderlijk omdat windmolens worden gefinancierd met een vergelijkbare constructie als een hypotheek. Er staat dus een bank garant voor de financiering. De bank stapt alleen in als er een gezonde businesscase is. Op het moment dat een windturbine in bedrijf is zijn er maar beperkt nieuwe kosten aan verbonden. De wind is immers gratis.

Vr. 4. Hoe ziet de infrastructuur van de bouw van een windturbine eruit? Moeten er wegen worden aangelegd?
Ja, er moeten wegen komen en een kraanopstelplaats, ook voor onderhoudswerkzaamheden. Ondergronds komen er kabels voor de elektriciteit.

Vr. 5. Hoeveel afstand moet er tussen de windturbines onderling zijn?
De initiatiefnemers bepalen de minimale onderlinge afstand. Die is afhankelijk van de hoogte en wieklengte. Windmolens vangen elkaar wind af als ze te dichtbij elkaar staan. Om voldoende productie te hebben is er dus ook voldoende onderlinge afstand nodig, ronde de 400-500 meter.

Vr. 6. Kunnen de windturbines wel op deze plek omdat je zo in het grondwater zit en omdat de grond slap is?
Windmolens kunnen, net als andere bouwwerken, op dit type grond gebouwd worden. Het is wel nodig om te onderheien.

Vr. 7. Zitten er rode lampjes op de windturbines?
Ja, dit is verplicht. Er kan naderingsdetectie op de turbines worden geplaatst, zodat de lampen uitgaan als er geen vliegtuigen of helikopters in de buurt zijn, maar of dat hier ook mogelijk is, is nog niet bekend.

Vr. 8. Hoe lang duurt het voordat een windpark zijn eigen uitstoot heeft gecompenseerd?
Dit enkele maanden tot hooguit een jaar.

Vr. 9. Wat gebeurt er met windturbines als ze aan het einde van hun levensduur zijn?
Windturbines zijn gemaakt van gangbare materialen als staal, glasvezel of zelfs hout en textiel. Alleen in de magneten in sommige stroomgenerators zijn ‘zeldzame aardmaterialen’ verwerkt, net als de technologie in laptops en telefoons. Aan het eind van zijn werkzame leven is een windenergieconverter goed recyclebaar. De wieken waren tot voor kort niet recyclebaar, maar ook daar zijn ontwikkelingen in gekomen.

Vr. 10. Hoe duurzaam is een windturbine? Zijn hier cijfers voor?
Windturbines zijn gemaakt van gangbare materialen als staal, glasvezel of zelfs hout en textiel. Alleen in de magneten in sommige stroomgenerators zijn 'zeldzame aardmaterialen' verwerkt, net als de technologie in laptops en telefoons. Aan het eind van zijn werkzame leven is een windenergieconverter goed recyclebaar. De wieken waren tot voor kort niet recyclebaar, maar ook daar zijn ontwikkelingen in gekomen. De energie die nodig is om een windmolen te fabriceren, transporteren en installeren en uiteindelijk weer af te breken en recyclen, verdient een windturbine binnen enkele maanden terug. Windturbines hebben een levensduur van ca. 20-30 jaar, en voorkomen daarom aanzienlijk meer broeikasgasemissies dan zij veroorzaken. Vergeleken met andere vormen van energieopwekking is windenergie zeer milieuvriendelijk. Windenergie is een volwassen technologie met veel innovaties.

Vr. 11. Welke beperkingen gelden er met betrekking tot vliegverkeer?
Op deze locatie gelden geen hoogtebeperkingen voor aanvliegroutes. Wel moeten alle windparken getoetst worden op defensie en communicatieradar. Er is ook een check met Defensie nodig vanwege nieuw beleid voor oefeningen met luchtvaart. Er moet een verlichtingsplan worden opgesteld, waar de Inspectie Leefomgeving en Transport over oordeelt. Het verlichtingsadvies is afhankelijk van de afstand tot de vliegroutes, de ligging snelwegen en de vlieghoogtes.

Vr. 12. Waar kunnen de toegangswegen komen, welke opties zijn daarvoor in beeld?
De opties voor de toegangswegen zijn nog niet in beeld. Dat is aan de initiatiefnemers om in een volgend stadium uit te werken, wanneer er meer bekend is over de windmolenlocaties.

Vr. 13. Wat kunnen de gevolgen van de toegangswegen zijn voor omwonenden?
Of er gevolgen zijn zal per locatie verschillend zijn. Omwonenden kunnen hun zorgen en wensen rondom toegangswegen kenbaar maken in de meedenkgroep, zodat dit meegenomen kan worden in de nadere ruimtelijke planuitwerking.

Vr. 14. Bent u bereid onderzoek te doen naar zwerfstroom/lekstroom in verband met de hoogspanningsmasten en bovenleidingen van het spoor nabij?
Deze vraag staat los van de komst van een windpark maar kan meegenomen worden naar de meedenkgroep, waar alle onderzoeksvragen verzameld worden.

Vr. 15. Bent u bereid onderzoek te doen naar de mogelijke gevolgen voor de bovengrondse stroomdraden naar de huizen aan de Papekopperdijk?
Er is hier geen sprake van bij een windpark.

Vr. 16. Aan het einde van hun levensduur dienen de windturbines opgeruimd te worden. Wordt hierbij de gigantische betonnen constructie in ons fraaie veenweidegebied weer verwijderd?
Ja

Vr. 17. Moet er WOZ, betaald worden over de waarde van de turbine? Turbine zou als gebouw worden gezien. Wie moet deze betalen? Grondeigenaar, initiatiefnemers?
Ja, dit is voor rekening van de initiatiefnemers.

Vr. 18. Worden de hoogtes van de turbines afgestemd op die in Woerden?
Niet per se, dit kan wel meegenomen worden als dit een wens vanuit de omgeving is. De gemeente en de provincie hebben daar ook afstemming over in de ruimtelijke uitwerking.

Vr. 19. Wat als de elektriciteitsprijs negatief is?
Dan is het aan de initiatiefnemer om te bekijken wat te doen. Een optie is om te kijken of de elektriciteit opgeslagen kan worden zodat het op andere momenten benut kan worden. Ook is het mogelijk om windturbines tijdelijk stil te zetten.

Vr. 20. Recycling van windturbinebladen is nog niet ontwikkeld. Er komt nu 10 miljoen euro steun uit de EU green deal, om recycling van windturbinebladen vooruit te helpen (bron: recycling magazine Benelux 02/2025), dus een ander antwoord lijkt mij op z'n plaats.
In het antwoord stond “Aan het eind van zijn werkzame leven is een windenergieconverter goed recyclebaar. De wieken waren tot voor kort niet recyclebaar, maar ook daar zijn ontwikkelingen in gekomen.” Dit komt dus overeen dat de recycling van de windturbinebladen (de wieken) nog in ontwikkeling is. De rest van de windturbine wordt al langer gerecycled.

Vr. 21. U zegt uit het proces van de initiatiefnemer in samenspraak met de omwonenden komt welk type windturbine wordt gekozen, maar initiatiefnemers weten hier alles van, omwonenden hebben die kennis niet. Hoe komen omwonenden aan objectieve, onafhankelijke kennis hierover?
Hiervoor zijn de komende zes maanden om te komen tot een omgevingsovereenkomst bedoeld, en de periode daarna zullen er ook onderzoeksgegevens worden besproken met de omgeving. Dat wordt geregeld in het participatieplan. Deze tijd is er om de omgeving te betrekken en te informeren, zodat zij op hetzelfde niveau kunnen meepraten. In de meedenkgroep kan worden afgesproken op welke manier kennis wordt vergaard en hoe de omgeving betrokken blijft bij het ruimtelijke proces om te komen tot een voorkeursopstelling.

Vr. 22. Wat zijn specifieke kenmerken van een gebied waar het type windturbine van afhangt?
Bij de turbinekeus wordt rekening gehouden met de windsterkte. Later in het proces zullen windmetingen plaatsvinden om de exacte windsnelheden te bepalen.

Vr. 23. Dan stellen we de vraag anders; De landeigenaar draait nooit op voor de kosten van het ontmantelen en opruimen van de turbine? En ook niet voor het opruimen van mogelijk vervuilde grond, veroorzaakt door de turbine?
Nee, als hier goede afspraken over zijn gemaakt met de initiatiefnemer zijn de kosten voor opruiming aan de initiatiefnemer. Het is dus belangrijk dat dit goed afgesproken is in de verschillende overeenkomsten (bijv. grondovereenkomst en anterieure overeenkomst met de provincie).

Vr. 24. Over het schuiven met aantallen/hoogtes windturbines op de kaart: worden er nu niet scenario’s bedacht die achteraf niet kunnen?
Er zijn nu geen technische belemmeringen zijn in de opstellingen die werden bekeken. Omdat de Meedenkgroep al vroeg in het proces betrokken is, kan het dat op basis van onderzoek later bepaalde opties afvallen. Verder wordt wel de kanttekening gemaakt dat de kans klein is dat

een opstelling met windturbines van 150 meter reëel is, vanwege beschikbaarheid van dit formaat windmolen op de markt, maar technisch zou deze ook kunnen.

Vr. 25. Kan er ook een combinatie aan hoogtes komen?
Er zal een visuele onderbouwing moeten komen en als je landschapskundig zou kunnen onderbouwen dat verschillende hoogtes wel een visuele eenheid vormen zou dit kunnen. Daarvoor kunnen de verschillen tussen de formaten niet te groot zijn.

Vr. 26. Hoe zit het met dat testen van windturbines? Wonen daar mensen naast? Hoe kom je anders op percentages (ernstig) gehinderden? En er is toch geen praktijkonderzoek gedaan bij hogere windturbines?

In testparken wordt echt gekeken naar hoeveelheid dB, dus niet naar de hinder. De percentages gehinderden komen uit andere onderzoeken: daar wordt gekeken hoeveel dB een turbine maakt, hoe ver weg mensen wonen en hoeveel hinder zij ervaren. Zo kan gesteld worden hoeveel % (ernstig) gehinderden er zijn bij verschillende geluidsniveaus (hindercurve). Dit soort onderzoeken worden steeds geüpdatet bij hogere turbines.

Businesscase

Vr. 1. Hoe kan het rendabel zijn om hier windmolens neer te zetten?
Voor windenergieprojecten is een rendabele businesscase te realiseren. De businesscase staat wel iets meer onder druk dan een aantal jaar geleden, maar er is nog voldoende interesse voor initiatiefnemers om hierin te investeren.

Vr. 2. Geeft de provincie subsidie als het project niet rendabel is?
Nee, de provincie zal hiervoor geen subsidie geven. Het is aan de initiatiefnemers om een rendabele businesscase te regelen, waarbij wel landelijke subsidie benut kan worden indien deze t.z.t. nog beschikbaar zijn.

Vr. 3. Wat kost het om een windturbine te plaatsen?
De kosten voor wegen, voor kraanopstelplaatsen, en voor het leggen van kabels en leidingen zijn voor rekening van de initiatiefnemers. De bouw en de aanschaf van de windmolens wordt ook door de initiatiefnemers bekostigd. In totaal kost dat enkele miljoenen euro's per windmolen afhankelijk van de situatie ter plaatse.

Vr. 4. Is wind niet duurder dan zon?
Nee, windenergie is goedkoper dan zonne-energie. Dit komt onder andere doordat gedurende het jaar vaker waait dan de zon schijnt en doordat zonne-energie op piekuren middag op de dag steeds vaker te maken krijgt met negatieve stroomprijzen.

Vr. 5. Krijgen we inzicht in de businesscase?
Dit is aan de initiatiefnemer om te bepalen. Initiatiefnemers hebben op dit moment (najaar 2025) nog geen projectspecifieke businesscase, maar kunnen wel een algemene businesscase van windenergie met alle onzekerheden toelichten aan de meedenkgroep. Op het moment dat er een specifieke businesscase is die met de bank wordt gedeeld kan die helaas niet gedeeld worden vanwege de vertrouwelijkheid van onderliggende contracten en bedrijfsinformatie.

Vr. 6. Wat is de rol van subsidie in de businesscase?
Er is op dit moment nog een landelijke subsidieregeling voor windenergie. Deze wordt door initiatiefnemers benut om de businesscase rond te krijgen. Gezien de onzekerheid over de subsidie in de toekomst zijn initiatiefnemers nu ook al businesscases aan het doorrekenen zonder subsidie.